

VERKKO SELVÄKSI

KIRKON NUORISOTYÖNOHJAAJIEN KÄSITYKSET JA KOKEMUKSET
VERKKONUORISOTYÖSTÄ ESPOON JA HELSINGIN HIIPPAKUNTIEN ALUEELLA

Mika Ahjosaari

Opinnäytetyö, syksy 2010

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Diak Etelä, Järvenpää

Sosiaalialan koulutusohjelma

Diakonia ja nuorisotyö

Sosionomi (ylempi AMK)

TIIVISTELMÄ

Ahjosaari, Mika. VERKKO SELVÄKSI -

Kirkon nuorisotyönohjaajien käsitykset ja kokemukset verkkonuurisotyöstä Espoon ja Helsingin hiippakuntien alueella. Järvenpää syksy 2010, 106 sivua, 1 liite. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Etelä, Järvenpää. Sosiaalialan koulutusohjelma. Diakonia ja nuorisotyö, sosionomi (ylempi AMK).

Opinnäytetyö käsittelee kirkon verkkonuurisotyötä. Työn tarkoituksena oli selvittää kirkon nuorisotyönohjaajien käsitykset ja kokemukset kirkon verkkonuurisotyöstä Helsingin ja Espoon hiippakuntien alueella. Tarkoitus oli myös selvittää miten kirkon verkkonuurisotyötä tehdään näissä hiippakunnissa.

Tutkimusaineisto kerättiin Webropol-kyselyllä ja siirrettiin havaintomatriisiksi SPSS tilasto-ohjelmaan. Aineiston analyysissa on käytetty suoria jakaumia, ristiintaulukointia, yksisuuntaista varianssianalyysia ja korrelaatioanalyysia. Tutkimus on määrällinen eli kvantitatiivinen.

Aineiston analyysin kautta selvisi, että vapaa-ajan internetin käyttö ja työajan internetin käyttö ovat sidoksissa toisiinsa. Aktiivisesti internetiä vapaa-ajallaan käyttävät hyödyntävät sitä myös työtarkoituksissa. Vastaajat suhtautuivat myönteisesti kirkon verkkonuurisotyöhön ja toivoivat mahdollisuutta käyttää siihen lisää työaika. Helsingin ja Espoon hiippakuntien nuorisotyönohjaajat olivat huomattavasti aktiivisempia blogin ylläpitäjiä kuin suomalaiset internetin käyttäjät keskimäärin.

Nuurisotyönohjaajien hyvin myönteisestä suhtautumisesta verkkonuurisotyöhön voidaan päätellä internetin vakiinnuttaneen paikkansa nuorisotyön toimintaympäristönä. Työtä tehdään seurakuntien omia nettisivustoja ja sosiaalista mediaa hyödyntäen. Tulevaisuuden haaste kirkossa on verkkonuurisotyön organisointi ja toimintaympäristön mahdollisuuksien täysi hyödyntäminen.

Asiasanat: kirkon nuorisotyö, verkkonuurisotyö, internet, verkko, sosiaalinen media, nuoret, kvantitatiivinen tutkimus

ABSTRACT

Ahjosaari, Mika. OPEN UP THE NET – Views and experiences of church youth work leaders about youth work on the internet, 106 p., 1 appendix. Language: Finnish. Järvenpää, . Autumn 2010.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Diaconia and Christian Education. Degree: Master of Social Services.

The thesis is about youth work on the internet. The objective was to find out the views and experiences of church youth work leaders concerning youth work on the internet in the dioceses of Helsinki and Espoo. The purpose of the thesis is also to clarify how youth work is done on the internet in these dioceses.

The research material was collected using Webropol and analyzed using SPSS. Frequencies, crosstabulation, one-way variance analysis and correlation analysis have been used in presenting the results. This thesis is a quantitative study.

The survey clearly showed that people who actively use the internet in their free time also do so in their profession. The respondents had a positive attitude towards church youth work on the internet and hoped to have more time assigned to it in their schedule. The youth workers in the Helsinki and Espoo dioceses were notably more active in blog writing than Finns on average.

The positive perception of youth work on the internet among church youth workers indicates that the internet is already an operational environment in youth work. Social media and the websites of local parishes are utilized in youth work. The challenge in the future is to organize youth work in the internet and seize the possibilities of the operational environment.

Keywords: church youth work, internet, youth work on the internet, net, social media, youth, quantitative research

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	6
2	NUORUUS JA NUORISOTYÖ	9
2.1	Nuoruusiän vaiheet	10
2.2	Ryhmän merkitys	11
2.3	Nuorisotyö.....	12
2.3.1	Kirkon nuorisotyön historia	13
2.3.2	Kirkon nuorisotyö tänään.....	17
2.4	Kirkon nuorisotyönohjaaja.....	20
3	SOSIAALINEN VERKKO	23
3.1	Sosiaalinen media.....	25
3.2	Suomalaisten verkon käyttö.....	29
3.3	Nuoret verkossa.....	31
3.4	Verkon vaarat.....	32
3.5	Verkkonuorisotyö	34
3.5.1	Virtuaalisyhteisö vai yhteisö	36
3.5.2	Hengellinen elämä verkossa	37
4	TUTKIMUKSEN SUORITTAMINEN.....	39
4.1	Aikaisempi tutkimus	39
4.2	Tutkimuskysymys.....	41
4.3	Tutkimusympäristö.....	42
4.3.1	Helsingin hiippakunta	42
4.3.2	Espoon hiippakunta.....	42
4.4	Aineiston keruu	43
4.5	Tutkimusmenetelmä.....	44
4.6	Aineiston analyysi	45
4.7	Kohdejoukko ja vastanneet.....	46
4.8	Tutkimusetiikka	52

5	KIRKON VERKKONUORISOTYÖ HELSINGIN JA ESPOON HIIPPAKUNNISSA.....	54
5.1	Tietokoneen ja internetin käyttö	54
5.2	Sisällöntuotanto	56
5.3	Työ- ja vapaa-ajan internetin käytön suhde	61
5.4	Verkkonuorisotyöhön käytettävä työaika.....	67
5.5	Kirkon verkkonuorisotyön luonne.....	72
5.6	Visio kirkon verkkonuorisotyöstä.....	76
5.6.1	Kirkon verkkonuorisotyön mahdollisuudet.....	76
5.6.2	Kirkon verkkonuorisotyön uhkakuvat.....	83
5.7	Koulutuksen tarve	87
6	POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET.....	91
6.1	Myönteinen suhtautuminen verkkonuorisotyöhön.....	91
6.2	Kirkon ääni.....	93
6.3	Jatkotutkimuksen aiheet	94
	LÄHTEET.....	96
	LIITE 1 KYSELYLOMAKE.....	102

1 JOHDANTO

Omassa työssäni kirkon nuorisotyönohjaajana olen jatkuvasti törmännyt tietotaitoni puutteellisuuteen informaatioteknologian, internetin ja erityisesti sosiaalisen median hyödyntämiseksi työssäni. Asiaan perehtyessäni sain huomata, ettei tutkimustietoa kirkon verkkonuorisotyöstä juurikaan ole tarjolla. Kunnallisen nuorisotyön puolelta sitä kuitenkin löytyi runsain mitoin. Koska kirkonkin kasvatustyössä jo hyödynnetään monipuolisesti näitä kehityksen suomia mahdollisuuksia, koin tärkeäksi oman ammatillisen kehityksen tueksi tuoda näkyväksi sitä mitä jo tehdään ja toisaalta tarkastella syitä mikä estää tekemästä. Uskon tutkimuksen palvelevan koko ammattikuntaani tässä kehittymishaasteessa uuden toimintaympäristön suhteen.

Internet on tehnyt läpimurron viimeisen kymmenen vuoden aikana ihmisten arkeen. Aikaisemmasta yhteydenpitovälineestä ja viihteen mahdollistavasta tietoverkosta on tullut yhä enemmän kokonaisvaltainen toimintaympäristö. Internetissä vietetään aikaa ostoksia tehden, kaverien kanssa pelaten, lomakuvia katsellen, erilaisissa virtuaalisissa maailmoissa kulkien ja vaikka virtuaalitaloa rakentaen.

Internetiin ja virtuaalisuuteen liittyvä terminologia on haasteellista. Aihepiirin kirjallisuudessa käytetään paljon termejä ”maailma” ja ”todellisuus” myös puhuttaessa teknologian avulla luoduista ympäristöistä, jolloin käytettäviä ilmauksia ovat esimerkiksi ”virtuaalimaailma” ja ”toinen todellisuus”. Näiden eroa perinteiseen ympäristöön on sittemmin jouduttu selvittämään liittämällä etuliite myös todellisuus –sanaan, jolloin on alettu puhua ”reaalitodellisuudesta”.

Sanasto on kuitenkin vähintään osittain harhaanjohtavaa, koska internet on reaalityodellisuutta, eri todellista siinä missä vaikka pihakuusikin on. Myös internetin sisältö on täysin todellista ja olemassa olevaa. Kuitenkin teknologian keinoin on pyritty luomaan tosielämää muistuttavia toimintaympäristöjä, joissa ihminen voi tosielämän riippuvuuksista välittämättä tehdä ratkaisuja mielensä mukaan.

Näissä ympäristöissä ollaan päästy teknologisesti jo niin pitkälle, että käyttäjältä voi aika ajoin hämärtyä todellisuuden ja keinotekoisien toimintaympäristön raja.

Joillekin virtuaalinen toimintaympäristö saattaa toimia todellisuuden korvaavana ympäristönä, jolloin myös tosielämän syrjäytymisriski kasvaa suuresti. Toisaalta parhaimmillaan internet saattaa olla reaalityodellisuuden niin sanottu laajennus tarjoten mahdollisuuksia kanssakäymiseen ja toimintaan johon muuten ei olisi mahdollisuuksia. Valjastamalla internet toimintaympäristöksi reaalityodellisuuden jatkoksi on saavutettu molempia ympäristöjä tukevia toimintamalleja.

Kirkon työ on perinteisesti ihmisten kohtaamista monella eri tasolla ja monissa muodoissa. Kirkollisessa nuorisotyössä vuorovaikutuksella ja henkilökohtaisella keskustelulla on oma iso roolinsa kaiken toiminnan pohjana. Aito kohtaaminen ja luottamuksellisuus ovat avainsanoja onnistuneelle kirkon nuorisotyölle.

Tämän hetken rippikouluikäinen eli 14-15-vuotias nuori on elänyt koko ikänsä internetin vaikutuspiirissä ja oppinut sen viihde- ja hyötykäytön jo pienestä pitäen. Monesti vaikuttaa siltä että verkostoituminen käy heille jopa helpommin internetissä kuin reaalielämässä. Nyt tämän ikäryhmän kanssa kirkon nuorisotyötä tehdessä tulisi internetin arvo ymmärtää, ei enää vain tiedotuskanavana, vaan itsenäisenä toimintaympäristönä. Se on sitä joka tapauksessa heille, joita toiminnalla yritetään tavoittaa.

Kirkon nuorisotyöntekijät ovat internetin käyttäjinä erilaisessa asemassa, koska eivät ole asiakkaittensa tavoin kasvaneet internetin vaikutuspiirissä. Toisaalta viiden vuoden haarukoissa tarkasteltuna kirkon nuorisotyöntekijöitä on eniten ikäluokissa 25-29-vuotta ja 30-34-vuotta. (Kirkkohallitus 2010, 36). Näissäkin ikäluokissa on ehditty jo ennen työn vaatimuksia tulla tutuksi informaatioteknologian ja internet -yhteyksien kanssa.

Riittääkö työntekijällä motivaatio mukautua ajan haasteisiin, kun oma kokemus on erilaisesta toimintaympäristöstä? Voiko kirkon nuorisotyötä siirtää metsäretkeltä tietoverkon viidakkoon? Entä kokevatko nuorisotyönohjaajat annetut re-

surssit riittävinä myös uuden toimintaympäristön toimintaan? Näihin kysymyksiin lähdin etsimään vastausta tällä tutkimuksella. Kyselytutkimuksella saavutetaan kokonaiskuvaa Espoon ja Helsingin hiippakuntien kirkollisen nuorisotyön ammattilaisten kiinnostuksesta toimia internetissä. Parhaimmillaan tutkimuksella saadaan myös esiin hiljaista tietoa hyvistä oivalluksista, jotka ovat jossain seurakunnissa toimineet.

Tätä aihepiiriä tutkittaessa on perusteltua herättää kysymys siitä onko mielekäs-tä tutkia aihetta, joka päivittyy ja muuttuu hyvin nopeatempoisesti ja tutkimus on näin ollen ilmestyessään jo niin sanotusti vanhentunutta tietoa. Koska aihetta ei ole tämän tutkimuksen näkökulmasta aiemmin tutkittu, ei tiedon nopea päivittyminen tai suoranainen muuttuminen ole sinänsä ongelmallista, vaan tutkimuksella saadaan kuva tutkimushetken tilanteesta kirkon verkkonuorisotyössä.

Tutkimuksen ajankohta osuu Kirkkohallituksen Hengellinen työ verkossa – kouluttamisen alkupuolelle, jolloin hyvin suuressa mittakaavassa toteutettava valtakunnallinen koulutus ei ole vielä päässyt vaikuttamaan tämän tutkimuksen tuloksiin. Näin tutkimusta voidaan pitää myös eräänlaisena lähtötilanteen kartoituksena ennen koulutuksen vaikutuksia. Hengellinen työ verkossa –koulutuksen tavoitteena on vuoteen 2012 mennessä kouluttaa noin 3000 kirkon työntekijää sosiaalisen median osaajiksi. Koulutuksia vetävät hiippakuntien omat kouluttajat, jotka on hankkeen puolesta koulutettu tehtävänsä. Tutkimus julkaistaan ennen kuin Helsingin hiippakunnan Hengellinen työ verkossa –koulutukset alkavat. Espoon hiippakunnassa niitä on tutkimuksen julkaisun aikaan järjestetty jo noin vuoden ajan.

2 NUORUUS JA NUORISOTYÖ

Tässä tutkimuksessa tarkastellaan kirkon verkkonuurisotyötä. Koska verkkonuurisotyö, niin kuin nuorisotyö yleensäkin kohdistuu tietyssä ikävaiheessa olevaan ihmiseen, on tuohon ikävaiheeseen perusteltua perehtyä hieman tarkemmin. Myöhemmin tässä luvussa perehdytään myös nuorisotyön yleisiin periaatteisiin ja kirkon nuorisotyöhön. Näin saadaan kokonaiskuva työstä, jonka sopivuutta verkkoon tässä tutkimuksessa selvitetään.

Nuoruus on lapsuuden ja aikuisuuden väliin sijoittuva ihmisen psyykinen kehitysvaihe. Nuoruusiän alkupuolelle asettuu noin 2,5 vuoden mittainen murrosikä, joka nimensä mukaisesti tuo nuoren elämään suuren murrosvaiheen. Hormonitoiminta lisääntyy ja fyysinen kasvu voimistuu ja muuttuu. Myös sukupuolinen ja seksuaalinen kypsyminen alkavat murrosiän aikana. Nämä muutokset haastavat nuoren psyykkistä tasapainoa ja murrosikä onkin sopeutumisaikaa näihin sisäisiin ja ulkoisiin muutoksiin. (Aalberg & Siimes 2007, 15.)

Nuoruusiän määrittely vaihtelee hieman käytettävän kirjallisuuden mukaan. Aalberg ja Siimes (2007, 15) toteavat nuoruusiän olevan 12 ja 22 ikävuosien välille asettuva jakso. Aaltosen, Ojasen, Vihusen ja Vilenin (2003, 18) mukaan nuoruusaika voidaan jakaa kolmeen eri vaiheeseen, jotka ovat varhaisnuoruus 11-14-vuotiaana, keskinuoruus 15-18-vuotiaana ja myöhäisnuoruus 19-25-vuotiaana. Tarkkaa ikävuosiin perustuvaa määrittelyä olennaisempaa on eri vaiheissa tapahtuva kehitys. Nuoruuden voidaan määrittellä alkavan puberteetista, biologisista muutoksista. Aaltosen ym. (2003) mukaan ikävaiheet pätevät erityisesti fyysistä kehitystä tarkastellessa. Myös sosiaalinen kehitys kulkee aluksi samankaltaisesti, mutta erityisesti persoonallisuuden kehityksessä saattaa olla suuriakin eroja, erityisesti myöhäisnuoruudessa. Onkin helpompi määrittää milloin nuoruusikä alkaa kuin milloin se loppuu. (Aaltonen ym. 2003, 18.)

2.1 Nuoruusiän vaiheet

Varhaisnuoruus on ristiriitojen aikaa. Tarve itsenäistyä kasvaa, mutta toisaalta tämä tarve lisää myös halua palata takaisin riippuvuuteen vanhemmista. Tämä aiheuttaa kehityksen aaltoilua, mikä näkyy välillä paluuna lapsenomaisuuteen ja välillä oman itsenäisyyden korostamiseen. Vaihe haastaa lapsen ja vanhempien suhteen ja varhaisnuori näkeekin vuoroin kummatkin vanhempansa esteeksi itsenäistymispyrkimyksilleen. Vanhempia arvostellaan ja heidän auktoriteettiaan kyseenalaistetaan ja omia näkemyksiä puolustetaan tiukasti. Myös nuoren itsensä on vaikea ymmärtää ja sietää omaa kuohuntaansa. Hän tarvitsee tuekseen paitsi toisia nuoria, myös perheen ulkopuolisia aikuisia. (Aalberg & Siimes 2007, 68-69.)

Keskinuoruus tai varsinainen nuoruus sijoittuu nuoren elämänkaareissa peruskoulun päättymisen aikaan. Tällöin nuori on jo saanut osittain hallintaansa varhaisnuoruudessa kuohuttaneet kehitysvaiheet ja alkanut hyväksyä muutokset itsessään. Keskinuoruudessa nuori myös yhä enemmän etsii omaa seksuaalisuuttaan, on epävarma itsestään ja siitä kelpaako juuri sellaisena. Ikätoverit ovat olennaisessa roolissa oman seksuaalisuuden rakentamisessa, kun omaa minää rakennetaan seurustelusuhteiden avulla. (Aalberg & Siimes 2007, 70.) Keskinuoruudessa nuori usein etsii voimakkaasti rajojaan, arvostelee kärkkäästi toisia ja on omissa mielipiteissään ehdoton. Vanhemmat ja muut auktoriteetit eivät enää nauti nuoren ihailua, vaan nuori rakentaa voimakkaasti omaa identiteettiään ja tulevaisuuttaan. (Nurmiranta, Leppämäki & Horppu 2009, 78.)

Jälkinuoruudessa aiempien nuoruusvaiheiden kokemukset jäsentyvät ja hahmottuvat kokonaisuudeksi. Irrottautuminen vanhemmista on edennyt pitkälle ja nuori kykenee kohtaamaan heidät neutraalimmin ja pyrkii ymmärtämään vanhempien ajatus- ja arvomaailmaa. Nuori myös tunnistaa itsessään osasia vanhempiensa arvomaailmasta ja osaa arvostaa tätä. Jälkinuoruudessa nuori sijoittaa itseään lapsuudenperhettä laajempaan ympäristöön, koko yhteiskuntaan ja alkaa kantaa vastuuta siitä. (Aalberg & Siimes 2007, 71.)

Kaikissa edellä kuvatuissa nuoruuden vaiheissa nuori kaipaa tukea elämässään. Suurin vastuu on kannettavana nuoren vanhemmilla, mutta vanhemmuudessaakaan ei pärjää ilman tukea ja nuori tarvitsee aikuisia kontakteja myös perheen ulkopuolelta. Kasvatustyölle, on se sitten minkä tahansa tahon organisoimaa, voidaan perustellusti todeta olevan tarvetta. Viime vuosina on noussut esille ”koko kylä kasvattaa” –tyyliset hankkeet, joissa korostetaan jokaisen aikuisen vastuuta lasten ja nuorten kasvatuksessa. Toisaalta näyttää myös siltä, että kiireisessä elämänrytmissä perheet pyrkivät yhä enemmän ulkoistamaan kasvatusta kouluille ja eri harrastustoimintaa ohjaaville ryhmille tai vastaaville.

2.2 Ryhmän merkitys

Eri nuoruuden vaiheissa olennaista on ikätoverien ja ryhmien merkitys nuoren kasvulle ja kehitykselle. Kun nuoren murrosiässä heräävä seksuaalisuus ja itsenäistymistarve irrottavat nuoria vanhemmistaan, ajautuu nuori eräänlaiseen ihmissuhdetyhjiöön, jonka hän sitten täyttää turvautumalla ikätovereihinsa. Ryhmä on välttämätön kehityksellinen välivaihe nuoren kasvussa kohti aikuisuutta. Eri ikäkausien ryhmät ovat erilaisia. Siinä missä varhaisnuorten ryhmät ovat usein suuria massaryhmiä, ovat varsinaisen nuoruusiän ryhmät jo selkeästi eriytyneempiä. Niiden ryhmäkoko on pienempi ja ikäkauden lisäksi tarvitaan jokin muu yhdistävä tekijä, esimerkiksi ideologia tai harrastus. (Aalberg & Siimes 2007, 71.)

Ryhmän vaikutukset nuoren kehitykselle ovat moninaiset. Ryhmä antaa nuorille rohkeutta toimia siten, miten he eivät yksilöinä uskaltaisi. Näin nuoren kehityksessä ryhmä tuo sitä turvaa, jonka vanhemmat ovat tuoneet ja josta nuori vähitellen irrottautuu. Kun kahdenkeskiset suhteet koetaan vielä monesti liian intiimeiksi, ja vanhemmat itsenäistymisen esteeksi, on ryhmä luonteva vaihtoehto tuen ja hyväksynnän hakemiselle. Nuoren psyykkinen kehitys voi jopa häiriintyä, mikäli hän jää ryhmien ulkopuolelle. Huomioitavaa on myös että kaikki ryhmät eivät tue nuoren kasvua tarkoituksenmukaisella tavalla, vaan voivat myös omalla olemuksellaan estää sitä. Esimerkiksi mikäli ryhmä ei kehity, vaan jää taantu-

neeseen tilaan ylläpitämään ja tarjoamaan lapsenomaisia yllykkeitä, se estää myös jäsentensä kasvamista. (Aalberg & Siimes 2007, 72-73.)

Ryhmän ohjaamiselle esimerkiksi nuorisotyön keinoin olisi siis tarvetta, mutta silloin helposti ryhmän vertaisryhmä –luonne katoaa. Nuori voi kokea vanhempiensa lisäksi myös muiden aikuisten olevan nimenomaan hänen itsenäistymisensä tiellä enemmän kuin sitä tukemassa. (Aalberg & Siimes 2007, 72-73). Tämä asettaa haasteen nuorisotyölle. Nuorisotyönohjaajan on oltava nuorille riittävästi kaveri säilyttääkseen paikkansa ryhmässä, mutta kuitenkin vastuullinen auktoriteetti joka ohjaa ryhmää turvalliseen kehitykseen. Haaste on sama myös verkkoympäristössä toimiessa. Ryhmän jäsenyys tai esimerkiksi Facebook-kaveruus on yhdellä klikkauksella lopetettavissa.

2.3 Nuorisotyö

Nuorisolaki määrittelee nuorisotyön olevan nuorten oman ajan käyttöön kohdistuvaa aktiivisen kansalaisuuden edistämistä samoin kuin nuorten sosiaalista vahvistamista, nuoren kasvun ja itsenäistymisen tukemista sekä sukupolvien välistä vuorovaikutusta. (Nuorisolaki 27.1.2006/72, 2§). Lain hallinnollis-normatiivinen näkemys nuorisotyöstä on kuitenkin vain yksi kapea tapa määrittellä nuorisotyötä. Nieminen (2008, 22) korostaa, että nuorisotyön käsitteellisen ja teoreettisen erittelyn tulee perustua nuorisotyön tutkimukseen ja johdonmukaiseen päättelyyn. Lain määrittely taas on syntynyt poliittisen neuvottelun ja kompromissin tuloksena, eikä sitä voida tutkimuksellisessa mielessä pitää koko nuorisotyötä kattavana. Nuorisolaki ei voi käytännössä ohjata kaikkia nuoria koskevia toimenpiteitä, vaan suurin sen vaikutus on julkishallinnon nuorisotyöhön ja –politiikkaan. (Nieminen 2008, 22.) Tässä työssä nuorisotyön määrittely nousee paitsi nuorisolaista myös kirkon nuorisotyön omasta erityisluonteesta ja määrittelystä.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon nuorisotyön tarkoituksena on tukea nuorten ja heidän perheidensä parissa tapahtuvaa kristillistä kasvatusta. Työn tar-

koituksena on edistää nuorten kristillistä kasvua ja auttaa heitä omaksumaan kristillinen usko elämänsä perustaksi. Nuorisotyötä tehdään monissa eri muodoissa, joista tunnetuimpia ovat leirit ja retket, erilaiset ryhmät, kouluyhteistyö ja isostoiminta. (Jussila, Oinonen, Unkuri, Vatanen (toim.) 2004, 248.) Launonen (2008, 78) kuvaa Suomen evankelis-luterilaisen kirkon nuorisotyötä (myöhemmin kirkon nuorisotyö) hengellisen, pedagogisen ja sosiaalisen kolmiyhteydeksi. Nuorisotyö liittyy kirkon perustehtävään eli on luonteeltaan hengellistä. Pedagogisia keinoja tarvitaan hengellisten tavoitteiden saavuttamiseen ja nuoren kokonaisvaltaisessa kohtaamisessa esiin nousee myös monia sosiaalisen työn kysymyksiä liittyen esimerkiksi osallisuuteen ja syrjäytymiseen, erityisen tuen tarpeeseen ja lastensuojelullisiin seikkoihin. Tämän tutkimuksen tarkoituksena on perehtyä nimenomaan Suomen evankelis-luterilaisen kirkon verkkonuorisotyöhön ja nuorisotyönohjaajien käsityksiin ja kokemuksiin siitä. Seuraavissa luvuissa on avattu kirkon nuorisotyön historiaa ja nuorisotyönohjaajan työnkuvaa ja koulutusta.

2.3.1 Kirkon nuorisotyön historia

Suomalaisella kirkon nuorisotyöllä on omat piirteensä joita ei helposti löydä muista maista. Näitä ovat esimerkiksi toiminnan laajuus ja suuri määrä pitkälle koulutettuja viranhaltijoita. Kuitenkin suomalainen kirkon nuorisotyö on syntynyt kansainvälisistä vaikutteista käsin. Nuorisotyön muodostumiseen Suomessa vaikutti voimakkaasti englantilaiset lapsi- ja nuorisotyön sekä ylioppilasliikkeen järjestöt. Pyhäkouluyhdistysten ja nuorten miesten kristillisten yhdistysten (NMKY) toimintamallit levisivät Englannista nopeasti eri suunnille ja johtivat Suomen evankelis-luterilaisen Pyhäkouluyhdistyksen perustamiseen vuonna 1888 ja NMKY-järjestön perustamiseen 1889. Näistä jälkimmäisellä on ollut suurempi vaikutus varsinaisen kirkollisen nuorisotyön syntymiseen Suomessa. Vaikka toiminnassa olikin aluksi paljon piirteitä ulkomaisista esikuvista, se hyvin nopeasti myös integroitui kirkollisen toiminnan yhteyteen. Myös saksalainen diakonia ja sisälähetys toivat oman merkittävän osuutensa nuorisotyön kehityk-

seen diakonissojen ja diakonien ollessa suuressa roolissa myös kasvattajina ja opettajina. (Launonen 2007, 78-79.)

Jo ennen Toista maailmansotaa oli jo ollut tarjolla hyvin monipuolista ja monelta osin nykyisen kaltaista nuorisotyötä, kuten harraste-, retki- ja leiritoimintaa. Sota aiheutti kuitenkin katkon järjestöjen ja seurakuntien nuorisotyöhön ja sen kehitykseen. Sodan jälkeen toiminnan painopiste siirtyi järjestöistä seurakuntiin, joissa kirkon keskushallinnon tuella aloitettiin määrätietoinen kehittämistyö. Vuonna 1949 aloitettiin ensimmäiset nuorisonohjaajien koulutukset. (Launonen 2007, 80-81.)

Koulutusten alku olikin paljolti kirkon nuorisotyötä määrittelevää, sillä koulutuksen suunnittelijoiden tuomat painopisteet määrittivät paitsi koulutuksen sisältöä myös kentälle siirtyvää toimintaa. Aarne Siiralan ja Simo Palosuon NMKY:stä ja saksalaisesta monipuolisesta seurakuntatyöstä nousseen ajattelun pohjalta Järvenpään Seurakuntaopisto koulutti opiskelijoitaan hengellisen, pedagogisen ja sosiaalisen työn kolmiyhteyteen kiteytettynä. Uuspietismin nostassa päätään sodanjälkeisessä uskonnollisessa kentässä keulahahmoksi nousut Urho Muroma perusti Kauniaisiin Raamattuopiston vuonna 1945. Seurakuntaopiston laaja-alainen koulutus joutui kritiikin kohteeksi ja Raamattuopistolla alkoi oma nuorisotyöntekijäkoulutus 1957. Raamattuopiston koulutuksessa vedettiin uuspietismin painotuksen mukaista rajaa ”maailmallisuuteen” sekä korostettiin seurakunnan merkitystä. Tavoitteena oli lasten ja nuorten hengellinen herätys. (Launonen 2007, 81-82.)

Kuvaavaa tilanteelle oli 1950-luvun keskustelu nuorisotyön linjoista, jossa vahvana eli jako ”viihdyttäjiin” ja ”herättäjiin”. Ääripäinä keskustelussa näyttäytyivät Luther-opiston toiminnallisiin menetelmiin perustuva opetuslinja ja Sisälähetysopiston herätyskristillisen hengen mukainen nuorten johtaminen elämän kaidalle tielle Jeesusta seuraamaan (Launonen 2004, 112.) Näin eri opistojen oma leima työntekijän hengellisen työotteen muotoutumisessa entisestään vahvistui. Pyrkimys kaikilla tahoilla oli toki sama, mutta siinä missä toinen äärilaita näki ”viihdyttämisen” keinona saada nuoriso elämään Jumalan sanan vaikutuspiiris-

sä, näki toinen laita sen nimenomaisena uhkana tälle pyrkimykselle (Launonen 2004, 112-113).

1960-luvulle tultaessa toimintamuodoiksi kirkon nuorisotyössä olivat vakiintuneet varhaisnuorten kerhot, tyttöjen ja poikien illat, nuorten raamattupiirit, suuret tapahtumat sekä retket ja leirit. 1960-luvun murros tuli näkyväksi myös kirkon nuorisotyössä ja näiden perinteisten toimintamuotojen rinnalle tulivat uusina työmuotoina esimerkiksi erityisnuorisotyö, jota aluksi kutsuttiin jengityöksi sekä koulutyö. (Launonen 2007, 82.) Myös hengellisen musiikin kehittyminen lähinnä saksalaisten yhteislauluperinnettä edustaneiden vaikutteiden kautta toi oman leimansa nuorisokulttuurin kehitykseen. (Launonen 2007, 82 ;Maukonen 2005, 157). Nuorisotyöntekijöiden koulutuksen sisällöistä syntyneeseen ongelmaan ja koulutuksen kentän hajanaisuuteen pyrittiin kirkon hallinnon suunnalta vaikuttamaan ja 1965 valmistui opetussuunnitelma, joka määritteli nuorisonohjaajakoulutuksen vähimmäisvaatimukset. Nämä opetuksen vähimmäismäärät sisälsivät kaksi vaihtoehtoa. Lyhyempi yhden vuoden mittainen koulutus tähtäsi työntekijän pätevytyymiseen lähinnä varhaisnuorisotyöhön ja pidempi kaksivuotinen varsinaiseen nuorisotyöhön. (Launonen 2004, 128-129, 165.)

1960-luvulta 2000-luvulle tultaessa käyttöön otetut toimintatavat ja mallit vahvistuivat, joskin kokoavan nuorisotyön ytimeksi alkoivat nousta leiririppikoulu ja sen tarpeista lähtöisin isosten koulutus. Nuorisotyöntekijät myös lisäsivät kouluyhteistyötä esimerkiksi oppilashuollon osalta. 1976 valmistuneen oppilaitoksia velvoittavan koulutussuunnitelman käyttöönotto oli askel kohti yhdenmukaista kirkon nuorisotyöntekijöiden koulutusta. Koulutussuunnitelmaan kuului muun muassa neljä valinnaiskurssia: lapsi- ja varhaisnuorisotyö, nuorisotyö, musiikki ja erityisnuorisotyö. Vaikka näiden valinnaiskurssien järjestäminen ei kaikkialla onnistunutkaan kertovat ne koulutussuunnitelmaan kirjattuna kentän tarpeista ja työn kehittymisen suunnasta. (Launonen & Pesonen 2005, 275.) 1980-luvulla kirkon nuorisotyönohjaajien koulutus siirtyi yhteiskunnalliseen koulutusjärjestelmään. 1985 piispainkokouksen hyväksymä koulutuskokonaisuus oli peruskoulupohjalta nelivuotinen ja ylioppilas pohjaisena se kesti kolme vuotta. Koulutuksen painotuksina olivat toki kirkollinen identiteetti ja työ, mutta myös lisäksi yh-

teiskunnallinen nuoriso- ja vapaa-aikapoliitikka sekä opiskelijan persoonallinen kasvu. (Launonen & Pesonen 2005, 276.) Seuraava iso askel koulutuksen osalta oli nuorisotyönohjaajien koulutuksen siirtyminen ammattikorkeakoulujärjestelmään vuonna 1996. (Launonen 2004, 232).

Nykyisin kirkon nuorisotyönohjaajan pätevyys on sidottu sosionomi (AMK) ja yhteisöpedagogi (AMK) –tutkintoihin. Selvää on, että yhteiskunnallistuva suuntaus jatkuu myös ammattikorkeakoulun aikana, sillä nyt tutkinto tuottaa pätevyyden myös yhteiskunnalliseen työhön. Kehitys ei välttämättä ole ollut nimenomaan kirkon nuorisotyölle edullinen, sillä ennen kytkentää yhteiskunnalliseen koulutukseen on opinnoissa voitu keskittyä enemmän kirkon toimintaan. Myös seurakunnissa tapahtuvan käytännön harjoittelun määrä on ollut suurempi, kun kaikki harjoittelut on tehty seurakuntiin. Kuitenkin tämän päivän kirkon nuorisotyö on pitkälti verkostoissa toimimista, jolloin laaja-alainen sosiaalialan tuntemus on suureksi eduksi. Kytkentä ammattikorkeakoulututkintoihin on myös viimeistään tuonut kirkon nuorisotyönohjaajan koulutuksen pois marginaalista. Tunnettu ja laaja-alainen ammattikorkeakoulutasoinen tutkinto on kiinnostavampi vaihtoehto kuin kouluttautuminen pelkästään yhtä tiettyä työtä varten. Kirkon nuorisotyönohjaajat ovat myös hyvin koulutettuja vertailussa kunnallisiin kollegoihinsa. Kunnallisella sektorilla voi useissa nuorisotyön tehtävissä toimia toisen asteen tutkinnolla.

Tutkinnon laaja-alaisuus luo kirkolle myös haasteita. Samalla tutkinnolla, joka mahdollistaa kirkon nuorisotyöhön voi toimia myös monissa muissa ammateissa. Näin ollen esimerkiksi palkkakehityksen tulee pysyä muiden vastaavien työtehtävien tasolla, jotta kirkolla on käytettävissään riittävästi työvoimaa. Viime aikoina onkin ollut nähtävissä suoranaista pätevien hakijoiden puutetta avoimiin kirkon nuorisotyön virkoihin.

2.3.2 Kirkon nuorisotyö tänään

Kirkon lapsi- ja nuorisotyö kattaa 0-29-vuotiaat, joista lapsityön katsotaan kohdistuvan alle 7-vuotiaisiin. Vakiintuneen määrittelyn mukaan 7-14-vuotiaat kuuluvat varhaisnuorisotyön, 15-18-vuotiaat nuorisotyön ja 18-29-vuotiaat nuorten aikuisten työn piiriin. (Launonen 2007, 82). Tämä jako noudattelee edellisessä kappaleessa esiteltyä nuoruuden vaiheiden jakoa, joskin sen mukaisesti nuoruusiän katsotaan alkavan 11-vuoden iästä ja päättyvän lähteestä riippuen 22-25 vuoden ikään. Onkin herättänyt keskustelua, miksi kirkko katsoo 7-vuotiaan toiminnassaan ”nuoreksi” kun muissa luokituksissa kyseessä on vasta lapsi. Monessa yhteydessä onkin luovuttu sanan ”varhaisnuori” käytöstä, korvaten se esimerkiksi sanalla ”kouluikäinen” joka ehkä paremmin kertookin siitä miksi yksi työalojen välinen raja on juuri seitsemän ikävuoden kohdalla.

Varhaisnuorten eli kouluikäisten toiminnassa ovat pitkään olleet olennaisessa osassa erilaiset kerhot. Kerhot ovat edelleen olennainen osa toimintaa, mutta niiden suosio on vuosien saatossa hiipunut muiden harrastusmahdollisuuksien lisääntyttyä. (Launonen 2007, 83.) Vuonna 2009 koko evankelis-luterilaisen kirkon varhaisnuorten kerhotoiminnassa (varhaisnuorten ryhmät 7-14-vuotiaita) osallistujia oli 50945. (Kirkon toimintatilastot 2009).

Ristiriitaisena varhaisnuoruuden ajanjaksona kerhotyöllä on oma selkeä tilauksensa. Itsenäistymisen tarpeessa kouluikäiset lapset haluavat päästä tekemään ja toteuttamaan asioita itsenäisesti, mutta heidän resurssinsa tähän ovat vielä hyvin rajalliset. (Aalberg & Siimes 2007, 68-69). Tällaisessa vaiheessa perheen ulkopuolisen, turvallisen aikuisen ohjaama seurakunnan kerho voi tarjota sopivalla tasolla olevan tavan lapsen itsenäistymisessä suhteessa omiin vanhempiin. Myös muutamia vuosia vanhemmat kerhonohtajat voivat tarjota kouluikäiselle tätä riittävää turvaa toteuttaa itseään ilman vanhempien läsnäoloa tai ohjausta. Kerhonohtajat voivat olla kerholaiselle myös suuria roolimalleja.

Varsinaisesta nuorisotyöstä käytetään myös nimitystä rippikoulun jälkeinen nuorisotyö. Tämä nimitys piirtää jälleen viivan yhdelle työalueiden väliselle rajalle.

Varsinainen nuorisotyö on tiiviisti sidoksissa rippikouluun. Leiririppikoulut ovat muodostuneet osaksi nuorisokulttuuria ja leiririppikoulujen elinehto, isostoiminta myös vahvaksi osaksi kokoavaa nuorisotyötä. Leirien ryhmänohjaajina ja johtajina toimivat isokset koulutetaan jo rippikoulunsa käyneistä nuorista. 2000-luvun alussa yli kolmasosa rippikoululaisten ikäluokasta osallistui isostoimintaan. Isostoiminnasta onkin muodostunut luonteva jatkumo rippikoululle. Tästä on myös haittansa sillä isostoiminta koulutuksellisenä toimintana on monin paikoin nousut liian hallitsevaan asemaan kirkon nuorisotyössä. Isostoiminnan luonne kuitenkin rajaa helposti pois sitoutumista karttavia nuoria. Myös tyttöjä on isostoiminnassa huomattavasti poikia enemmän, vaikka rippikoulussa sukupuolijakauma on tasan. (Launonen 2007, 83.)

Koulutyössä kohdataan nuoria heidän päivittäisen arkensa keskellä erilaisin yhteyksin. Vaikka monikulttuuristuminen ja uskonvapauslaki ovat herätelleet keskustelua seurakunnan roolista kouluilla, ovat koulujen ovet edelleen melko hyvin auki seurakunnan työntekijöille. (Launonen 2007, 83.) Luodeslammen ja Karjalaisen (2005, 119-121) laskelmien mukaan jokainen suomalainen koululainen kohtaa peruskoulunsa aikana seurakunnan työntekijää noin kolmenkymmenen tunnin ajan. Tämä aika koostuu useista pienistä osasista, joista yksiä olennaisia ovat päivänavaukset. Vaikka päivänavaukseen on yleensä käytettävissä vain lyhyt aika, ovat ne merkittäviä kristillisen sanoman esilläpidon hetkiä, joita koulun oma henkilökunta ei välttämättä pysty pitämään laisinkaan. Muita kouluyhteistyön muotoja ovat esimerkiksi koulukirkot, teemapäivät, juhlat, leirikoulut ja yhteistyö uskonnonopetuksessa yleensä. (Luodeslampi & Karjalainen 2005, 119-121.)

Varsinainen nuorisotyö kohtaa nuoren keskinuoruuden ajanjaksona, jolloin nuori on jo osittain saanut haltuunsa häntä varhaisnuoruudessa kuohuttaneet kehitysvaiheet ja alkanut hyväksyä muutokset itsessään. Varsinaisessa nuorisotyössä onkin olennaista huomata nuoren yksilöllinen kehitys ja kasvu. Haasteen tälle yksilölliselle huomioimiselle asettaa kuitenkin ryhmämuotoinen työskentely. Ryhmän jäsenten yksilöllisten tarpeiden ja kehitysvaiheiden huomioiminen vaatii työntekijältä suurta ammattitaitoa. Ryhmämuotoinen toiminta on kuitenkin usein

perusteltua, sillä ryhmän merkitys nuoren kasvulle on olennaista myös tässä ikävaiheessa. Itsenäistyminen vanhemmista on käynnissä ja nuori saa ryhmästä sitä turvaa, jota ei itsenäistymispyrkimystensä keskellä halua vastaanottaa vanhemmiltaan. Tässä ikävaiheessa ryhmien muodostumiseen tarvitaan usein ikäkauden lisäksi myös muu yhdistävä tekijä. Näin kokonaisvaltaisesti nuoren kehitykselle olennainen ryhmä voi muodostua esimerkiksi isostoiminnan ympärille. Vaikka auktoriteetit eivät enää nauti automaattisesti keskinuoruudessaan elävien nuorten ihailua, on työntekijän mahdollista usein kuitenkin olla hyväksytynä aikuisena tällaisessa ryhmässä. Näin hän voi osaltaan kantaa vastuuta siitä, että ryhmä kehittyy ja tukee näin nuorten kehitystä. (Aalberg & Siimes 2007, 71-73.)

Kirkon erityisnuorisotyö määritellään etsiväksi, kohtaavaksi ja läsnä olevaksi työksi. Työn yleistavoite on, että nuori kokee olevansa hyväksytty ja löytää elämälleen mielekkyyden Jumalan luomana ja lunastamana. (Läsnäolon nuorisotyö 2007,5.) 1990-luvun laman myötä myös nuorison ongelmat kasvoivat ja erityisnuorisotyötä kohdennettiin tuolloin auttamaan syrjäytyneitä tai syrjäytymisuhan alla olevia nuoria. (Launonen 2007, 84). Erityisnuorisotyön menetelmiä ovat etsivä työ, kuten Palveluoperaatio Saapas, yksilötyö ja pienryhmätyö. Erityisnuorisotyön puitteissa tehdään myös kriminaali-/vankilatyötä, kohdennettua perhetyötä ja erityisvarhaisnuorisotyötä. (Läsnäolon nuorisotyö 2007, 9-11.)

Erityisnuorisotyön keinoin tavoitetaan esimerkiksi juuri niitä nuoria, jotka jäävät ryhmien ulkopuolelle, kiinnittyvät kehitykselleen vääränlaisiin ryhmiin tai eivät saa ryhmässä riittävää huomiota kehitykselleen nuoruuden vaiheissa. Erityisnuorisotyössä nuoreen voidaan kiinnittää yksilönä enemmän huomiota ja sovitaa toimintaa hänen tarpeisiinsa. Myös erityisnuorisotyössä ryhmän voima on tärkeä ulottuvuus, mutta toimivan ryhmän on usein syytä olla pienempi. Tällaisessa pienryhmätoiminnassa saadaan ryhmästä tarpeeksi tukea yksilön kehitykselle, mutta jäsenet pystytään paremmin huomioimaan myös yksilöinä.

Nuoret aikuiset ovat tällä hetkellä eniten puhuttava ikäryhmä kirkon nuorisotyössä. Rippikoulun jälkeen toiminnassa ollaan mukana muutama aktiivinen

vuosi, jonka jälkeen 18-19-vuotiaina osallistuminen seurakunnan toimintaan heikkenee. Tämä on luonnollista elämäntilanteiden muutosten myötä, mutta haastaa kirkon pohtimaan tämän ikäryhmän seurakuntayhteyttä ja ennen kaikkea miten se pidettäisiin yllä. Nuoruuden kehitysvaiheissa tätä ikävaihetta kuvataan jälkinuoruudeksi. Ajanjaksolla nuori sijoittaa itsensä aiempaa laajempaan ympäristöön, koko yhteiskuntaan ja alkaa kantaa vastuuta siitä. Parhaiten nuorten aikuisten työssä tällä hetkellä ovatkin toimineet vapaaehtoistyön mahdollisuudet esimerkiksi erityisnuorisotyössä ja nuorten aikuisten vaikuttamisryhmä NAVI:ssa. (Launonen 2007, 84.)

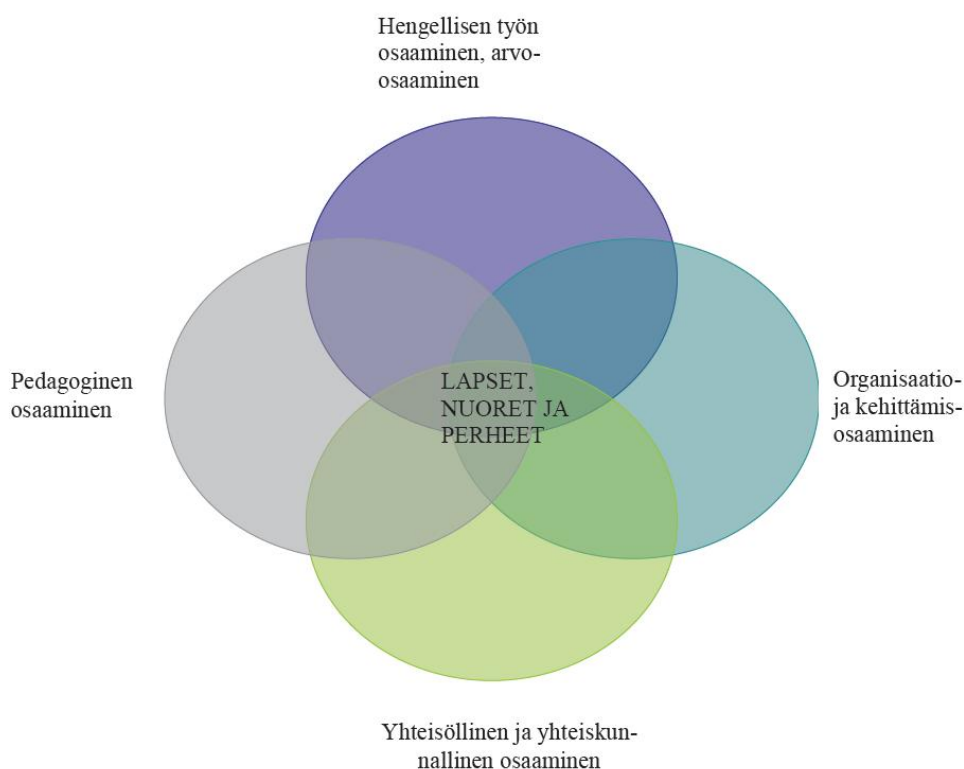
2.4 Kirkon nuorisotyönohjaaja

Kirkon nuorisotyölle Suomessa on ominaista toiminnan laajuus, organisointi paikallisesti ja valtakunnallisesti sekä suuri määrä koulutettuja viranhaltijoita. (Launonen 2007, 78.) Kirkon nuorisotyön viranhaltijoiden kirkollisen koulutuksen kelpoisuudet määrittelee Suomen evankelis-luterilaisen kirkon piispainkokous. (Jussila ym. 2004, 248.) Kirkon henkilöstöön kuului vuonna 2009 yhteensä 1286 nuorisotyönohjaajaa. (Kirkon henkilöstötilastot 2009).

Kirkon nuorisotyönohjaajan ydinosaaminen (Kuvio 1) muodostuu neljästä osa-alueesta, jotka ovat hengellisen työn osaaminen ja arvo-osaaminen; pedagoginen osaaminen; yhteisöllinen ja yhteiskunnallinen osaaminen sekä organisatio- ja kehittämisosaaminen. (Kirkon nuorisotyönohjaajan ydinosaaminen 2010).

Ydinosaaminen on kuvaus osaamistasosta, joka jokaisella kirkon nuorisotyönohjaajalla tulisi olla. Ydinosaamiskuvaus on kirkon ammatillisen koulutuksen seurantaryhmän valmisteleva dokumentti, jonka piispainkokous on hyväksynyt käyttöön otettavaksi. Käsittelyssään syksyn 2010 piispainkokous totesi, että kuvaus palvelee kolmeen suuntaan. Ensiksi se palvelee seurakuntia toimienkuvien ja koulutussuunnitelmien laadinnassa. Toiseksi se palvelee oppilaitoksia koulutusohjelmien laadinnassa ja kolmanneksi opiskelijoita koulutuksen valinnoissa ja suunnittelussa. Kuvauksia on valmisteltu yhteistyössä työelämän

ja oppilaitosten kanssa vuosina 2002-2010, joten sekä seurakuntatyön tarpeet ja nykyinen osaamistaso, että koulutusten sisältö ovat olleet tiedossa valmistelussa. (Piispainkokous 2010.) Koko ydinosaamisen sisältöön ei päästä peruskoulutuksella, vaan ydinosaamisen kehittymistä määritellylle tasolle palvelevat myös työkokemus ja täydennyskoulutus. (Launonen & Pesonen 2005, 268-270.)

KUVIO 1. Kirkon nuorisotyönohjaajan ydinosaaminen. (Kirkon nuorisotyönohjaajan ydinosaaminen 2010).

Neljä eri osa-alueita muodostavat yhden kokonaisuuden, eikä niitä siten ole mielekäästä tarkastella erillään. Kuitenkin eri osa-alueille on määritelty omat sisältönsä ja tämän tutkimuksen näkökulmasta huomio kiinnittyy pedagogisen osaamisen alueelle kirjattuun *Hengelliseen työhön verkossa*, johon on sisällytetty verkko-ohjaaminen, -auttaminen, -kirjoittaminen, -keskustelu sekä lasten ja nuorten oman sisällöntuotannon ohjaaminen. Kyseessä on merkittävä linjaus, koska kyseessä on nimenomaan ydinosaamisen määrittely. Kirkon hengellisen työn ammattien ydinosaaminen 2010 –asiakirja linjaa ydinosaamisella tarkoitett-

tavan sellaista tietojen ja taitojen soveltamista käytännön tilanteissa, josta tunnistaa ammattikunnan tai yhteisön edustajan. Vaikka ydinosaamiskuvaukset ovat vielä melko uusia asiakirjoja, eivätkä ammattikunnassa laajalti tunnettuja antaa piispainkokouksen hyväksyntä niille arvovaltaa. Kyseessä on sama instanssi, joka määrittelee kirkon nuorisotyönohjaajan kirkollisen koulutuksen kelpoisuudet. Myös osa-alueella yhteisöllinen ja yhteiskunnallinen osaaminen on määritelty ydinosaamiseen kuuluvan myös *viestintä- ja mediaosaaminen*, johon kuuluu viestintävälineiden käyttö, mediakriittisyys ja mediakasvatus. (Kirkon nuorisotyönohjaajan ydinosaaminen 2010).

Hengellinen työ verkossa –osaamisalue on laaja ja sisältää tarkkaan määriteltyjä taitoja. Verkkokirjoittaminen on taito, jossa ammatikseen vain tiedotustyötä tekevätkin joutuvat usein lisäkouluttautumaan; verkkokeskustelu ja –auttaminen vaativat alustojen tuntemusta ja verkon toimintakulttuurin ymmärtämistä. Lasten ja nuorten oman sisällöntuotannon ohjaaminen taas vaatii ainakin kohtalaista digitaalitekniikan tuntemusta. Tämä siitäkkin huolimatta, että nuoren ovat usein hyvinkin asiantuntevia digitaalitekniikan suhteen.

Jos tarkastellaan verkkoa vain yhtenä toimintaympäristönä monesta, voidaan sen todeta saaneen ydinosaamiseen erittäin suuren jalansijan. Esimerkiksi luonnossa liikkumista tai luonnon hallintaa toimintaympäristönä ei vaadita ydinosaamisena, vaikka sillä on suuri merkitys seurakunnan nuorisotoiminnassa. Tämä voi johtaa myös tulkintaan, ettei ydinosaamiskuvauksessa tarkastella verkkoa yhtenä monesta toimintaympäristöstä vaan toisena vaihtoehtona perinteiselle toimintaympäristölle jossa ollaan fyysisesti samassa tilassa.

Kirkon nuorisotyönohjaajat toimivat pääsääntöisesti virkasuhteessa työnantajansa. Näin heidät määritellään kirkon virka- ja työehtosopimuksessa hengellisen työn viranhaltijoiksi. Tämä viranhaltijaryhmä on työaikalain ulkopuolella, eikä heille näin määritetä esimerkiksi viikoittaista työaika. Ainoana määritelmänä työ ja vapaa-ajan suhteesta on virka- ja työehtosopimuksessa todettu että heille annetaan kaksi vapaapäivää kalenteriviikkoa kohti. (Kirkon virka- ja työehtosopimus 2010, 107).

3 SOSIAALINEN VERKKO

Tämän tutkimus tarkastelee kirkon nuorisotyön toteuttamista internetissä. Tässä luvussa perehdytään internetin historiaan ja erityisesti tänä päivänä erityisen suosittuun verkon käyttömuotoon sosiaaliseen mediaan. Erityisesti sosiaalinen media on käsitteenä olennainen kun pohditaan verkossa tehtävää nuorisotyötä. Verkon historiaan on hyvä tutustua, jotta ymmärtää kehityksen erittäin nopean vauhdin ja sen tuomat haasteet verkkopalveluiden kehittämislle. Tässä työssä käytetään sanaa verkko kuvaamaan internetin palveluita, joita voidaan käyttää erilaisin päätelaittein. Tämä linja on yhteneväinen Hengellinen elämä verkossa – hankkeen esiselvitystyöryhmän loppuraportin (2007,1) kanssa.

Internet on alkujaan Yhdysvaltain viranomaisten 1960-luvun alussa kehittämä tietoverkko. Tarvittiin järjestelmää, joka ei lamaantuisi vihollisen iskusta verkon ytimeen tai muuhun kriittiseen pisteeseen edes ydiniskun voimasta. Keskusjohtoinen järjestelmä oli poissuljettu, koska keskus olisi ollut vihollisen todennäköinen kohde. Näin luotiin solmuihin, tasavertaisiin soluihin perustuva verkko, joka ei ollut keskusjohtoinen, eikä näin helposti lamaannutettavissa. Tieto kulki solulta toiselle ja näin, vaikka osa solmuista olisikin onnistuttu tuhoamaan, tieto kulki toista reittiä ja näin tiedonkulku saatiin turvattua. (Saarikoski, Suominen, Turtiainen & Östman 2009, 18.)

Edelleen sotilaallisten intressien tukemana levisi verkon ideologia laajemmalti Yhdysvaltoihin sekä myös Englantiin. 1960- ja 1970-lukujen vaihteessa syntyi verkko nimeltä ARPANET. Verkko oli suunniteltu mahdollistamaan suurtietokoneiden etäkäyttö, mutta nopeasti selvisi että ihmiset olivat kiinnostuneempia ottamaan yhteyttä toisiinsa kuin koneisiin. Sähköposti- ja keskustelujärjestelmät olivatkin suosituimpia verkon käyttötapoja. (Saarikoski ym. 2009, 19.)

Vuonna 1983 sotilaallisin motiivein perustettu verkko koki muutoksen kun sotilaalliset solmut erotettiin omaksi MILNET -verkoksi ja ARPANET jäi siviilipuolen käyttöön ja levisi voimakkaasti perusteknologian halvetessa. Kun Yhdysvaltain armeija etääntyi ARPANETISTA, helpottui ulkomaisten koneiden liittäminen

verkkoon ja 1980- ja 1990-lukujen aikana ARPANET muuttui internetiksi, maailmanlaajuiseksi verkoksi. (Saarikoski ym. 2009, 19.)

1990-luvusta nykypäivään on verkko kasvanut räjähdysmäisesti. On arvioitu että internetiin liitettyjä koneita on tällä hetkellä yli 500 miljoonaa, eikä maailmasta löydy enää sellaista maata jossa ei ole verkkoon liitettyä tietokonetta. (Internetopas 2009.) Kaksi merkkipaaluuta tuossa kehityksessä ovat olleet www-järjestelmä sekä graafinen käyttöliittymä. CERNissä työskentelevä Tim Berners-Lee ehdotti vuonna 1990 internet-pohjaiselle hypertekstijärjestelmälle nimeksi World Wide Web eli WWW. Järjestelmä yhdisti verkon tiedonhakuja saman käyttöliittymän alle ja vei näin internetin käytettävyyttä valovuosia eteenpäin. Alun perin tämäkin järjestelmä oli suunnattu vain rajatulle käyttäjäkunnalle, eurooppalaisiin fysiikan laboratorioihin mutta jo 1991 WWW-järjestelmä otettiin käyttöön useissa tutkimuslaitoksissa, yliopistoissa ja lopulta myös yksittäisten tietokoneen käyttäjien keskuudessa. (Matikainen 2008, 23.) Toinen internetin käyttöä mullistanut ja eksponentiaalisesti kasvattanut edistysaskel oli graafinen käyttöliittymä, joka yhdisti verkon, hypertekstin ja multimedian. (Saarikoski ym. 2009, 19.) Nykyään internetissä liikutellaan tekstiä, kuvaa ja ääntä sisältäviä tiedostoja ja ollaan vuorovaikutuksessa reaaliajassa ympäri maailman. (Internetopas 2009.)

Tänä päivänä verkolla voidaan nähdä olevan kolme pääasiallista käyttötapaa. Verkko on viestinnän väline, jolla saavutetaan ihmisiä ympäri maailmaa nopeasti ja viestintä on tehokasta. Verkon käytölle viestintävälineenä eli verkkoviestinnälle on tyypillistä voimakas uusien vuorovaikutussuhteiden luominen ja organisoituminen kun perinteiset rajat eivät rajoita kommunikaatiota. Toisaalta verkko palvelee myös ohjauksen ja kontrollon välineenä yli rajojen. (Aula, Matikainen & Villi 2006, 10.)

Toiseksi verkko on tila, jossa voidaan toimia. Verkossa voidaan keskustella, tehdä ostoksia, pelata pelejä, asioida virastoissa ja vastaavissa ja katsella esimerkiksi televisiota. Samalla tavoin kuin todellisessakin maailmassa verkossa voidaan toki myös häiriköidä ja harjoittaa ilkivaltaa. Verkko ei tilana, siellä mah-

dollisten toimintojen valossa, poikkeaa paljoakaan kylästä tai kaupungista. Myös verkon kehitys muistuttaa juuri pienen kylän kehittymistä kaupungiksi. Mahdollisuudet ovat kasvaneet huikasti - Ikävä kyllä, niin myös toiminnan varjopuolet, kuten hyväksikäyttö syrjintä ja rikollisuus. (Aula ym. 2006, 10.)

Kolmanneksi verkko on alusta, jolle voidaan koota eri toimintoja. Esimerkiksi eri viestimien sisältö voidaan koota verkkoon. Verkko voi jopa toimia eri laitteiden kuten kodinkoneiden keskinäinen kommunikaation väylänä - täysin ilman ihmisen osallisuutta prosessiin. Ympäristömme tavaroiden ja laitteiden osallistumisesta viestintään ja maailman muutosta yhdeksi suureksi tietokoneliittymäksi kuvaillaan termillä ubiikki tietotekniikka. Aula ym. (2006) kuvailevat kehitystä Bolterin & Grusin ajatusta mukaillen siten että ubiikki tietotekniikka on terminä vastavoima puheelle virtuaalitodellisuudesta. Näistä jälkimmäisessä pyritään hävittämään koneiden osuus taustalle, vain ympäristön tarjoavaksi tekijäksi ihmisten liikkeessä niiden sisäisissä maailmoissa. Ensin mainitun käsitteen myötä taas koko maailma muuttuu tietokonekäyttöliittymäksi. (Aula ym. 2006, 10-11.) Vaikka mainituissa ajatuksissa verkkoympäristö on esitelty toisena maailmana, on mielekkäämpää pitäytyä toimintaympäristö -käsitteessä.

3.1 Sosiaalinen media

Ihmissuhteiden ylläpito on kokenut mullistuksen informaatioteknologian mahdollisuuksien myötä. Voimme olla yhteydessä toisten ihmisten kanssa maantieteellisten rajojen ja rajoitusten yli, pienin kustannuksin, maailmanlaajuisesti ja reaaliajassa.

Ihmisten välisen kanssakäymisen ensimmäisiä sovelluksia internetissä on suomalaisen Jarkko Oikarisen kehittämä IRC eli Internet Relay Chat. Tämän ohjelmiston avulla pystyi kommunikoimaan toisten käyttäjien kanssa keskustelualueilla, lukemaan uutisryhmiä ja hakemaan tiedostoja. Myöhemmin esimerkiksi BBS-keskusteluryhmät (Bulletin Board System) ja Usenet -uutisryhmät jatkoivat kehityskulkua kohti nykyisiä verkkokommunikaation mahdollisuuksia. Graafinen

www –käyttöliittymä toi palvelut kaikkien ulottuville, kun enää ei tarvinnut osata kirjoittaa komentoketjuja, vaan pelkkä hiirellä klikkaaminen riitti chat -sivuston avaamiseen. (Saarikoski ym. 2009, 213.)

1990-luvulla käyttöön vakiintuneen termin ”kyberavaruus”, jonne tietokoneharrastajat siirtyivät tapaamaan nettiystäviään, voi tänä päivänä jo unohtaa. Nykyään sähköposti, pikaviestiohjelmat ja erilaiset yhteisöt ovat tulleet osaksi arkipäivää, eikä kyberavaruuteen tarvitse erikseen lähteä, vaan verkon kautta ollaan vuorovaikutuksessa jatkuvasti. (Aalto & Uusisaari 2009, 85.) Nopeiden verkkoyhteyksien levittyä koteihin, on internet sulautumassa osaksi ihmisten jokapäiväistä arkea. (Majava 2006,87).

Kyberavaruuden tilalle on astunut uusia, ilmiötä hieman toisin kuvailevia termejä kuten ”sosiaalinen media” ja ”web 2.0”. Sosiaalisella mediallyä tarkoitetaan tietoverkossa toimivaa ja yhteisöllisesti tuotettua tai jaettua mediasisältöä. Sosiaalisessa mediassa käyttäjät jakavat keskenään mielipiteitä, näkemyksiä, kokemuksia ja näkökulmia. Tarjolla olevia palveluita voidaan niputtaa myös Web 2.0 –nimikkeen alle. (Matikainen 2008, 65.) Useimmin esillä olevia Web 2.0 palveluita, joiden käyttöä tässäkin tutkimuksessa on tarkasteltu, on esitelty seuraavassa.

Facebook on yhdysvaltalaisen Mark Zuckenbergin perustama vuonna 2004 toimintansa aloittanut sosiaalisen verkostoitumisen web-palvelu. Suomessa myös ”naamakirjana” tunnettu palvelu on saavuttanut meillä suosiota erityisesti nuorten aikuisten keskuudessa alkaen kesästä 2007. (Saarikoski ym. 2009, 310, 316.) Facebookissa ollaan oman kuvallisen profiilin kautta sosiaalisessa kanssakäymisessä ystävien kanssa, jaetaan valokuvia, videoita ja linkkejä. (Matikainen 2008, 176.)

IRC-Galleria on erityisesti nuorten suosiossa oleva sosiaalisen median palvelu. Alkujaan IRC-Galleria on nimensä mukaisesti IRC-harrastajien kuvagalleriaksi perustettu palvelu, jonka Tommi Lintelä perusti harrastustyönä vuonna 2000. Tarkoitus oli tarjota paikka, johon kuka tahansa voi lisätä kuvansa ja tarkastella

muiden kuvia. Palvelun voi mieltää virtuaaliseksi nuorisotilaksi, jossa voi olla samanaikaisesti paikalla jopa 30000 nuorta. (Irc-galleria 2009.) Vuonna 2007 palvelu siirtyi Habbo Hotellin kehittäjän Sulake Dynamoidsin omistukseen. Edelleen IRC-Gallerian toiminta perustuu kuville, mutta siellä on mahdollisuus myös pitää päiväkirjaa ja muodostaa yhteisöjä. vuoden 2008 marraskuussa IRC-Gallerialla oli 505 000 jäsentä, joilla palvelussa 9 405 909 kuvaa. Sivulatauksilla mitattuna IRC-Galleria on pohjoismaiden suosituin sivu. (Saarikoski ym. 2009, 319 ; Matikainen 2008, 180.)

Habbo Hotel on syyskuussa 2000 avattu kolmiulotteinen virtuaaliyhteisö. Aapo Kyrölän ja Sampo Karjalaisen luomasta verkkoympäristöstä tuli 2000-luvun alkupuolella yksi suosituimmista suomalaislähtöisistä verkkoympäristöistä maailmalla. Habbohotellissa voi tehdä omia huoneita yksityisiä keskusteluja varten, sisustaa niitä ja tehdä hankintoja kaupoista ja baareista sekä kulkea puistoissa ja uima-allasalueilla. Nykyään Habbohotel on saman yrityksen omistuksessa kuin IRC-Galleria ja vuonna 2009 toiminnassa 28 maassa. (Aalto & Uusisaari 2009, 90 ; Saarikoski ym. 2009, 317.) Habbohotellissa ja IRC-Galleriassa toimii myös Helsingin kaupungin nuorisosiainkeskuksen ylläpitämä virtuaalinen nuorisotalo **Netari.fi**

Youtube on internetissä toimiva videopalvelu, joka on perustettu vuonna 2005 ja jonka hakukoneyhtiö Google osti vuonna 2006. Youtube on tullut erityisen suosituksi osana nuorten internetin käyttöä. Linkkejä Youtubeen tallennettuihin videoihin voi ladata esimerkiksi omaan Facebook-profiiliin ja näin jakaa videomateriaalin ystävilleen. Kuukausittain Youtubella on kymmeniä miljoonia käyttäjiä ja joka päivä palvelun kautta katsotaan kymmeniä miljoonia videoita. (Saarikoski ym. 2009, 333 ; Matikainen 2008, 194.)

Blogi on lyhenne sanasta weblog, joka tarkoittaa erillisistä hyperteksteistä ja niiden kommentteista sekä päivityksistä koostuvaa internetjulkaisua. (Saarikoski ym. 2009, 314). Blogiin tuotetaan ajankohtaista sisältöä joko yleisesti tai yhteen aiheeseen keskittyen. (Matikainen 2008, 173). Suosittujen blogipalvelimien nimiä on esimerkiksi **Blogger**, **Vuodatus** ja **Blogspot**.

Keskusteluryhmiä on jo pelkästään suomenkielisinä tuhansia. Nimenmukaisesti keskusteluryhmissä ihmiset voivat vaihtaa ajatuksiaan eri aiheista. Keskustelupalstoilla on tarkasti rajatut alueet eri keskusteluaiheille sekä tietty etiketti ohjaamassa kirjoittelua. Useimmiten keskustelupalstat ovat asynkronisia eli eireaaliaikaisia (Saarikoski ym. 2009, 213). Suomen suurimpana verkkoyhteisönä itseään mainostaa **Suomi24.fi** –keskustelupalsta.(Aalto & Uusisaari 2009, 90).

Verkon kehitys on edennyt valtavin askelin ja nykyiset käyttöliittymät on tehty erittäin käyttäjäystävällisiksi, suorastaan helpoiksi käyttää. Tämä tarkoittaa sitä että verkko on kaikkien käytettävissä tietotaitotasosta riippumatta. kun samanaikaisesti tietokoneita on mahdollisuus käyttää kirjastoissa ja oppilaitoksissa ovat verkon mahdollisuudet tulleet aidosti miltei kaikkien suomalaisten käytettäviksi. Näin vähitellen osa palveluistakin saattaa siirtyä suurimmaksi osaksi tai jopa kokonaan verkon välityksellä käytettäviksi. Vahvaa ohjausta tällaiseen suuntaan on jo esimerkiksi pankkitoiminnassa, jossa palvelumaksuilla pyritään siirtämään asiakkaita verkkopalveluiden käyttäjiksi perinteisen konttorissa asiointien sijaan. Myös monen yrityksen asiakaspalvelu toimii sähköpostitse tai internetsivustolta löytyvällä lomakkeella huomattavasti nopeammin ja joustavammin kuin puhelimitse asioiden. Kasvotusten tapahtuva palvelu käy yhä harvinaisemmaksi.

Päivittäisten asioiden hoitaminen tarjoaa siis yhä vähemmän sosiaalisia kontakteja kun asiat hoidetaan verkon kautta itse. Näin sosiaalinen kanssakäyminen ja pidemmällä aikavälillä varmasti myös sosiaaliset taidot heikkenevät. Tästä näkökulmasta voidaan nähdä sosiaalisen median ikään kuin paikkaavan tuota syntynyttä aukkoa. Verkkoasiointi vähentää sosiaalista kanssakäymistä, mutta vapauttaa samalla aikaa kanssakäymiselle. Helpoiten ja ajasta sekä paikasta vähiten riippuvasti se tapahtuu verkkoympäristössä.

3.2 Suomalaisen verkon käyttö

Tilastokeskuksen keväällä 2009 tekemän tutkimuksen mukaan 82 % 16-74 vuotiaista suomalaisista oli käyttänyt internetiä viimeisen kolmen kuukauden aikana. Vaikka tämä lukema onkin jopa prosenttiyksikön pienempi kuin vuonna 2008, on internetin käyttö muilla mittareilla kasvussa. Keväällä 2009 niinkään 82 % vastanneista 16-74 –vuotiaista ilmoitti käyttävänsä internetiä päivittäin tai lähes päivittäin. Tämä tulos oli kaksi prosenttiyksikköä suurempi kuin vuonna 2008. Internetyhteys löytyi keväällä 2009 78 %:lla suomalaisista kotitalouksista ja tietokone 80 %:lta. (Tilastokeskus 2009b.)

Verkon käyttötarkoituksista yleisimpiä olivat sähköpostin lähettäminen tai vastaanotto, pankkiasioden hoito ja tavaroihin tai palveluihin liittyvien tietojen etsiminen (Taulukko 1).

TAULUKKO 1 Internetin käyttötarkoitukset 2009, prosenttia internetin käyttäjistä.

Käyttötarkoitus	%
Sähköpostien lähettäminen tai vastaanotto	91
Pankkiasiat	87
Tavaroita ja palveluita koskeva tiedonetsintä	86
Verkkolehkien lukeminen	77
Matka- ja majoituspalvelujen selailu	68
Etsinyt sairauksiin, ravitsemukseen tai terveyteen liittyvää tietoa	68
Tiedonhaku viranomaisten verkkosivuilta	55
Internetradion kuuntelu tai internettelevision katselu	47
Musiikin kuuntelu tai lataaminen verkosta tietokoneelle	42
Blogien lukeminen	41
Virallisten lomakkeiden lataaminen tietokoneelle	38
Koulutus- ja kurssitarjonnan etsintä	38
Pikaviestien käyttö	37
Verkkokaupasta ostaminen	37

Ohjelmien lataaminen omalle tietokoneelle	34
Viestien kirjoittaminen keskustelupalstoille tai uutisryhmiin	33
Työn etsiminen tai työpaikkahakemusten lähettäminen	29
Itse tuotetun sisällön lataaminen mille tahansa sivustolle jakamista varten	22
Käytettyjen tavaroiden ostaminen internetin tavarapörsseistä	20
Internet-puhelut	17
Omien tavaroiden, tuotteiden ja palvelujen myynti internetin tavarapörsseissä	16
Verkko-opiskelu	16
Pelien pelaaminen verkossa	14
Jonkin verkkojulkaisun tai uutispalvelun vakituinen tilaaminen	12
Videoneuvottelu	10
Pelien lataaminen verkosta tietokoneelle	8
Käyttänyt ns. vertaisverkkoa elokuvien tai musiikin yms. vaihtamiseen	8
Oman blogien luominen tai ylläpito	5

(Tilastokeskus 2009b)

Kolme suosituinta internetin käyttötapaa kertovat hyötykäytön yleisyydestä. Sähköposti on monessa asiayhteydessä nopein ja mutkattomin tapa välittää viestiä. Sähköpostin etuna on myös keskusteluhistorian säilyminen silloin kun aiemmat samasta aiheesta vaihdetut sähköpostit säilytetään ketjussa. Toiseksi yleisin käyttötarkoitus on pankkipalvelut, joiden käyttö on varmasti nopeimmin yleistynyt päivittäisten palveluiden käyttötapana verkossa. Tavaroiden ja palveluiden tiedonhaku internetistä on vakiintunut internetin käyttötarkoitus. Mikäli jostain tuotteesta tai palvelusta ei löydy tietoa internetistä voi se nykyisin helposti jo herättää kuluttajassa epäilyksi laadun tai luotettavuuden suhteen. Myös sillä on merkitystä löytyykö lisätiedot tuotteen tai palvelun omalta sivustolta vai mainintana joltakin muulta sivustolta. Ensimmäinen viihdekäyttöön viittaava internetin käyttötarkoitus, verkkolehtien lukeminen löytyy tutkimuksesta sijalta neljä. (Tilastokeskus 2009b.)

3.3 Nuoret verkossa

Nuorille verkko on ensisijaisesti viestintäväline, jolla he pitävät yhteyttä entuudestaan tuttuihin ystäviin ja kavereihin sekä myös luovat uusia tuttavuuksia. Pelastakaa lapset Ry:n Lapsen ääni –kyselyn mukaan vain 2 prosenttia tytöistä ja 5 prosenttia pojista kokee, ettei verkko ole heille yhteydenpitoväline. 30 prosenttia tytöistä ja 29 prosenttia pojista pitää yhteyttä vain entuudestaan tuttuihin. Jopa 38 prosenttia tytöistä ja 36 prosenttia pojista juttelee netissä myös tuntemattomien kanssa. Vastaajista 11 prosenttia ilmoittaa tavanneensa netissä tutustumiaan henkilöitä myös oikeassa elämässä. (Pelastakaa lapset 2008, 7.)

Matikainen (2008) toteaa nuorten internetin käyttötavat varsin sosiaalisiksi ja viittaa Markus Keräsen, Heikki Nikalin ja Anja Kaikkosen vuonna 2008 tekemään tutkimukseen Nuoret ja Media. Siinä nuorten suosituimmiksi internetin käyttötarkoituksiksi osoittautuivat pikaviestimien käyttö, Wikipedia-tietosanakirja sekä Youtuben kaltaiset videosivustot. Huomiota Matikainen kiinnittää siihen, ettei aikuisen väestön suosituin käyttötarkoitus sähköpostin lähettäminen tai vastaanotto mahdu nuorten listalle lainkaan. (Matikainen 2008, 36-37.)

Tämä on sinänsä luonnollista, että nuorten elämään sisältyy vähemmän eri tahojen kanssa hoidettavia ja sovittavia asioita kuin aikuisella väestöllä. Näin sähköpostin käytön tarve on yksinkertaisesti vähäisempää. Sähköpostin kaltaisia viestintävälineitä on kuitenkin käytössä muihin ohjelma-alustoihin liitettynä. Koulujen käytössä on omiin tietojärjestelmiin kytkettyjä viestijärjestelmiä, joiden kautta voidaan pitää yhteyttä niin oppilaisiin kuin vanhempiinkin. Myös sosiaalisen median palveluissa kuten Facebookissa on omat postilaatikkonsa, jotka toimivat sähköpostin tapaan. Nuoretkin tarvitsevat sähköpostiosoitteen kirjautukseen sosiaalisen median palveluihin, mutta sähköpostia ei välttämättä juuri-kaan käydä lukemassa. Paremminkin tavoitettava yhteydenpitotapa onkin monesti juuri sosiaalisen median palvelut.

Nuorten käyttötarkoitukset ovatkin aikuisia yhteisöllisemmät. Osaltaan tätä ilmiötä selittävät nuoruuden kehitysvaiheet ja ryhmänmuodostus niissä. Nuori

tarvitsee ympärilleen ryhmää irtautuessaan vanhemmistaan ja yksi käytännöllinen tapa yhteisöllisyyteen avautuu verkon toimintaympäristöstä.

Myös Wikipedia-tietosanakirjan käyttö liittyy nuorten elämäntilanteisiin eli tässä tapauksessa kouluun ja opiskeluun. Verkko tarjoaa tänä päivänä hyvin laajat mahdollisuudet tiedonhakuun. Verkossa toimiva ja käyttäjien itsensä päivittämä Wikipedia-tietosanakirja on yksi esimerkki verkon mahdollisuuksista, kun tietoa ei enää tarvitse lähteä konkreettisesti hakemaan kirjastosta. Samaan aikaan tietomäärän lisääntymisen kanssa lisääntyy myös tarve lähdekritiikkiin. Koska internetissä julkaistavien tietojen oikeellisuutta ei ole mahdollista kontrolloida, jää vastuu tiedon käyttäjälle. Myös Wikipedia sisältää virheellistä tietoa johtuen esimerkiksi siitä että se on käyttäjien päivitettävissä. Monesti tällainen virheellinen tieto korvataan tosin nopeasti oikealla toisen käyttäjän toimesta.

3.4 Verkon vaarat

Huikkeiden mahdollisuuksien ohella internet on tuonut mukanaan myös negatiiviset vaikutuksensa. Verkkoa käytetään väärin tarkoituksiin sekä myös yhä enemmän rikollisiin tarkoituksiin. Mediassa esiin ovat nousseet esimerkiksi nettiriippuvuus, keskustelupalveluissa vaanivat pedofiilit ja verkon kautta tapahtuva kiusaaminen. (Joensuu 2006, 8). Erilaisin nettihuijauksin on yritetty ja onnistutukin kavaltamaan huomattavia summia rahaa yksityisiltä henkilöiltä ja yrityksiltä.

Verkon tarjoama anonymiteetti ja runsaat mahdollisuudet omien ajatusten esille tuomiseen ovat mahdollistaneet aivan uudenlaisen kiusaamisen ja henkisen väkivallan. (Joensuu 2006, 9) Esimerkiksi koulukiusaamisen onkin uutisoitu siirtyneen internetin keskustelupalstoille ja sosiaalisen median alustoille, joista ei kerran kirjoitettua kommenttia tai muokattua kuvaa ole mahdollista poistaa koskaan.

Alkuaikoina verkon käyttäjäkunta oli pientä ja kirjoittamattomia pelisääntöjä rikkoneet käyttäjät oli helppo sulkea pois verkosta. Nykyään tilanne on aivan toisenlainen kun tietoverkko on tullut osaksi yhteiskuntaa ja päivittäistä arkea. Näin yleisesti yhteiskunnassa muodostunut käsitys oikeasta ja väärästä on saatava tuotua verkkoon, vaikka sen luonteeseen tietynlainen suurempi vapaus kuuluu yhä tänäkin päivänä. Verkon käyttäjäkunta ei ole enää pieni ja rajattu, vaan verkkoon pääsee kuka tahansa kenellä on tarvittava teknologia käytössään. Sadan miljoonan käyttäjän joukkoon mahtuu myös heitä, jotka eivät kunnioita yhteisiä sääntöjä, periaatteita, yksityisyyttä ja toisen omaisuutta - aivan kuten yhteiskunnassa muuallakin. (Järvinen 2002, 179.)

Internetissä on sisältöä lapsille ja aikuisille, mutta niiden rajaaminen toisistaan erilleen on haasteellista. Lapsi ei vielä tunne aikuisten maailman pelisääntöjä ja kehityksessään keskeneräisenä ei voi kohdata kaikkea aikuisten maailman sisältöä turvallisesti. Vanhempien tehtävä onkin suojella lasta ja kasvattaa tätä, sekä kantaa vastuu lasten tekemisistä. Haastavaksi tämä tehtävä muodostuu kun puhutaan tietotekniikan käytöstä ja sen kautta avautuvista mahdollisuuksista. Usein lapset ovat tiedoissa ja taidoissa vanhempiaan huomattavasti edellä tekniikan hyödyntäjinä. Petteri Järvinen (2002) toteaaakin osuvasti, että:

Tietotekniikka on ensi kertaa historiassa luonut tilanteen, jossa lapset voivat aidosti – eikä vain näsäviisaina – opettaa vanhempiaan.

Näin vanhempien tehtävä vastuineen on verkon osalta usein huomattavasti reaalityodellisuutta vaikeampi ja haastavampi. Vastuu sen sijaan ei ole yhtään vähäisempi. Järvinen korostaakin, että vanhempien tulee olla tietoisia mitä lapset verkossa tekevät. Liiallinen koneen käyttö voi jo sinänsä olla kehitykselle haitallista kun liikunnalliset harrastukset ja ulkoilu vaihtuvat ruudun ääressä istumiseen ja ystäväpiiri tavataan mahdollisesti vain koulupäivän aikana. Netin haitalliset sisällöt ja haluttaessa täydellinen anonymiteetti lisäävät entisestään uhkia lapsen turvalliselle kasvulle. (Järvinen 2002, 180-181.)

Anonymiteetista johtuen verkossa ei voi olla koskaan varma on keskustelukumppani tai vastaava verkossa kohdattu henkilö se joka kertoo olevansa. Ver-

kossa vaaniva pedofiili voi hämätä tekeytymällä lapsen tai nuoren ikätoveriksi nimeä, kielenkäyttöä ja valokuvaa myöten. Anonymiteetin suojissa voidaan toimia pahoin tarkoitusperin, mutta myös liiallisessa tiedonjakamisessa verkossa on riskinsä. Kun omasta henkilöllisyydestään jakaa liikaa tietoa nousee riski joutua henkilöllisyysvarkauden kohteeksi. Jos varas saa haltuunsa esimerkiksi uhrin syntymäajan, osoitteen ja sosiaaliturvatunnuksen on tämän jo varsin helppo esiintyä uhrin nimissä. (Järvinen 2002, 187-189.)

Petteri Järvisen (2002) mielestä verkon monista vaaroista puhuttaessa on kuitenkin muistettava suhteuttaa asioita. Nuorten tapaturmat ja liikenneonnettomuuteen joutuminen on huomattavasti suurempi uhka kuin pedofiilin uhriksi joutuminen. Normaali varovaisuus ja maalaisjärjen käyttö ovat usein riittävät toimenpiteet verkon vaarojen torjumiseksi. (Järvinen 2002, 179,182.) Suurempi uhka onkin ehkä nähtävissä siinä miten tuo mainittu maalaisjärki kehittyy. Jos verkko toimii nuoren ainoana kasvattajana tai muulla tavoin liian suurena vaikuttimena nuoren kasvulle on hänen tulkittava olevan vaarassa. Verkon sisältö saavuttaa käyttäjän täysin suodattamattomana ja esimerkiksi käsitykset seksistä ja seksuaalisuudesta voivat pahimmassa tapauksessa muodostua vain internetin pornosivustoihin perustuen. Tässäkin mielessä ajattelu verkosta toimintaympäristönä on mielekäs, sillä niin kuin missä tahansa muussakin toimintaympäristössä myös verkossa vanhemman tulee valvoa lapsensa tekemisiä ja ohjata oikeaan toimintaan. Verkko ei ole harrastus kuten vaikka jalkapallo. Toki verkossa voi jalkapalloakin pelata, mutta myös vaikka suunnitella kotitekoista pommia.

3.5 Verkkonuorisotyö

Hannes Pasanen (2008) määrittelee, että verkkonuorisotyö on verkossa tehtävää nuorisotyötä. Hän käyttää termiä ”*verkkonuorisotyö*” kunnallisen nuorisotoimen tekemästä nuorisotyöstä verkkoympäristössä ja sanamuotoa ”*verkossa tehtävä nuorisotyö*” kun nuorisotyötä verkossa tekee järjestö tai joku muu toimija, joka ei tee nuorisotyötä sanan perinteisessä merkityksessä. (Pasanen 2008,

12.) Näin seurakunnallinen nuorisotyö verkossa jää jo sanamääritelmässä määritelmien ulkopuolelle, ellei kirkkoa haluta nähdä järjestönä tai organisaationa joka ei tee nuorisotyötä sanan perinteisessä merkityksessä. Luonnollinen sanamuoto kirkon nuorisotyölle verkossa onkin ”*kirkon verkkonuorisotyö*” jota tässä tutkimuksessa käytän. Näin se on yhteneväinen myös Pasasen määritelmän kanssa. Kun kunnallinen nuorisotyö siirretään verkkoympäristöön, on kyseessä verkkonuorisotyö ja kirkon nuorisotyön siirtyessä samaan ympäristöön voidaan puhua kirkon verkkonuorisotyöstä.

Pasanen on verkkonuorisotyön ammattilaisten haastatteluihin perustuvassa tutkimuksessaan päätenyt tulokseen että verkkonuorisotyö on periaatteessa aivan tavallista nuorisotyötä. Kanava vain on toinen. (Pasanen 2008, 15).

Samansuuntaisesti linjaa vedetään myös Hengellinen elämä verkossa – hankkeen esiselvitystyöryhmän loppuraportissa. Siinä todetaan hengellisen elämän verkossa tarkoittavan niitä toimintoja ja kohtaamisia, joita tavallisessakin seurakunta- ja hengellisessä elämässä on, siltä osin kun ne ovat verkossa toteutettavissa. (Hengellinen elämä verkossa 2007, 1.) Kirkon toiminta on luonteeltaan ihmisiä yhdistävää, ryhmämuotoista toimintaa tai yksilön kohtaamista. Kumpaankin malliin verkko soveltuu toimintaympäristönä melko hyvin. Kokonaisviestintä on toki heikompaa verkkovälitteisesti kuin kasvokkain kohdatessa, mutta mahdollisuus anonymiteettiin saattaa paikata tämän puutteen. Myös mahdollisuus keskeyttää keskustelu koska tahansa on jossain yhteydessä laskettu verkotyön hyväksi puoleksi, koska se madaltaa asiakkaan, tässä tapauksessa seurakuntalaisen kynnystä käydä keskusteluun vaikeista asioista.

3.5.1 Virtuaaliyhteisö vai yhteisö

Internetissä nuorisotyötä, kuten myös muuta toimintaa toteutetaan keinotekoisessa, virtuaalisessa maailmassa. Luonteeltaan yhteisöllinen nuorisotyö toteutuu virtuaalitodellisuudessa virtuaaliyhteisöissä.

Sanalla **virtuaalinen** tarkoitetaan näennäistä, jolloin virtuaalitodellisuus tulee tarkoittaa näennäistä todellisuutta. Tekniikan avulla tuotetaan kuvitelmia, joilla ihminen ainakin hetkellisesti korvaa todellisuuden. (Mäkinen 2006, 11-12.) Todellisesta todellisuudesta voidaan käyttää nimitystä reaalityodellisuus. (Pasanen 2008, 11). Sanalla toimintaympäristö tavoitetaan kuitenkin paremmin kirkon verkkonuorisotyöhön sopiva kuvaus niin verkolle kuin reaalityodellisuudellekin. Myös verkko toimintaympäristönä on todellinen vaikka siellä olisikin keinotekoisia sisältöä.

Mia Kosonen määrittelee H. Rheingoldia mukaillen **virtuaaliyhteisön** sosiaalisiksi muodostelmiksi, joka syntyy ihmisten keskustellessa verkossa siten, että heidän välilleen kehittyy tunnesiteitä ja suhteita. Virtuaaliyhteisöissä tehdään samoja asioita kuin elämässä muutoinkin, erona on vain fyysisen yhteyden puuttuminen. (Kosonen 2003, 8.)

Edellä mainitut sosiaalisen median virtuaaliyhteisöt **Irc-galleria**, **Facebook** ja **Habbo** ovat nousseet viime vuosina nuorison erityiseen suosioon. Näiden palvelujen ohelle on syntynyt myös erityisesti nuorisotyön tarkoituksiin perustettuja palveluita kuten virtuaalinen nuorisotalo **netari.fi** joka toimii Habbossa ja IRC-Galleriassa ja evankelis-luterilaisen kirkon rippikoulu ja nuorisotyön verkkopalvelu **fleim.fi**.

Yhteisöllisyys voidaan kuitenkin määritellä hyvin monella tapaa, eikä kaikenkattavaa määritelmää kuitenkaan ole käytävissä. Useimmiten internetinkin kommunikointikanavat toimivat reaalielämässä olemassa olevien yhteisöjen kommunikaatiovälineinä ja käsite virtuaaliyhteisö muodostuu kyseenalaiseksi.

Kyseessä on tällöin reaalielämän yhteisö, joka kommunikoi verkkopalvelujen avulla, ei virtuaaliyhteisö (Tuomi 2005, 158-159.)

3.5.2 Hengellinen elämä verkossa

Kirkossa ei ole vielä virallisesti määritelty kirkon verkkonuorisotyön sisältöjä tai toimintamalleja. Kirkkohallituksen virastokollegion alulle laittama hanke, **Hengellinen elämä verkossa**, joka keskittyy internetin hyödyntämiseen kirkon hengellisen toiminnan ympäristönä, on kuitenkin tässä prosessissa hyvässä vauhdissa. Hankkeen esiselvityksessä on keskitytty selvittämään kirkon hengelliseen tehtävään ja elämään liittyviä interaktiivisia verkkopalveluita. Esiselvitystyöryhmän kiteytetty näkemys suoraan lainattuna: ”*Verkko on seurakunnille ja kirkolle uusi toimintaympäristö, ei pelkästään väline.*” Hankkeen tavoitteena on vuosien 2009-2012 aikana vahvistaa seurakunnan työntekijöiden toimintavalmiuksia verkossa ja luoda yhteisöllisiä seurakunnallisia palveluja verkkoon. (Hengellinen elämä verkossa 2007, 1-9.) Tätä raporttia kirjoittaessa Hengellinen elämä verkossa –hanke on erittäin aktiivinen ja hankkeen puitteissa on myös esimerkiksi palkattu verkkokeskustelijoita aktiiviseen vuorovaikutukseen eri keskustelupalstoilla. Leimallista hankkeelle on ollut olemassa olevien kohtaamispaikkojen käyttö, eikä uusia alustoja ole tarpeettomasti kehitetty.

Lastenkirkko.fi ja rippikouluportaali fleim.fi ovatkin lähinnä ne palvelut, jotka toimivat kirkon omalla alustalla. Muuten organisoitukin työ on pääsääntöisesti toteutettu valmiiksi olemassa olevilla kanavilla, kuten Facebookissa, IRC-Galleriassa ja keskustelupalstoilla kuten Suomi24.fi ja City.fi, joista jälkimmäisessä toimii oma Rakkauden ammattilaiset –osio.

Keväällä 2011 myös vuodesta 1972 toiminut kirkon etsivän nuorisotyön organisaatio Palveluoperaatio Saapas on aloittamassa toimintansa verkossa. (Lehikoski 2010).

Hengellinen elämä verkossa –hanke myös kouluttaa kirkon työntekijöitä sosiaaliseen mediaan. Hengellinen työ verkossa –koulutuksen tavoitteena on vuoteen 2012 mennessä kouluttaa noin 3000 kirkon työntekijää sosiaalisen median osaajiksi. Koulutuksia vetävät hiippakuntien omat kouluttajat, jotka on hankkeen puolesta koulutettu tehtäväänsä. Loppuvuodesta 2010 pidetään myös jatkokoulutuksien pilottikokeilut ”diakonia verkossa” ja ”nuorisotyö verkossa”. Jatkokoulutuksia on varsinaisesti tarjolla kirkon työntekijöille vuodesta 2011 alkaen.

4 TUTKIMUKSEN SUORITTAMINEN

4.1 Aikaisempi tutkimus

Tämän tutkimuksen aihe on kirkon verkkonuorisotyö. Aiheesta ei ole aikaisempaa tutkimustietoa. Yhteiskunnallisella puolella verkkonuorisotyöllä on jo pitkä historia ja aihetta on myös tutkittu kohtalaisen paljon. Oman tutkimukseni näkökulmasta eli nuorisotyönohjaajan kokemuksen kautta tarkasteltuna mielenkiintoisin on vuosina 2005-2006 toteutettu **Virtahepo-hanke**. (Caven-Pöysä, Kangas ja Sihvonen 2007). Samaa kyselytutkimusta käsitellään myös Lappeenrannan teknisessä yliopistossa tehdyssä tutkimuksessa **Virtuaaliset vuorovaikutuspalvelut – esitutkimus työn muutoksesta nuorten palveluissa**. (Caven-Pöysä, Sihvonen ja Söderholm 2007). Virtahepo-hanke keskittyi tietoteknistyneitä yhteiskuntaa määrittäviin trendeihin kuten yhteisöllisyys, valtaistuminen ja viihteellistyminen. Yhtenä tärkeänä havaintona, oli monen tutkimuksen alkupuolella vielä marginaalisen palvelun, toiminnon tai yhteisön nousevan noin puolen toista vuoden tutkimusjakson aikana yleisesti tunnetuksi ja käytetyksi. Virtahepo-hankkeessa ilmiötä tutkittiin useammalla osatutkimuksella, joista tämän tutkimuksen kannalta mielenkiintoisin oli neljän kunnan nuorisotyöntekijöille tehty kyselytutkimus. Kyseinen kyselytutkimus ohjasi osaltaan oman kyselyni kohdistamiseen työtä tekeville tahoille eli tässä tapauksessa kirkon nuorisotyönohjaajille Helsingin ja Espoon hiippakunnissa. Myös osa varsinaisista kysymyksistä sai muotonsa Virtahepo-hankkeen kysymysten pohjalta. Valitettavasti Virtahepo-hankkeen kyselyiden yksityiskohtaisia tuloksia ei ole ollut tätä raporttia varten saatavissa, joten tulosten keskinäinen vertailu ei ole ollut mahdollista.

Kiinnostavia tutkimuksia ovat myös **Mika Joensuun (2005) opinnäytetyö Nuorten internet-yhteisöt ja niiden merkitys nuorisotyön kannalta** sekä **Hannes Pasasen (2008) opinnäyte Verkkonuorisotyötä on tehtävä**. Molemmat tutkimukset keskittyvät kunnallisen nuorisotyön kysymyksiin, mutta lähestyvät niitä eri suunnilta. Joensuu on suunnannut kyselytutkimuksensa yhden tietyn yläkoulun oppilaille kun taas Pasanen on selvittänyt näkökulmia haastat-

telemalla yhdeksää verkkonuorisotyön ammattilaista. Tässä kolme vuotta Joensuun tutkimusta myöhemmin tehdyssä tutkimuksessa Joensuu on jo toiminut yhtenä näistä yhdeksästä verkkonuorisotyön ammattilaisesta. Pasasen verkkonuorisotyön määrittelystä nousee myös tässä työssä käyttämäni termi kirkon verkkonuorisotyö. Joensuun on tutkimuksensa johdantosanoissa pahoillaan pieneksi jääneestä vastaajajoukosta omassa kyselyssään. Vaikka hän on saanut täydennettyä vastauksiaan toisen kyselyn vastauksilla, on hänen tutkimuksensa paras anti teoreettinen viitekehys, jossa verkkonuorisotyötä tarkastellaan. Osittain samansuuntaiseen jäsentelyyn on pyritty myös tässä tutkimuksessa.

Yksi Pasasen tutkimuksessaan haastattelemista verkkonuorisotyön asiantuntijoista on nuorisotutkimusverkoston tutkija Jani Merikivi. Nuorisotutkimusverkosto on ottanut verkkonuorisotyön kattavasti huomioon uusimmissa tutkimuksissaan. Virtuaalinen nuorisotila Netari.fi on merkittävä askel verkkonuorisotyön kehityksessä ja ehdottomasti huomioitava verkkonuorisotyötä käsitellessä. Merikivi (2007) on avannut netarin konseptia teoksessaan: **Netari.fi**

Moni kirkollisen alan opinnäytetyö sivuaa aihetta teoria-osuudessaan, mutta ei varsinaisesti tuota tutkimustietoa aiheesta. Useimmat työt ovat produktioita, joissa esimerkiksi luodaan www-sivut jonkin seurakunnan nuorisotyön käyttöön.

Kirkollisen nuorisotyön sektorilla kuitenkin tapahtuu paljon ja kirkon Hengellinen elämä verkossa – hanke on perustettu vastaamaan kirkon osalta mediatyhteiskunnan haasteeseen. Hankkeen tavoitteena on vuosina 2009-2012 vahvistaa seurakuntien työntekijöiden valmiuksia toimia verkossa sekä luoda yhteisöllisiä seurakunnallisia palveluja verkkoon. Myös tutkimusta on hankkeen puitteissa tulossa, mutta sellaista ei vielä tässä vaiheessa ole.

Työn alla ovat myös ainakin gradut ripistä verkossa (Helsingin yliopisto) ja tutkimus Hengellinen elämä verkossa hankkeen lähtökohdista. (Joensuun yliopisto). Tämän tutkimuksen näkökulmasta mielenkiintoisin tekeillä olevista tutkimuksista on Diakin Pieksämäen yksikössä valmistella oleva opinnäytetyö

asenneilmapiiristä Hengellinen elämä verkossa hankkeeseen liittyvän Hengellinen työ verkossa –koulutuksen vaiheissa.

4.2 Tutkimuskysymys

Tällä tutkimuksella haen siis vastausta siihen millaista on kirkon verkkonuorisotyö. Tutkimus on rajattu Helsingin ja Espoon hiippakuntiin. Rajaus tuli tehdä, koska kaikkia Suomen evankelis-luterilaisen kirkon nuorisotyönohjaajia koskeva tutkimus olisi kokonaistutkimuksena muodostunut liian laajaksi. Koska aihetta ei aiemmin tutkittu ei käytössä ollut tarpeeksi tietoa otannan muodostamista varten. Helsingin ja Espoon hiippakunnat olivat mielekkäät tutkimuksen kohteet samalla alueella tehtyjen yhteiskunnallista verkkonuorisotyötä käsittelevien tutkimusten johdosta.

Pyrin tällä tutkimuksella vastaamaan kysymykseen:

1) Mitkä ovat kirkon nuorisotyönohjaajien käsitykset ja kokemukset verkkonuorisotyöstä Helsingin ja Espoon hiippakuntien alueella?

Lisäksi tutkimus tuo esiin millaisiin sisällöihin ja millaisilla alustoilla näissä kahdessa hiippakunnassa tehdään työtä. Nuorisotyöntekijäkohtainen kysely ei kuitenkaan anna mahdollisuuksia seurakuntakohtaiseen päättelyyn, koska samasta seurakunnasta saattaa olla vastaajia huomattavan monta. Kuitenkin tutkimuksen voidaan nähdä pyrkivän vastaamaan myös kysymykseen:

2) Millä keinoin kirkon verkkonuorisotyötä tehdään Helsingin ja Espoon hiippakuntien alueella

Näillä tutkimuskysymyksillä päästään tarkastelemaan kirkon verkkonuorisotyötä nimenomaisesti nuorisotyönohjaajan näkökulmasta. Koska kirkon verkkonuorisotyö ei ole vielä virallisesti vakiinnuttanut asemaansa kirkon nuorisotyössä on oleellista tarkastella nuorisotyönohjaajien käsityksiä ja kokemuksia aiheesta.

Nykytilanteessa he ovat avainasemassa siinä tehdäänkö työtä verkossa vai ei. heidän kokemuksensa kautta saadaan selville myös toimivia keinoja toteuttaa verkkonuorisotyötä sekä mahdollisia syitä mitkä estävät verkossa toimimista.

4.3 Tutkimusympäristö

4.3.1 Helsingin hiippakunta

Helsingin hiippakunta on perustettu 1959 ja sen jäsenmäärä vuoden 2009 lopussa oli 530 907. Hiippakuntaan kuuluu 39 seurakuntaa, joista Malmin 59774 jäsenen seurakunta on suurin ja Artjärven 1266 jäsenen seurakunta pienin. Yli 90 % hiippakunnan seurakuntalaisista kuuluu kaupunkiseurakuntiin. Hiippakunnan piispana toimii Irja Askola. (Helsingin hiippakunta 2010; Kirkon väkiluvut seurakunnittain 2009.).

Suuntaa nuorisotyön kohderyhmän kokoon Helsingin hiippakunnassa antaa hiippakunnan 14-15 -vuotiaiden rippikoululaisten määrä, joka vuonna 2009 oli 5925 henkilöä. Tämä ei ole tarkalleen yhden ikäluokan koko, mutta riittävän tarkka lukema suuntaa antavaan tarkasteluun. Jos tarkasteluun otetaan siis esimerkiksi varhaisnuorisotyö ja varsinainen nuorisotyö eli 7-18-vuotiaat, saataisiin ikäluokkia yhteensä kaksitoista ja toiminnan kohderyhmäksi yli 71000 nuorta. (Kirkon toimintatilastot 2009 hiippakunnittain.)

4.3.2 Espoon hiippakunta

Espoon hiippakunta on Suomen evankelis-luterilaisen kirkon nuorin hiippakunta. Se on perustettu jakamalla Helsingin hiippakunta vuoden 2004 alusta kahdeksi hiippakunnaksi. Hiippakunnan jäsenmäärä vuonna 31.12.2009 oli 432 952 henkilöä. Hiippakuntaan kuuluu 24 seurakuntaa, joista suurimpaan eli Hyvinkään seurakuntaan kuului 35 072 jäsentä. Hiippakunnan pienin seurakunta oli Sam-

matti 1157 jäsenellään. Hiippakunnan piispana toimii Mikko Heikka. (Espoon hiippakunta 2007; Kirkon väkiluvut seurakunnittain 2009.)

Vastaavasti kuten edellä Helsingin hiippakunnan osalta voidaan suuntaa nuorisotyön kohderyhmän kokoon saada hiippakunnan 14-15 vuotiaiden rippikoulu-
laisten määrystä, joka vuonna 2009 oli 6484 henkilöä. 7-18-vuotiaat huomioiden, saadaan ikäluokkakertoimeksi siis yhteensä kaksitoista ja toiminnan kohderyhmäksi Espoon hiippakunnassa yli 77000 nuorta. (Kirkon toimintatilastot 2009 hiippakunnittain.)

4.4 Aineiston keruu

Käyttökelpoista valmista aineistoa ei ollut saatavilla, joten aineisto on kerätty kyselytutkimuksella seurakuntien nuorisotyötä tekeville henkilöiltä. Aineisto kerättiin Webropol-verkkoalustan avulla. Tämä mahdollisti laajan perusjoukon, koska kyselyn linkin voi toimittaa sähköpostilla laajan postituksen sijaan. Lisäksi kaikki kyselyllä saatu tieto oli valmiiksi sähköisessä muodossa ja näin helposti siirrettävissä tarvittaville ohjelmisto-alustoille. (Webropol 2009.) Tässä tutkimuksessa käytetyt alustat ovat Microsoft Excel taulukkolaskenta ja SPSS -tilastoanalyysiohjelmat.

Kyselylomake (LIITE 1) laadittiin tutkimuskysymysten pohjalta siten, että se antaisi mahdollisimman monipuolisen kuvan kirkon verkkonuorisotyön kokonaisuudesta. Kantavina rakenteina kyselylomakkeessa olivat työ- ja vapaa-ajan internetin käytön vertailu, verkossa toimimiseen liittyvät resurssikysymykset sekä mahdollisuus omin sanoin luonnehtia kirkon verkkonuorisotyötä yleensä, sen mahdollisuuksia sekä uhkakuvia. Niillä painotuksilla saatiin vakioiduista kysymyksistä tietoa, jota oli mielekästä ristiintaulukoida taustatietojen ja toisten kysymysten kanssa kokonaiskuvan muodostamiseksi. Vastaavasti avoimilla kysymyksillä annettiin tilaa työntekijöiden omien näkemysten ja kokemusten esiin tuomiselle. Osa kysymyksistä muotoutui yhteiskunnallisen nuorisotyön puolella tehtyjen tutkimusten perusteella ja osa Hengellinen elämä verkossa –hankkeen

toiveiden mukaan. Kyselylomakkeen rakenne ja kysymysten muotoilu viimeisteltiin kirkkohallituksen Hengellinen työ verkossa –koulutuksen yhteydessä kouluttajan ja opiskelijoiden kanssa.

Sähköpostitse toimitettu kyselylomake lähetettiin yhteensä 208 sähköpostiosoitteeseen. Osoitteet sain Espoon hiippakunnan tuomiokapitulista ja Helsingin osalta kirkon kalenterista, koska Helsingin hiippakunnan tuomiokapituli ei luovuta työntekijöiden yhteystietoja. 208:sta sähköpostiosoitteesta 29 ilmeni joko virheelliseksi tai vanhentuneeksi. Tämä tuli esille vain mikäli henkilö itse otti yhteyttä ja ilmoitti asiasta tai sähköpostin perillemenosta tuli virheilmoitus. Yleisin ilmoitus sähköpostin vastaanottaneelta oli muualle kuin Helsingin tai Espoon hiippakuntaan siirtyminen tai äitiysvapaa. On mahdollista, että virheellisiä osoitteita oli todellisuudessa suurempi määrä. Sekä kirkon kalenterin, että Espoon hiippakunnan tuomiokapituli yhteistietolistaukset perustuvat seurakuntien omiin ilmoituksiin.

Kun virheelliset sähköpostiosoitteet on laskettu pois, jäi kohdejoukon kooksi 179 vastaajaa, joka on oletettavasti vähemmän kuin kahden hiippakunnan nuorisotyönohjaajien määrä. Muualle työhön siirtyneiden, äitiysvapaalla, tai muulla vastaavalla olevien seuraajia ja sijaisia ei kuitenkaan ollut mahdollista selvittää. Kysely lähetettiin kohdejoukolle 21.4.2010 ja toistettiin vastaamattomille 10.5.2010.

4.5 Tutkimusmenetelmä

Tutkimus on kvantitatiivinen eli määrällinen. Tämä metodi sopii hyvin kyseessä olevalle suurelle ja hajallaan olevalle joukolle. (Vilkka 2005, 74). Kyselytutkimus on osittain vakioitu eli survey-tutkimus. Näin kaikilta kyselyyn vastaavilta kysytään täysin samat asiat samassa muodossa. (Vilkka 2005, 73). Koska kaikkia vastausvaihtoehtoja ei ollut mahdollista muotoilla ennalta, kyselylomake sisältää useita sekakysymyksiä. Sekakysymyksissä osa vastausvaihtoehdoista on an-

nettu, mutta vastausvaihtoehdot sisältävät myös ”joku muu, mikä?”-tyyppisen vastausvaihtoehdon. (Vilkkä 2005, 86-87).

Kyselylomaketutkimuksessa vahvuutena on, ettei tutkija ei pääse omalla olemuksella vaikuttamaan vastaajaan, kuten haastattelussa voisi tapahtua. Kysymykset ovat myös samassa muodossa jokaiselle kyselyyn vastaavalle henkilölle, eikä edes tutkijan ilmeet tai äänenpainot pääse vaikuttamaan. Kyselylomaketutkimus antaa myös mahdollisuuden suurempaan vastaajien määrään kuin esimerkiksi haastattelu, joka tässä tutkimuksessa oli tarpeen. Vastaavasti kyselylomakkeen huonoja puolia ovat usein vastausprosentin alhaisuus, kysymysten väärinymmärtämisen mahdollisuus sekä väärät ja epätarkat vastaukset. (Valli 2001, 101-102, Vilkkä 2005, 73-74.) Tämän tutkimuksen osalta näitä tekijöitä on käsitelty vastausten yhteydessä.

Osassa mielipiteitä mittaavissa kysymyksissä on käytetty vastausmallina Likertin asteikkoa, jossa kysymys koostuu erilaisista tutkimuskysymyksen alle sijoituvista väittämistä. Vastaaja valitsee parhaiten omaa käsitystään vastaavan vaihtoehdon. (Valli 2001, 107.)

4.6 Aineiston analyysi

Tutkimukseni on kvantitatiivinen eli määrällinen, mikä tarkoittaa sitä että tutkimusaineisto on esitettävissä numerollisessa muodossa. Suoraan tilastollisesti luokiteltavissa oleva vastausmateriaali tallennettiin SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 17.0 ja 19.0 tilasto-ohjelmilla havaintomatriisiksi eli muuttujien arvoja sisältäväksi havaintoaineistoksi. (Vilkkä 2005, 90).

Tämän aineiston analyysissä olen käyttänyt pääasiassa suoria jakaumia sekä keskiarvoja. Muuttujien välisten yhteyksien tarkistelussa on käytetty ristiintaulukointia ja korrelaatioanalyysia. Tilastollisen merkittävyyden tarkasteluun on käytetty yksisuuntaista varianssianalyysia.

Avovastaukset luokiteltiin aineistosta nouseviin luokkiin. Luokat muodostettiin etsimällä vastauksista kuvaavia sanoja tai määrittelyjä jotka toistuvat vastauksissa. Työvälineenä tässä käytettiin Webropol-ohjelman text mining –toimintoa, jolla voidaan tietystä vastauksesta etsiä tiettyjä sanoja tai saada suoraan tilasto useimmin vastauksissa esiintyvistä sanoista. Luokista laskettiin luokkafrekvenssit ja vastaukset koottiin myös palkkidiagrammeiksi havainnollistamaan aihetta. Hyödynnän vastauksia myös käyttämällä avointen vastausten suoria lainauksia havainnollistamaan tutkittavan ilmiön monia kasvoja. Avoimilla kysymyksillä voidaan saada vastaajilta spontaaneja mielipiteitä tarkasteltavaan asiaan. (Vilka 2005, 86).

4.7 Kohdejoukko ja vastanneet

Koska on tarkoitus tutkia kirkon nuorisotyötä verkossa, on luonnollinen kohdejoukko kyselytutkimukselle kirkon nuorisotyötä tekevät henkilöt, käytännössä nuorisotyönohjaajat. Tämä rajausta sulkee pois muut kirkon nuorisotyötä toteuttavat tahot, kuten nuorisopapit. Pappien toimenkuvasta osa on miltei aina myös varsinaista papin työtä, kuten kirkollisia toimituksia. Papin työn ja verkon yhteensopivuus olisi jo kokonaan oman tutkimuksen vaativa aihe.

Kyselytutkimus on kohdistettu Helsingin ja Espoon, kirkkomme kahden nuorimman hiippakunnan nuorisotyönohjaajille. Tutkimuksen rajaaminen vain kahteen hiippakuntaan kokonaiskirkollisen tutkimuksen sijaan on tietysti omalla laillaan ongelmallista. Tämän tutkimuksen aikataulun puitteissa ei olisi kuitenkaan ollut mahdollista tehdä tutkimusta, joka kattaisi kaikki Suomessa työskentelevät kirkon nuorisotyönohjaajat. Maan laajuinen kokonaistutkimus olisi kasvanut liian suureksi suhteutettuna tutkimuksen aikatauluun. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon eri seurakunnissa työskenteli vuonna 2009 yhteensä 1286 nuorisotyönohjaajaa. (Kirkon henkilöstötilastot 2009). Koska aikaisempaa tutkimusta aiheesta ei vielä ole, ei myöskään ole käytettävissä riittävää taustatietoa toimivan otantamenetelmän valitsemiseksi jos kohdejoukko olisi ollut kirkon nuorisotyönohjaajat valtakunnallisesti.

Koska rajausta tuli tehdä, valikoituvat Helsinki ja Espoo useammasta syistä kyselyn kohteeksi. Työskentelen itse Espoon hiippakunnan alueella ja oma työkenttä on tutkimuksellisessakin mielessä kiinnostava. Helsingin hiippakunnan jakaminen kahtia, jolloin Espoon hiippakunta syntyi, tapahtui vasta vuoden 2004 alusta, joten aluetta on mielekästä tarkastella yhtenäisenä alueena ja toisaalta pohtia lyhyessä ajassa mahdollisesti syntyneitä hiippakunnallisia eroja.

Edellä on aikaisemman tutkimuksen yhteydessä esitelty tutkimukset, joissa on kartoitettu kunnallista nuorisotyötä tekevien työntekijöiden näkemyksiä verkkonuorisotyöstä. Vuosina 2005-2006 toteutettu Virtahepo-hanke tutki verkkonuorisotyötä laajemminkin, mutta erityisen kiinnostava tämän tutkimuksen kannalta on siihen liittyvä neljän kunnan nuorisotyöntekijöille tehty kyselytutkimus. (Caven-Pöysä, Kangas ja Sihvonen 2007). Kysely oli osoitettu Helsingin, Vantaan, Espoon ja Kauniaisten nuorisotyöntekijöille. Samaa kyselytutkimusta käsitellään myös Lappeenrannan teknisessä yliopistossa tehdyssä tutkimuksessa Virtuaaliset vuorovaikutuspalvelut – esitutkimus työn muutoksesta nuorten palveluissa. (Caven-Pöysä, Sihvonen ja Söderholm 2007).

Toinen alueellisesti yhteneväinen tutkimus on Päivi Viilomaan (2010) Humanistisen ammattikorkeakoulun Järjestö- ja nuorisotyön koulutusohjelman ylempään ammattikorkeakoulututkintoon tekemä opinnäytetyö ”Verkossa tehtävä nuorisotyö nuorisotyöntekijöiden ja nuorten silmin – kohtaako verkkonuorisotyö nuoret?” Siinä työntekijöille kohdistettu kyselytutkimus on toteutettu Helsingin, Espoon ja Vantaan nuorisotoimien alueella. (Viilomaa 2010, 7.)

Helsingin ja Espoon hiippakuntien nuorisotyönohjaajille kyseessä on kokonais-tutkimus, joka ottaa huomioon koko perusjoukon eli kysely lähetettiin kaikille kohdejoukon jäsenille. (Vilkka 2005, 78.)

Kahden hiippakunnan 179:stä nuorisotyönohjaajasta kyselyyn vastasi kahden kyselykierroksen jälkeen 91 henkilöä eli vain noin 51% kohdejoukosta. Tämä on valitettavan pieni osuus koko kohdejoukosta, mutta ei tavattoman pieni sähkö-

postin kautta tehtävälle kyselytutkimukselle. Tämänkaltaisissa kyselytutkimuksissa joudutaan nykyisin tyytymään jo alle 50 prosentin vastausmäärään. Näin suuri kato aiheuttaa kuitenkin vaaran aineiston vinoutumisesta. Tässä tapauksessa yksi mahdollinen vinoutuma olisi se, että verkkotyöhön huonosti perehtyneet tai sellaiset joita asia ei millään lailla kiinnosta, olisivat jättäneet vastaamatta. Tällöin tutkimuksella saatava kuva suhtautumisesta verkkonuurisotyöhön olisi myönteisempi kuin koko kohdejoukolla oikeasti on.

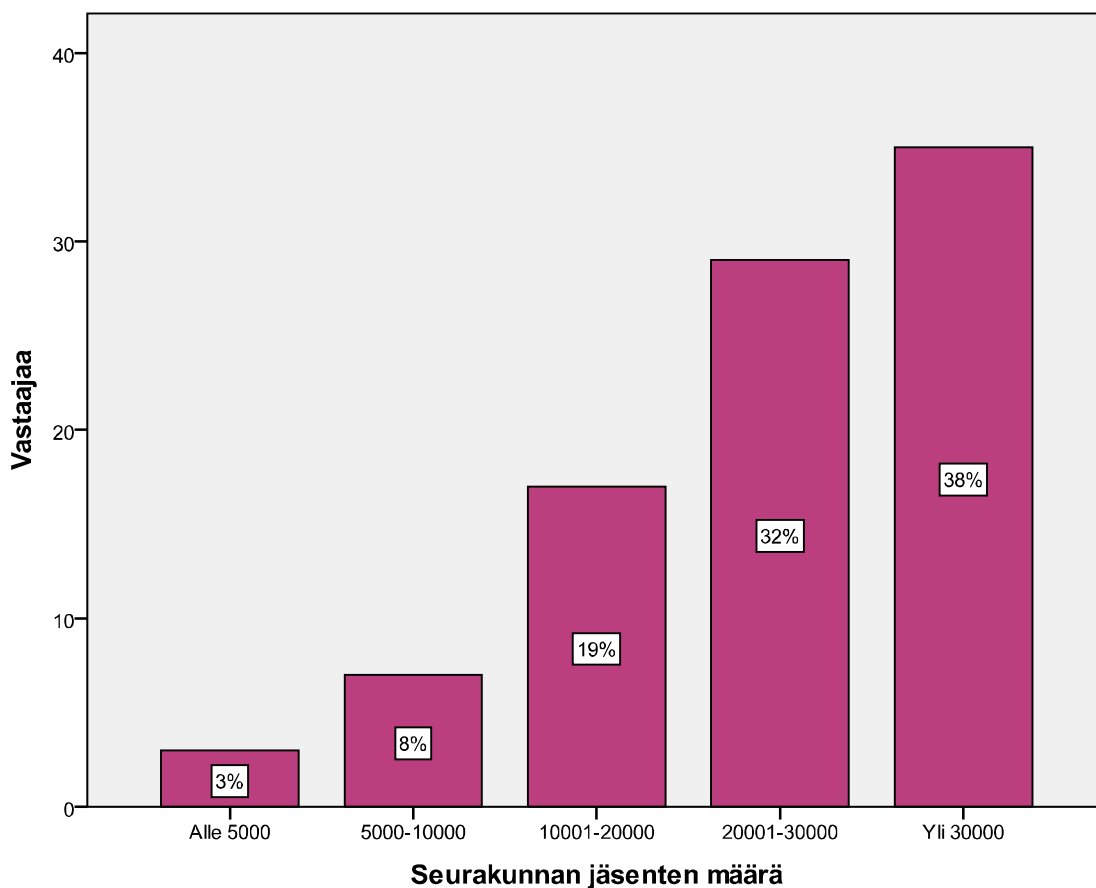
Koska vastaamattomuuden syitä ei ole tiedossa, voi niihin perehtyä vain olemassa olevien tulosten kautta. Näillä voidaan tarkastella esimerkiksi sitä edustavatko vastaajat internetin käytön aktiivisuudessa keskivertosuomalaista. Tilastokeskuksen tutkimuksen (2010) mukaan 56 prosenttia suomalaisista 16-74-vuotiasta käytti internetiä monta kertaa päivässä. Tämän kyselyn vastaajista monta kertaa päivässä internetiä vapaa-ajallaan käyttää vain 42 prosenttia. Vaikka Tilastokeskuksen kyselyssä ei eritellä erikseen työ ja vapaa-ajan käyttöä, voidaan tällä vertailulla todeta, etteivät tähän kyselyyn vastanneet kirkon nuorisotyön ohjaajat ole keskivertosuomalaista aktiivisempia internetin käyttäjiä.

Toinen mittari, jolla mahdollista vastaajajoukon vinoutumaa voidaan tarkastella, on tietokoneen käyttötaito. Kyseessä on vastaajien oma arvio tietokoneen käyttötaitoista eri osa-alueilla. Osa-alueet, jotka olivat tekstinkäsittely, taulukkolaskenta, sähköposti, kuvankäsittely ja internet, yhteenlaskettuna 50 prosenttia vastaajista arvioi itsellään olevan riittävät tiedot ja taidot. 17 prosenttia arvioi taitonsa välttäviksi, 10 prosenttia huonoiksi ja toisaalta 22 prosenttia erittäin hyväksi.

Tilastokeskuksen (2006) aikuiskoulutustutkimuksen mukaan neliportaisella asteikolla itsensä taitaviksi tietokoneen käyttäjiksi arvioi 25 prosenttia suomalaisista ja eksperteiksi, jotka hallitsevat esimerkiksi ohjelmoinnin 7 prosenttia. 85 prosenttia Tilastokeskuksen tutkimuksen vastaajista arveli vähintään hallitsevansa tietokoneenkäytön perusteet. Vastaavasti tämän tutkimuksen vastaajista 89 prosenttia arvioi omat tietokoneen käyttötaitonsa vähintään välttäviksi.

Näitä tilastoja vertaillen on kuitenkin huomioita, etteivät luokat ole yhtenäiset. Tilastokeskuksen tutkimus on myös tehty neljä vuotta tätä tutkimusta aikaisemmin ja tietokoneen käyttötaidot ovat yleisesti kasvaneet tuona aikana. Lisäksi Tilastokeskuksen tutkimuksessa eksperttitasoon oli liitetty esimerkiksi ohjelmointitaito. Ei voida kuitenkaan ajatella että nuorisotyönohjaajat olisivat vastanneet tämän tutkimuksen kyselyyn olettaen että luokka ”erittäin hyvät tiedot ja taidot” tarkoittaisi jo oikeastaan ohjelmistojen luomista, eikä niinkään varsinaista käyttöä. Tälläkin mittarilla voidaan, varauksin tosin, todeta ettei kyselyyn vastanneet nuorisotyönohjaajat olennaisesti poikkea suomalaisten keskiarvosta tietokoneen käyttötaidoissa.

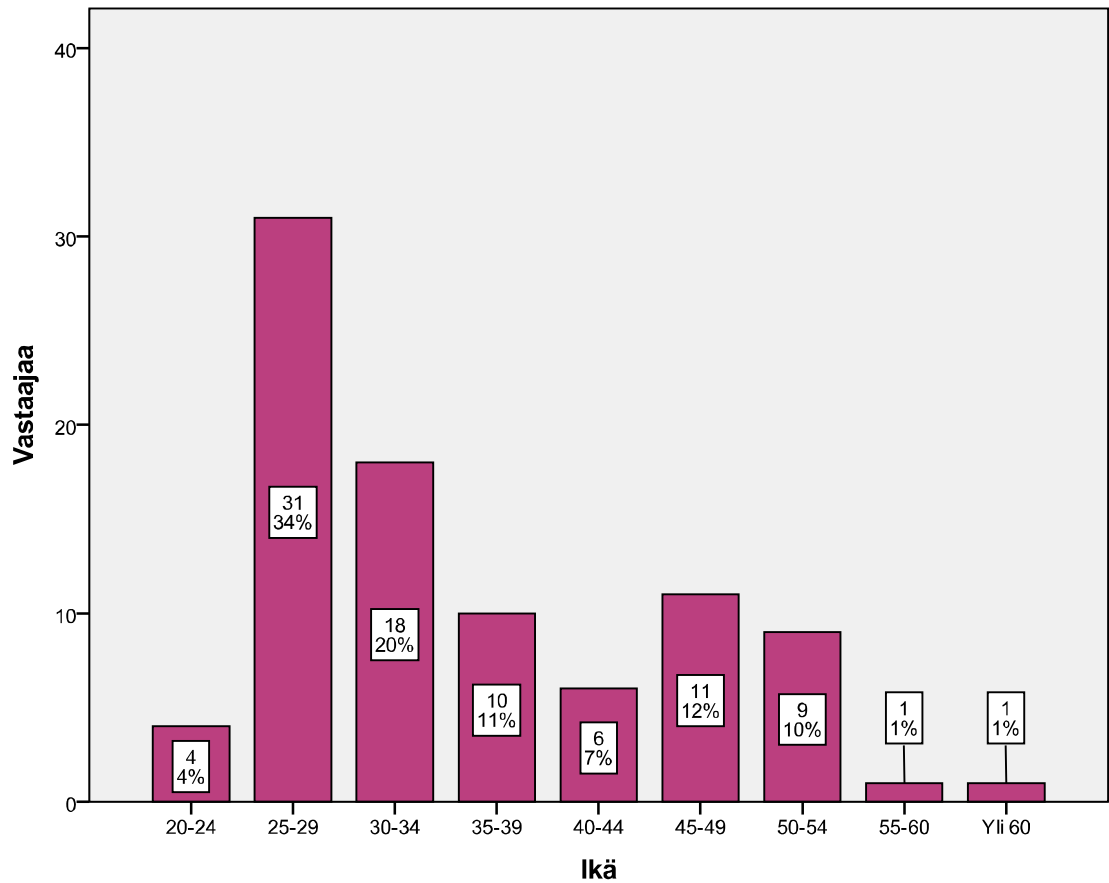
Vastanneista 40 ilmoitti hiippakunnaksi Espoon ja 50 Helsingin. Yksi vastaajista ei ilmoittanut hiippakuntaa. Vastaajia oli suurista seurakunnista selkeästi eniten. Yli 70 % vastaajista työskenteli yli kahdenkymmentuhannen jäsenen seurakunnissa (Kuvio 2). Tämä selittyy työntekijöiden suurella määrällä isommissa seurakunnissa, koska kyselyä ei ollut osoitettu seurakuntaakohtaisesti, vaan työntekijäkohtaisesti.

KUVIO 2. Jäsenten määrä seurakunnissa, joissa vastanneet työskentelivät. N=91

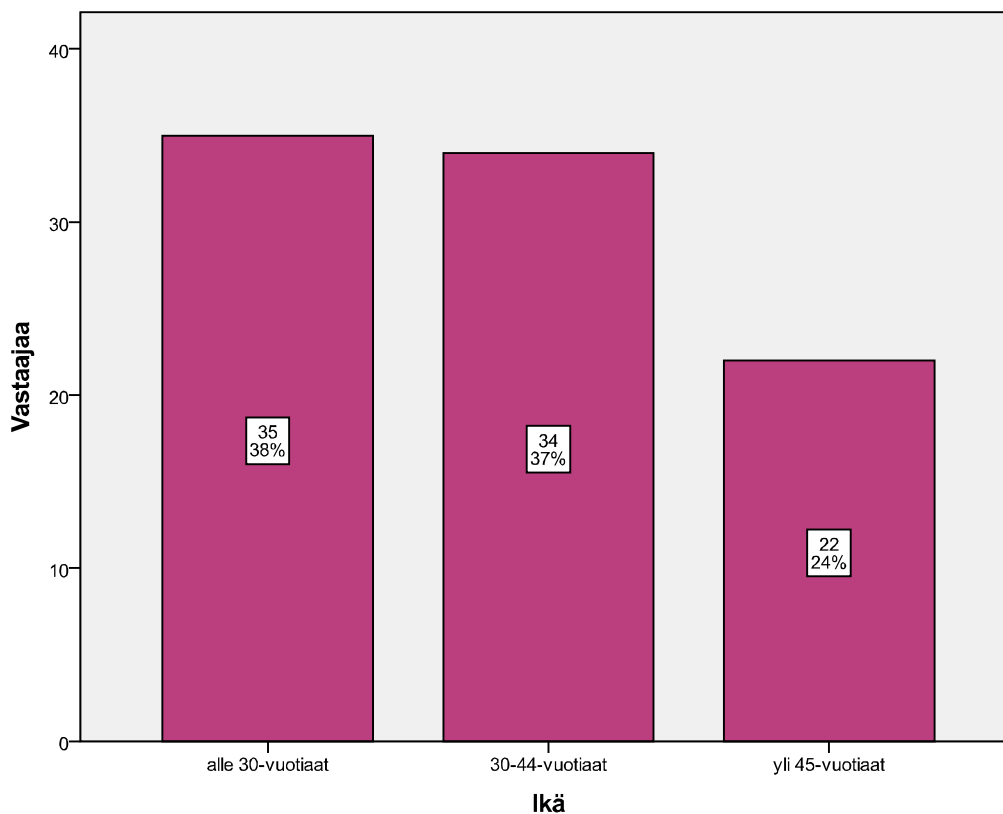
Myöhemmin tässä tutkimuksessa on mielekkäämpien luokkakokojen aikaansaamiseksi yhdistetty kaksi pienintä seurakuntakokoluokkaa, jolloin luokat ovat 10000 tai alle, 10001-20000, 20001-30000 ja yli 30000 jäsentä.

Johdannossa on pohdittu sitä miten nuorisotyönohjaajat ja heidän asiakkaansa eli nuoret ovat erilaisessa asemassa tietotekniikan ja ja -verkon käytön suhteen. Nuoret ovat kasvaneet verkon käyttömahdollisuuksien piirissä koko ikänsä ja monet heistä ovat median suurkuluttajia. Eniten kirkon nuorisotyössä toimivia löytyy ikähaarukoista 25-29-vuotta ja 30-34 -vuotta. Tämän tutkimuksen vastaajien ikä jakauma noudattelee johdannossa esiteltyä kirkon nuorisotyönohjaajien ikäjakaumaa kahden suurimman ikäryhmän 25-29 ja 30-34-vuotiaat osalta, mutta poikkeaa hieman muiden ryhmien osalta (Kuvio 3).

KUVIO 3. Vastaajien ikä luokiteltuna. N=91

Tämä poikkeavuus ei ole kuitenkaan tutkimuksen kannalta merkittävä. Mielekkäämpää tilastollista työskentelyä varten on myös vastaajien ikäryhmiä raportin myöhemmässä vaiheessa yhdistetty siten että on muodostettu kolme ikäryhmää, joihin jaoteltuna vastaajien ikäjakauma näyttää seuraavalta (Kuvio 4).

KUVIO 4. Vastaajien ikä luokiteltuna kolmeen luokkaan. N=91

Tällä yhdistelyllä saatiin luotua kolme ikäluokkaa, joissa on tilastollista tarkastelua varten riittävästi osumia eli ikäryhmään kuuluvia vastaajia. Tämä on oleellista tilastollisen merkittävyyden kannalta. Luokkia yhdistettäessä menetetään aina jotain tietoa. Tässä tapauksessa nuorten ja vanhempien työntekijöiden tarkastelun tarkkuus heikkeni, mutta edelleen vertailumahdollisuus on nuorten työntekijöiden, 30-44 -vuotiaiden työntekijöiden ja yli 45-vuotiaiden työntekijöiden välillä.

4.8 Tutkimusetiikka

Tämän tutkimuksen kohteina ovat olleet kirkon nuorisotyön ohjaajat, jotka toimivat Helsingin ja Espoon hiippakunnissa. Varsinaisesti tutkimuslupaa ei tämänkaltaisen kohderyhmän ollessa kyseessä ole voitu pyytää. Tutkimuksesta on kuitenkin keskusteltu kummankin hiippakunnan kasvatuksen alan hiippakuntasihteerien kanssa. Vaikka nuorisotyön ohjaajien esimiestaho on useimmiten

kirkkoherra tai väliportaan esimies, kuten johtava nuorisotyönohjaaja, voidaan hiippakuntasihteerien katsoa tässä tapauksessa edustavan esimiestahoa hiippakunnallisesti. Kaikkia kirkkoherroja ei olisi ollut mahdollista lähestyä tutkimukseen liittyen. Hiippakuntasihteerit suhtautuivat tutkimukseen myönteisesti.

Tämä tutkimus ei ole osa kirkkohallituksen Hengellinen elämä verkossa – hanketta, mutta aihepiirinsä puolesta liittyy myös hankkeen toimialueeseen. Tästä johtuen tutkimus on esitelty ennen toteutusta hankkeen työntekijöille ja tutkimussuunnitelmaa on heidän kanssaan yhteistyössä myös muokattu. Hengellinen elämä verkossa –hanke suhtautui tutkimukseen myönteisesti.

Kysely on toteutettu Webropol-ohjelmalla ja linkki kyselylomakkeelle on toimitettu sähköpostilla vastaanottajille. Webropol-ohjelma mahdollistaa uusintakyselyn lähettämisen vastaamattomille kohdejoukkoon kuuluville, siten ettei tutkijan tarvitse tarkastella keneltä vastaus on jo tullut ja keneltä ei. Ohjelma tekee tämän automaattisesti. Siirrettäessä vastaukset Webropolista eteenpäin taulukkolaskenta- ja analyysiohjelmiin jätettiin vastaajatiedot siirtämättä, jolloin vastaajat oli erotettavissa toisistaan vain juoksevalla numeroinnilla. Vastaajan henkilöllisyys ei siis tule esiin missään tutkimuksen vaiheessa. Vastaajan numero on yhdistetty avoimilla kysymyksillä saatuun laadulliseen aineistoon. Määrälliseen aineistoon perustuvassa analyysissä ei edes vastaajan numero tule selville yksittäiseen vastaukseen liittyen.

Tutkimustuloksia on pyritty vertailemaan muihin saman aihealueen tutkimuksiin ja näin varmistamaan tulosten oikeellisuus. Erityisen tärkeäksi tämän tutkimuksen kannalta muodostuu kysymys aineiston mahdollisesta vinoutumisesta. Vastausprosentti oli vain 51 ja koska aihetta ei ole tutkittu aikaisemmin on vaikea päätellä ovatko tähän kyselyyn vastanneet vain verkkonuorisotyöhön myönteisesti suhtautuvat työntekijät. Tätä aihetta on tarkasteltu jo edellä luvussa 4.7.

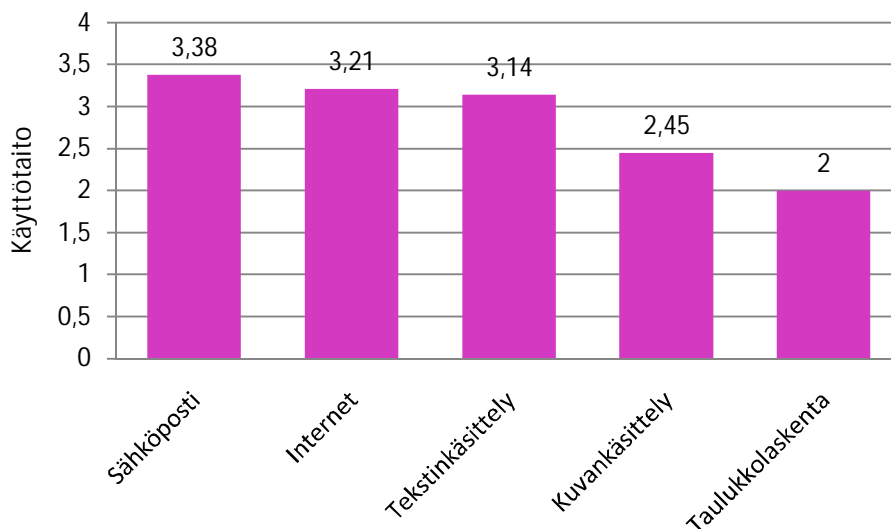
5 KIRKON VERKKONUORISOTYÖ HELSINGIN JA ESPOON HIIPPAKUNNISSA

Edellä olen avannut verkossa tehtävän nuorisotyön peruselementtejä eli nuoruutta, verkkoa ja nuorisotyötä. Tarkastelun kohteena on ollut myös verkkonuorisotyö kunnallisella sektorilla. Myös kirkon Hengellinen elämä verkossa hankkeen peruslinjauksiin on perehdytty. Näistä osasista koostui se tieto, joka oli kirkon verkkonuorisotyöstä löydettävissä ennen työskentelyni alkua. Kiinnostus aihepiiriä kohtaan, tiedon tarve oman työn kehittämiseksi, kouluttautumiseen liittyvät kysymykset sekä aiheen ajankohtaisuus niin yhteiskunnallisessa kentässä kuin kirkon sektorilla johtivat tämän tutkimuksen tekemiseen.

5.1 Tietokoneen ja internetin käyttö

Verkossa työskentelyn perustana on tietoverkko, johon päästään tietokoneella tai muulla vastaavalla päätelaitteella. Tietokoneen käyttötaito on näin yksi edellytys sille, että verkossa voidaan työskennellä. Kyselyssä kirkon nuorisotyön ohjaajia pyydettiin määrittelemään itsensä tietokoneen käyttäjänä. Määrittely tehtiin viittä osa-aluetta hyödyntäen siten, että erikseen arvioitiin tekstinkäsittelyyn, taulukkolaskentaan, sähköpostiin, kuvankäsittelyyn ja internetin käyttöön liittyviä tietoja ja taitoja. Arviointi tehtiin asteikolla 1-4. Tulosten mielekkäämmän kuvaamisen vuoksi vastausluvut on muutettu käänteisiksi kyselylomakkeeseen nähden ja näin saatu asteikko, jossa 4 tarkoittaa erittäin hyviä tietoja ja taitoja ja 1 huonoja tietoja ja taitoja. ”En osaa sanoa” oli vastausvaihtoehto 5, jota ei otettu mukaan numeeriseen vertailuun ja keskiarvoihin.

Vastaajien keskiarvoiksi saatiin seuraavat tulokset (Kuvio 5). Parhaiten hallussa oli Sähköpostin käyttö ja heikoiten taulukkolaskenta. Verkkonuorisotyön kannalta olennaisin eli internet sai keskiarvon 3,21, mikä tarkoittaa, että koko vastaajajoukolla oli paremmat kuin riittävät tiedot ja taidot.

KUVIO 5. Vastaajien arvio omasta tietokoneenkäyttötaidoistaan asteikolla 1-4. 1=huonot tiedot ja taidot ja 4=erittäin hyvät tiedot ja taidot

Tietokoneen käyttötaitojen tarkastelemiseksi osa-alueista luotiin summamuuttuja ”Tietokoneen käyttö” jota vertailtiin taustatietojen kanssa. Summamuuttuja luotiin laskemalla kunkin osa-alueen (Kuvio 5) vastaukset yhteen ja jakamalla saatu tulos osa-alueiden määrällä. Näin summamuuttujaksi saatiin eri osa-alueiden keskiarvoa kuvaava luku.

Tilastollisesti merkittäviä hiippakuntaeroja ei ollut nähtävissä, mutta ikää vasten tarkasteltuna oli tilastollisesti merkittävä ($p < .05$) ero yli 45-vuotiaiden ja alle 30-vuotiaiden tietokoneen käyttötaidoissa. Alle 30-vuotiaiden keskiarvo oli 3,0 kun yli 45-vuotiaiden keskiarvo jäi 2,5:een. Koko vastaajajoukon keskiarvo oli 2,8. Myös miehet ja naiset erosivat toisistaan tietokoneen käyttötaidoissa ($p < .05$) siten että miesten keskiarvo oli 3,1 ja naisten 2,7. Erot olivat kuitenkin melko pieniä.

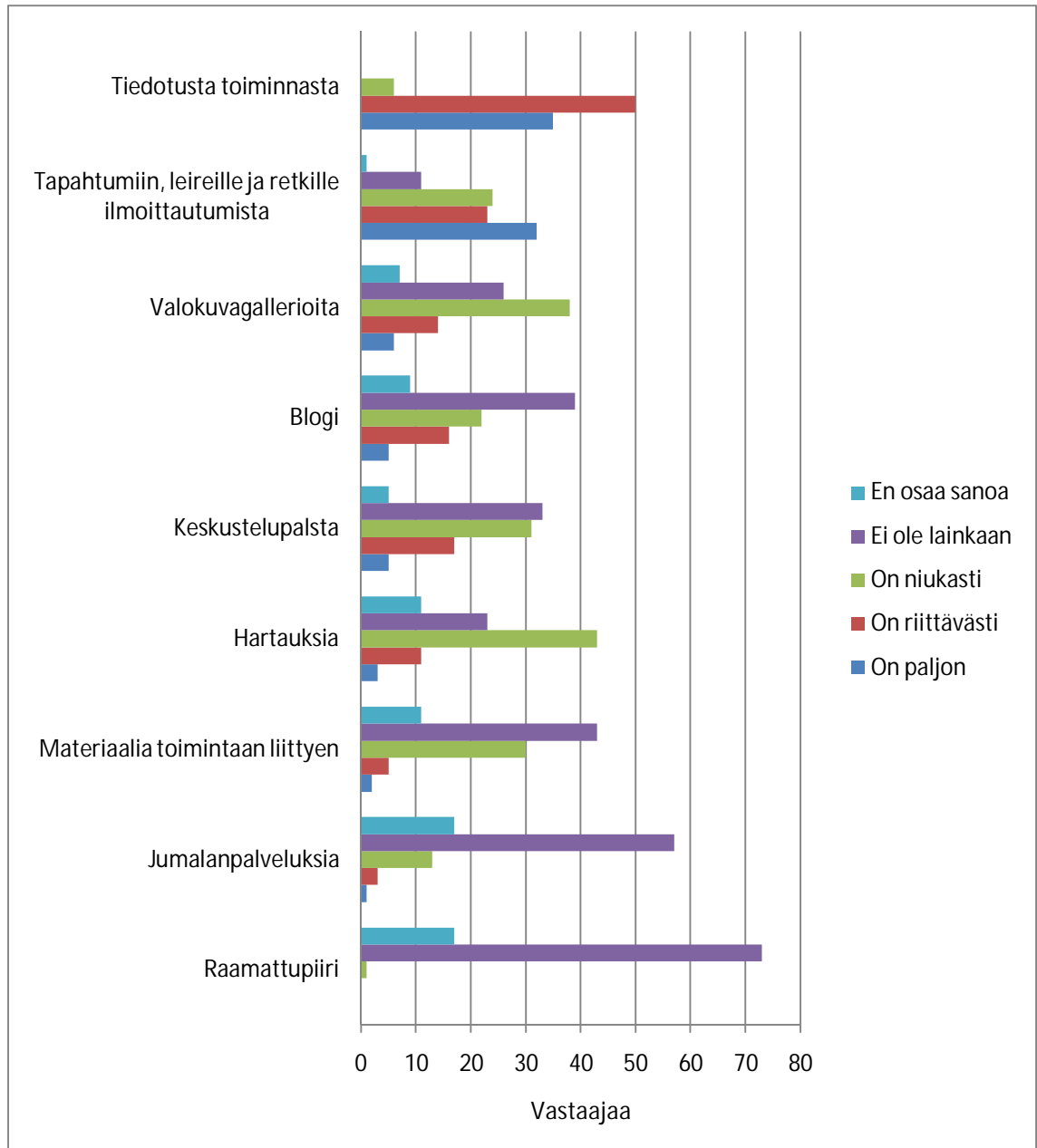
Myös koulutuksella oli merkitystä ($p < .05$) sille kuinka taitavaksi tietokoneen käyttäjäksi vastaaja itsensä koki. Ylioppilastutkinnon suorittaneilla keskiarvo oli 2,9 ja peruskoulupohjaisilla 2,6. Viimeisen tutkinnon mukaan tarkasteltuna toisen asteen ammatillisen tutkinnon keskiarvo oli 2,2, opistoasteen 2,7 ja ammatikorkeakoulun ja yliopistotutkinnon 3,0. Tilastollisesti merkittävä ($p < .05$) oli toi-

sen asteen ja ammattikorkeakoulututkinnon ero. Yliopistotutkintoja oli vastaajissa vain kolmella henkilöllä.

5.2 Sisällöntuotanto

Sisällöntuotannolle voidaan oletettavasti antaa monenlaisia merkityksiä, mutta tässä työssä sanaa käytetään yksinkertaisesti kuvaamaan sitä prosessia millä saadaan internetiin sisältöä, kuten kirjoitusta, kuvia, ääntä ja videota. Sisältöä voidaan tuottaa erilaisille julkaisualustoille, kuten seurakunnan omalle kotisivulle tai eri sosiaalisen median palveluihin.

Koska kysely osoitettiin seurakuntien työntekijöille, voi samasta seurakunnasta olla useampia vastaajia. Näin saadusta materiaalista ei voitu tehdä tulkintoja siitä, kuinka yleistä jokin toiminta, tässä tapauksessa sisältö jota tuotetaan, oli Helsingin ja Espoon Hiippakunnissa. Koska yksi tutkimuksen tarkoituksista on tehdä näkyväksi seurakunnissa tehtävää verkkotyötä, on rajoitteista huolimatta tärkeää tuoda näkyväksi, minkälaista sisällöntuotantoa näissä kahdessa hiippakunnassa harjoitettiin (Kuvio 6).

KUVIO 6. Sisällöntuotanto osa-alueittain vastaajien seurakunnissa. n=91.

Sisällöntuotantoa kysyttiin vastaajilta valmiilla osa-alueilla, joista tuli arvioida oman seurakunnan sisällöntuotannon aktiivisuus kyseisellä osa-alueella. Oheisesta kuvasta voidaan nähdä että sisällöntuotanto oli erityisen aktiivista perinteisimmällä osa-alueella eli tiedottamisessa. Tällä osa-alueella paljon tai riittävästi sisältöä tuotettiin 85 vastaajan seurakunnissa. Kaikissa kyselyyn vastanneiden nuorisotyönohjaajien seurakunnissa tiedotetaan toiminnasta internetissä.

Hengellisenä sisältönä hartauksia löytyi 47:n, jumalanpalveluksia 17:n ja raamattupiiri yhden vastaajan seurakunnan verkkosivuilta. Myös blogikirjoittelun voidaan tietyin varauksin nähdä kuuluvan hengelliseen sisältöön, vaikka kyseessä ei varsinaisesti eritelty, minkälaisesta blogista on kysymys. Blogikirjoituksia löytyi 43 vastaajan seurakunnan sivuilta.

Hartaudet ovat todennäköisesti helpoiten verkkoon tuotettavaa hengellistä sisältöä, sillä kirkon työssä erilaisia hartaushetkiä pidetään runsaasti. Monesti hartaus joka tapauksessa kirjoitetaan tekstinkäsittelyohjelmaa käyttäen, joten julkaisu tekstiedostona tai nettisivulle upotettuna tekstinä on toteutettavissa helposti. Tällä tavoin toteutetussa verkkohartaudessa tosin jää verkon mahdollisuudet aika pitkälti käyttämättä, koska vuorovaikutteisuus puuttuu. Näin verkon hyöty voidaankin nähdä ennemmin tavoittamisessa kuin vuorovaikutteisuudessa.

Pelkästään julkaistua tekstiä enemmän vuorovaikutteisuutta tuo blogikirjoittelu. Blogikirjoitusta voi useimmiten myös kommentoida, jolloin aiheesta voidaan käydä blogin pitäjän ja lukijan tai lukijoiden kesken pitkäkin keskustelu. Usein blogit ovat yhden henkilön pitämiä, mutta seurakunnallisessa toimintaympäristössä tapaa usein myös työyhteisön blogeja. Näissä esimerkiksi kulloinkin saarnavuorossa oleva työntekijä julkaisee saarnansa blogissa ja käy siitä keskustelua seurakuntalaisten kanssa.

Jumalanpalvelus on joka seurakunnan viikoittaista toimintaa ja sinänsä tarjolla säännölliseksi verkkosisällöksi. Koska kyseessä on seurakuntaelämän keskus, voidaan tätä taustaa vasten todeta että vastaus 17 vastaajan seurakunnassa on melko vähän. Kuitenkin jumalanpalvelusten videoiminen on ongelmallista yksityisyyden suojan kannalta, kun kirkossa olevia ihmisiä ei saa luvatta kuvata ja luvan pyytäminen taas tuottaisi runsaasti työtä. Toinen jumalanpalvelusten verkkoon tuottamisen haaste on varmasti tarvittava työvoima. Tarvitaan vähintään yksi henkilö kuvaamaan jumalanpalvelus ja siirtämään se verkkoympäristöön.

Tämän tutkimuksen puitteissa ei ole mahdollista tehdä seurakuntakohtaista vertailua. Hiippakunnallisia eroja tai esimerkiksi merkitystä kuuluuko seurakunta seurakuntayhtymään, ei ollut nähtävissä. Taulukointi tuotetun sisällön osaluokkien yleisyydestä jää siis vaille tutkimuksellista arvoa, mutta ansaitsee kuitenkin paikkansa raportissa tuomassa esiin verkkotyössä käytettäviä toimintamalleja ja julkaisualustoja.

Tuotettua sisältöä julkaistiin pääasiassa seurakunnan omilla nettisivuilla (76 vastaajaa, 83,5 %) ja seurakunnan nuorten omilla nettisivuilla (71 vastaajaa, 78%). Omien sivujen jälkeen suosituin julkaisualusta oli Facebook (52 vastaajaa, 57,1%). Näin yksi sosiaalisen median tällä hetkellä suosituimmista palveluista ohitti julkaisukanavana mm. seurakuntayhtymän nettisivut (32 vastaajaa, 35,2%). Muita julkaisualustoja olivat seurakuntayhtymän nuorten omat nettisivut, fleim.fi-portaali, IRC-Galleria, alueen paikalliset sivut, seurakuntayhtymän yhteiset nuorten aikuisten sivut, sekä mikrobloggauspalvelut Yammer ja Twitter.

Edellä sisällöntuotanto on määritelty yksinkertaisesti sisällön viemiseksi internetiin jollekin julkaisualustalle. Kirkon nuorisotyössä tuotetaan jatkuvasti paljon materiaalia toimintaa varten. Hartauksia ja puheita kirjoitetaan, valokuvia ja videopätkiä kuvataan ja musiikkia taltioidaan eri toimintojen yhteydessä. Suuri osa tästä sisällöstä olisi sellaista, jonka hyvin pienellä vaivalla voisi julkaista internetissä alkuperäistä tilaisuutta suuremmalle kohderyhmälle. Kaikkea sisältöä ei tietenkään ole mielekästä julkaista ja esimerkiksi tekijänoikeudet rajoittavat monia sisältöjä. Kuitenkin jäljelle jää vielä paljon sisältöjä, jotka olisi mahdollista ja mielekästä julkaista. Rajoittaviksi tekijöiksi jää tällöin tarvittavan taidon puuttuminen tai tekijän kokemus siitä ettei sisältö ole julkaisukelpoista, toisin sanoen tarpeeksi laadukasta.

Taidot liittyvät tietokoneen käyttötaitoihin, joita analysoidaan toisaalla tässä raportissa. Oma kokemus on pyritty saamaan esiin kysymyksellä *"Mitä seuraavista voit julkaista Internetissä?"* ja alakategorioina on annettu vaihtoehdot *"Saarnan"*, *"Koulun päivänavauksen"*, *"Isoskoulutuksen opetuksen"*, *"Raamatun opetuksen"* ja *"Leirillä vetämäsi leikin"*. Näihin on ollut mahdollista vastata joko

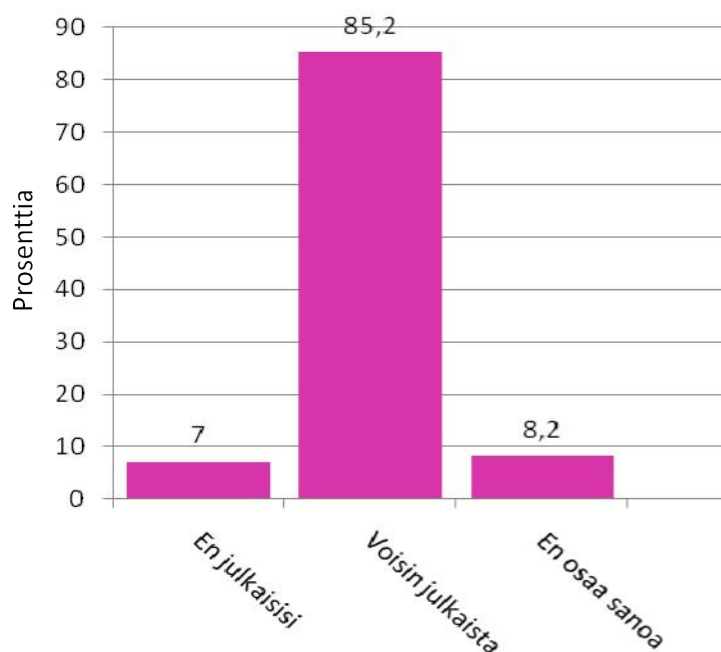
kieltävästi tai määrittelemällä missä muodossa voisi julkaisun tehdä. Myös mahdollisuus *en osaa sanoa* -vastaukseen oli vastaajille annettu. Vastaukset luokiteltiin kolmeen luokkaan tarkastelun selkeyttämiseksi eli tässä kohtaa merkityksellistä on se, voisiko vastaaja julkaista tekemänsä sisällön, ei se missä formaatissa hän sen olisi valmis tekemään. Vastaukset jakoutuivat seuraavasti (Taulukko 2).

TAULUKKO 2. Mitä sisältöjä vastaajat voisivat julkaista internetissä. N=91

	En julkaisisi		Voisin julkaista		En osaa sanoa		Yhteensä Vastaajaa
	Vastaajaa	%	Vastaajaa	%	Vastaajaa	%	
Saarnan	7	8	74	81	10	11	91
Koulun päivänavauksen	4	4	84	92	3	3	91
Isoskoulutuksen opetuksen	5	5	78	86	8	9	91
Raamattuopetuksen	5	5	79	87	7	8	91
Leirillä vetämäsi leikin	12	13	73	80	6	10	91
Yhteensä	33	35	388	426	34	41	

Myös tämä tutkimustulos vahvistaa käsitystä kyselyyn vastanneiden erittäin myönteisestä suhtautumisesta verkkonuorisotyöhön. Koulun päivänavauksen olisi voinut julkaista jopa yli 90 prosenttia vastaajista. Hieman yllättäen leirillä vedetty leikki, joita niitäkin jo esimerkiksi videopalvelu Youtubesta löytyy, oli eniten arvelluun julkaistava sisältö. Senkin olisi julkaissut 80 prosenttia vastaajista, mutta vastaavasti jättänyt julkaisematta 13 prosenttia. Tämä on miltei 9 prosenttiyksikköä enemmän kuin koulun päivänavauksen kohdalla. Syitä tähän on vaikea arvella. Voidaan ehkä ajatella, että saarna tai päivänavaus on aikuisempaa sisältöä kuin yhteisen leirileikin julkaisu. Muut kysymyksessä listatut asiat ovat myös enemmän sisällöllistä toimintaa ja leikki usein väline lämmitellä ryhmä varsinaisia sisältöjä varten. Leikki on usein myös lainattu joltain muulta ja leikin vetäjän omaa kädenjälkeä voi olla mukana hyvin vähän jos ollenkaan.

Yhtä kaikki, Espoon ja Helsingin hiippakuntien nuorisotyön verkkopalveluiden voidaan odottaa täyttyvän nuorisotyönohjaajien tuottamasta sisällöstä, sillä myönteisyys oman käden jäljen julkaisemiseen oli erittäin suurta. Parhaiten tätä havainnollistaa pylväsdiagrammi, johon on koottu keskiarvot edellisessä taulukossa (taulukko 2) esitetyistä vastauksista (Kuvio 7).

KUVIO 7. Vastaajien halukkuus julkaista itse tuottamia sisältöjä internetissä. Prosenttia vastanneista. Keskiarvo vastauskategorioista. N=91

5.3 Työ- ja vapaa-ajan internetin käytön suhde

Yksi tutkimuksellisesti kiinnostavista seikoista on vastaajan oman vapaa-ajalla tapahtuvan internetin käytön ja työkäytön suhde. Käytetäänkö internetiä aktiivisesti työvälineenä jos vapaa-ajan käyttökkin on aktiivista? Voiko internetiä aktiivisesti työssään käyttävä nuorisotyönohjaaja olla kotona käyttämättä verkon mahdollisuuksia? Tässä tutkimuksessa tätä suhdetta tutkittiin erityisesti kahden kysymyksen keskinäisellä vertailulla. Toinen kysymyksistä koski vapaa-ajan internetikäyttöä ja siinä tuli määritellä oma aktiivisuus eri verkkopalveluiden käyttäjänä. Toisessa kysymyksessä vastaajan tuli arvioida omaa aktiivisuuttaan samojen palveluiden käyttäjänä työaikana ja työtarkoituksiin.

Yleiskuvaa varten monimuuttujaisista kysymyksistä muodostettiin kaksi summamuuttujaa. Summamuuttuja ”Internetin vapaa-ajan käyttö” koottiin laskemalla vapaa-ajan internetin käyttöä koskevan kysymyksen vastausluokat yhteen ja jakamalla luokkien määrällä. Samalla periaatteella muodostettiin summamuuttuja ”internetin työkäyttö” verkon työkäyttöä koskevan kysymyksen vastausluokista.

Summamuuttujien koonnissa käytetyt muuttujat eivät tavoita kaikkia internetin käyttötapoja, joten kuvaa käytön aktiivisuudesta ei näistä muuttujista voi tehdä. Olennaisempaa on niiden keskinäinen suhde. Summamuuttujien keskinäisellä vertailulla pyrittiin selvittämään vapaa-ajan internetin käytön ja työajan internetin käytön riippuvuussuhdetta.

Ristiintaulukoinnista (Taulukko 3) voi nähdä, että vastaajista 23 käytti internetiä vapaa-ajalla runsaasti. Heistä kuusi käytti sitä usein myös työssä. Vastaavasti 29 vastaajan vapaa-ajan internetin käyttö oli vähäistä ja heistä 16:lla se oli vähäistä myös työssä. Ristiintaulukointia varten summamuuttujista saadut keskiarvot on luokiteltu kolmeen luokkaan.

TAULUKKO 3. Ristiintaulukointi internetin vapaa-ajan käyttö luokiteltuna kolmeen luokkaan* internetin työkäyttö luokiteltuna kolmeen luokkaan N=91

		Internetin vapaa-ajan käyttö luokiteltuna			Yhteensä
		Vähäinen käyttö	Keskimääräinen käyttö	Runsas käyttö	
Internetin työkäyttö luokiteltuna	Vähäinen käyttö	16	11	1	28
	Keskimääräinen käyttö	12	26	16	54
	Runsas käyttö	1	2	6	9
Yhteensä		29	39	23	91

Samojen summamuuttujien korrelaatioanalyysin pohjalta voidaan todeta, että internetin vapaa-ajankäyttö ja työkäyttö oli yhteydessä toisiinsa. ($r=.532$, $p<.01$). Korrelaatio ei kuitenkaan välttämättä kerro syy-seuraus-suhteesta, joten on palattava summamuuttujista alkuperäisiin kysymysten osa-alueisiin ja tarkasteltava niiden osalta myös korrelaatiota selittäviä tekijöitä.

Alkuperäisten osa-alueiden mukaan vertailtuna vapaa-ajan ja työajan internetin käytöllä oli yhteys sähköpostin käytössä ($r=.229$, $p<.05$). Tulos on odotetun lainen, sillä sähköpostin lähettäminen on suomalaisten yleisin internetin käyttötapaa (Tilastokeskus 2010). Tämän tutkimuksen vastaajista sähköpostia vähintään jossain määrin työssään käyttivät kaikki ja oman arvionsa mukaan usein jopa 93 prosenttia vastanneista. Myös vapaa-ajalla kaikki käyttivät sähköpostia, mutta usein vain 62 prosenttia. Vapaa-ajan käytön ja työajan käytön riippuvuus johtuneekin enemmän sähköpostin käytön yleisyydestä kuin varsinaisesta syyseuraus-suhteesta. Usein vapaa-ajalla sähköpostia lähettäneet vastaajat lähettivät sitä myös työssä usein tai melko usein. Kuitenkin osa työssään sähköpostia usein lähettäneistä saattoi vapaa-ajalla käyttää sähköpostia melko vähän (Taulukko 4).

Taulukko 4. Ristiintaulukointi Sähköpostin lähettäminen ja lukeminen vapaa-ajalla * sähköpostin lähettäminen ja lukeminen työajalla. 1=En koskaan, 5=Usein. N=91.

			Sähköpostin lähettäminen ja lukeminen työssä			Yhteensä
			3	4	Usein	
Sähköpostin lähettäminen ja lukeminen	2	Vastaajaa	0	2	11	13
		% vastaajista	0%	2%	12%	14%
	3	Vastaajaa	1	0	5	6
		% vastaajista	1%	0%	5%	7%
	4	Vastaajaa	0	2	13	15
		% vastaajista	0%	2%	14%	16%
	Usein	Vastaajaa	0	1	56	57
		% vastaajista	0%	1%	62%	63%
Yhteensä		Vastaajaa	1	5	85	91
		% vastaajista	1%	5%	93%	100%

Myös tiedonhaun osalta yhteys oli nähtävissä ($r=.530$, $p<.01$). Kuitenkin Vastaajista jopa 50 prosenttia haki tietoa verkosta vapaa-ajallaan usein, kun työtarkoituksessa tiedonhakuja usein harjoitti vain 39 prosenttia vastanneista. Kaikki vastaajat käyttivät internetiä tiedonhakuun jossain määrin.

Aiemmistä ryhmistä poiketen sosiaalisen median käytössä löytyi myös useampia en koskaan –vastauksia. Facebookia vapaa-ajallaan ei ollut koskaan käyttänyt 15 prosenttia vastaajista. Ei koskaan Facebookia työssään käyttäneitä vastaajia oli 23 prosenttia vastanneista. Kaikki vastausluokat huomioiden voidaan todeta Facebookin käytön vapaa-ajalla ja vastaavasti työvälineenä olleen merkittävästi riippuvaisia toisistaan ($r=.638$, $p<.01$). IRC-Galleriaa ei ollut koskaan käyttänyt vapaa-ajallaan 74 prosenttia ja työssä 73 prosenttia vastaajista. Kaikki luokat huomioiden IRC-Galleriankin käyttö vapaa-ajalla ja työssä olivat merkittävästi riippuvaisia toisistaan ($r=.767$, $p<.01$).

Sosiaalisen median palveluita käytettäessä tulee tuntee palvelun ominaisuudet ja mahdollisuudet, jotta sitä voidaan tehokkaasti käyttää työssä. Myös yksityisyyden rajaaminen ja tietoturvakysymykset on tärkeä selvittää. Näin on luonnollista että vapaa-ajalla tutuksi tullut ja perehdytty alusta otetaan helpommin käyttöön työssä verrattuna alustaan, jota ei entuudestaan tunne. Hengellinen työ verkossa –koulutus saattaa muuttaa tätä asettelua jonkin verran kun isoille määrille kirkon työntekijöitä koulutetaan sosiaalista mediaa. Monesti työtä tehdään myös käyttäjäprofiililla, joka on käytössä myös vapaa-ajan tarkoituksiin. Näin riippuvuus työkäytön ja vapaa-ajankäytön välille muodostuu väistämättä. Mikäli työntekijällä on esimerkiksi Facebook-profiili vapaa-ajan tarkoituksiin, saattaa hänelle muodostua paine käyttää sitä myös työtarkoitukseen. Tällainen tilanne saattaa johtaa myös siihen, ettei työntekijä halua käyttää kyseistä palvelua lainkaan.

Myös kotisivujen pidossa yhteys oli nähtävissä ($r=.287$, $p<.01$), mutta kysymys oli muotoilullaan johtanut erilaisiin tulkintoihin. Avovastauksista ilmeni, että tulkintaa tehtiin siitä tarkoitetaanko kysymyksellä tässä kohtaa seurakunnan nettisivuja vai edelleen kyseisen työntekijän omia sivuja.

omien kotisivujen ylläpitoon tarkoittaa seurakunnan nuorisotyön nettisivujen ylläpitoa (84)

omien kotisivujen eli tässä tapauksessa seurakunnan (87)

Näin tämän kysymyksen osalta ei voida tehdä pitkälle meneviä johtopäätöksiä.

Blogien kirjoittamisen osalta Helsingin ja Espoon hiippakuntien nuorisotyönohjaajat olivat keskivertosuomalaista huomattavasti aktiivisempia. Tilastokeskuksen tutkimuksen (2010) vain 3 prosenttia suomalaisista internetin käyttäjistä pitää yllä omaa blogia, mutta tämän kyselyn vastaajista jopa 23 prosenttia kirjoitti blogia vapaa-ajallaan ja 18 prosenttia työssä. Ero kansalliseen keskiarvoon on merkittävä kun kuitenkin internetin käytön määrässä tai tietokoneen käyttötaidoissa ei ollut havaittavissa erityistä aktiivisuutta tai taitavuutta suomalaiseen keskiarvoon verrattuna. Aktiivinen blogin pitäminen vapaa-ajalla oli yhteydessä aktiiviseen blogin pitämiseen työssä ($r=.233$, $p<.05$).

Yhteys vapaa-ajan ja työajan internetin käytön välillä näkyi myös Messengerin ($r=.318$, $p<.01$), videopuheluiden ($r=.376$, $p<.01$), ja nettiostosten teon ($r=.340$, $p<.01$) osalta. Ainoastaan vapaa-ajan ja työajan verkkopelaamisen korrelaatiokerroin jäi niin alhaiseksi, ettei yhteyttä voitu katsoa olevan. Tämä onkin ymmärrettävää sillä vain yksi vastaajista ilmoittaa pelaavansa verkossa vapaa-ajallaan usein ja edes joskus verkossa pelaavia on yhteensä vain 14. Verkkopelien sovittaminen työvälineeksi on myös haastavaa, koska kristillistä viitekehystä niihin on vaikea löytää. Näin verkkopelaaminen palvelee vain nuorten kanssa yhdessä vietettynä aikana, joka toki on arvokasta sekkin. Vastaajista vain 3 ilmoitti koskaan käyttäneensä verkkopelaamista työvälineenään.

Sosiaalisen median palveluiden IRC-Gallerian ja Facebookin osalta korrelaatiokerroin oli merkittävä, .6 tai enemmän. Näitä palveluita käytettiin siis samassa suhteessa vapaa-ajalla ja työaikana. Koska verkkonuorisotyö painottuu erityisesti sosiaalisen median alustoille, on näitä kahta mielekästä tarkastella enemmän.

Suhteessa vastaajan ikään ei IRC-Gallerian käytössä ollut merkittäviä eroja. Tämä tosin selittyy suurelta osalta IRC-Gallerian huomattavan vähäisellä käytöllä. Vastaajista vapaa-ajallaan 74 prosenttia ja työajalla 73 prosenttia ei ollut käyttänyt IRC-Galleriaa koskaan.

Facebookin vapaa-ajan käytössä oli tilastollisesti merkittävä ero kaikkien kolmen ikäryhmän välillä, siten että alle 30-vuotiaiden ryhmä käytti Facebookia enemmän (keskiarvo 4,66 asteikolla 1-5) kuin 30-44-vuotiaiden ryhmä (ka 3,85). Tämä ryhmä vastaavasti oli selkeästi yli 45-vuotiaita (ka 2,68) aktiivisempia Facebookin käyttäjiä. Tarkasteltaessa Facebookin työkäyttöä alle 30-vuotiaiden ja 30-44-vuotiaiden ero supistui hyvin pieneksi, mutta edelleen heitä huomattavasti vähemmän Facebookia käyttivät yli 45-vuotiaat.

Syitä toisaalta käyttämättömyydelle ja toisaalta eroille käyttöasteessa voidaan etsiä esimerkiksi näiden kahden sosiaalisen median palvelun käyttäjien keski-ikästä, joka on IRC-Galleriassa alle 21-vuotta ja Facebookissa suomalaisilla käyttäjillä 26,6 vuotta. (IRC-Galleria 2010; Komfo 2009). On toki huomattava, että kun nuorisotyönohjaaja käyttää sosiaalista mediaa työssään ei hänen ikänsä suhteessa palvelun käyttäjien keski-ikään ole merkityksellinen, vaan olennaisempaa on tavoiteltavan kohderyhmän ikä. Sekä IRC-Gallerian, että Facebookin käyttäjien keski-ikätkin mahtuvat kirkon kasvatustyön kohderyhmään.

Internet on kehittynyt koko elämänkaarensa käyttäjäystävällisempään suuntaan. Näin tietokoneen käyttötaidon merkitys on tänään varmasti huomattavasti vähäisempi kuin vielä esimerkiksi 1990-luvun alkupuolella. Edellä on esitelty miten Helsingin ja Espoon hiippakuntien nuorisotyönohjaajat määrittelivät taitonsa tietokoneen käyttäjinä. Koska tässä luvussa keskitytään erityisesti internetin käyttöön, on perusteltua ottaa tarkasteluun tuon kysymyksen vastaukset internetin käyttötaidon osalta. Kun näitä vastauksia tarkastellaan yhdessä internetin työ- ja vapaa-ajan käytön kanssa, voidaan tehdä seuraavia havaintoja. Vapaa-ajan käytön määrässä ei ole merkittäviä eroja eri taitoasteiden välillä kun käytetään sähköpostia, pelataan verkossa, puhutaan videopuheluita, tehdään ostoksia ja yllättävää kyllä ylläpidetään omaa verkkosivua.

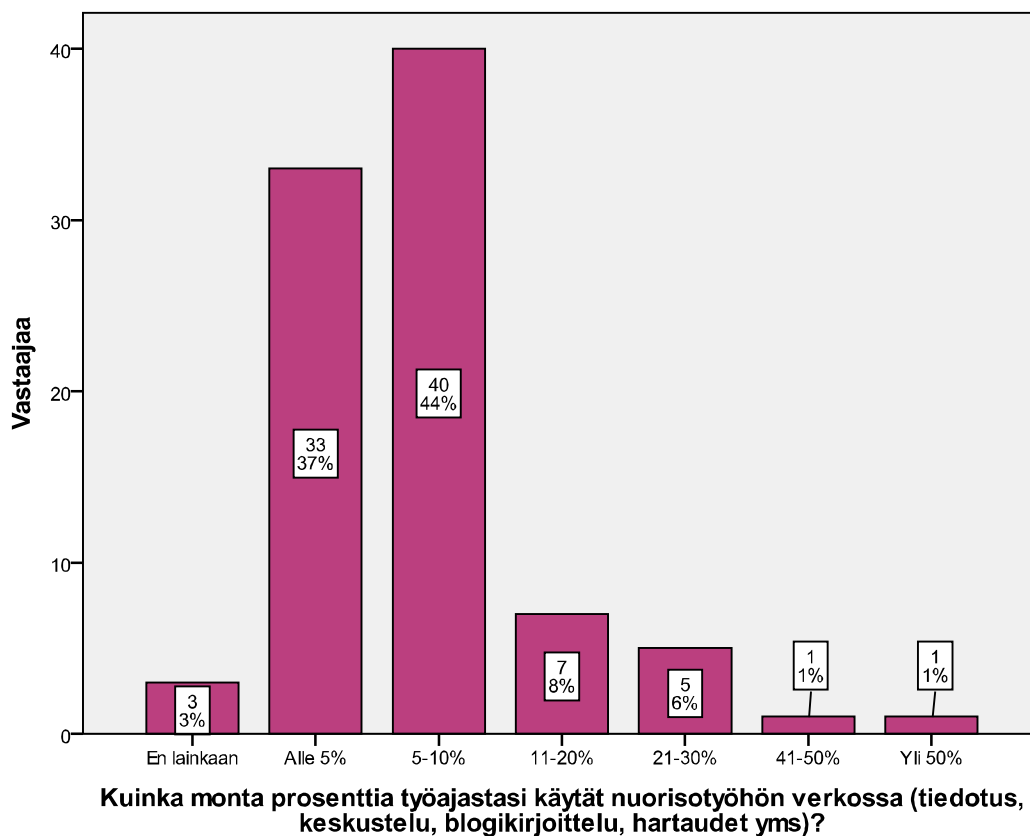
Merkityksellisiä eroja on sen sijaan nähtävissä tiedonhaussa, yhteydenpidossa ja blogikirjoittamisessa. Erot ovat oletettavan laiset eli mitä parempi internetin käyttötaito vastaajalla on, sitä enemmän hän internetiä vapaa-ajallaan käyttää.

Sama toimii tietysti myös päinvastoin eli mitä enemmän internetiä käyttää sitä paremmiksi taidot kehittyvät.

Samassa tarkastelussa internetin työkäytössä käyttötaidon määrä luo eroja tiedonhakuun, yhteydenpitoon ja kotisivujen ylläpitoon kun muilla osa-alueilla käytön aktiivisuus ei riipu käyttötaidoista. Tässäkin yhteydessä on huomioitava kotisivujen ylläpitoon liittyvän kysymyksen monitulkintaisuus.

5.4 Verkkonuorisotyöhön käytettävä työaika

Verkkonuorisotyöhön käytettiin vastaajien keskuudessa aikaa oheisen diagrammin mukaisesti (Kuvio 8). 40 vastaajaa, joka on 44 prosenttia kysymykseen vastanneista (N=90) käytti aikaa verkossa työskentelemiseen 5-10 prosenttia kokonaistyöajastaan. 76 prosenttia kaikista vastaajista työskentelee enintään 10 prosenttia työajastaan verkossa. Työajan käyttöä on tarkasteltu tuntimäärien sijaan prosenteissa, koska kirkon nuorisotyönohjaajat ovat hengellisen työn viranhaltijoita poissa työaikalain piiristä. Määrättyjä esimerkiksi viikkotuntimääriä ei ole, joten verkkonuorisotyöhön käytettävää työaikaa on tarkasteltava osuutena kokonaistyömäärästä.

KUVIO 8. Työajan käyttö verkkonuorisotyöhön. N=90.

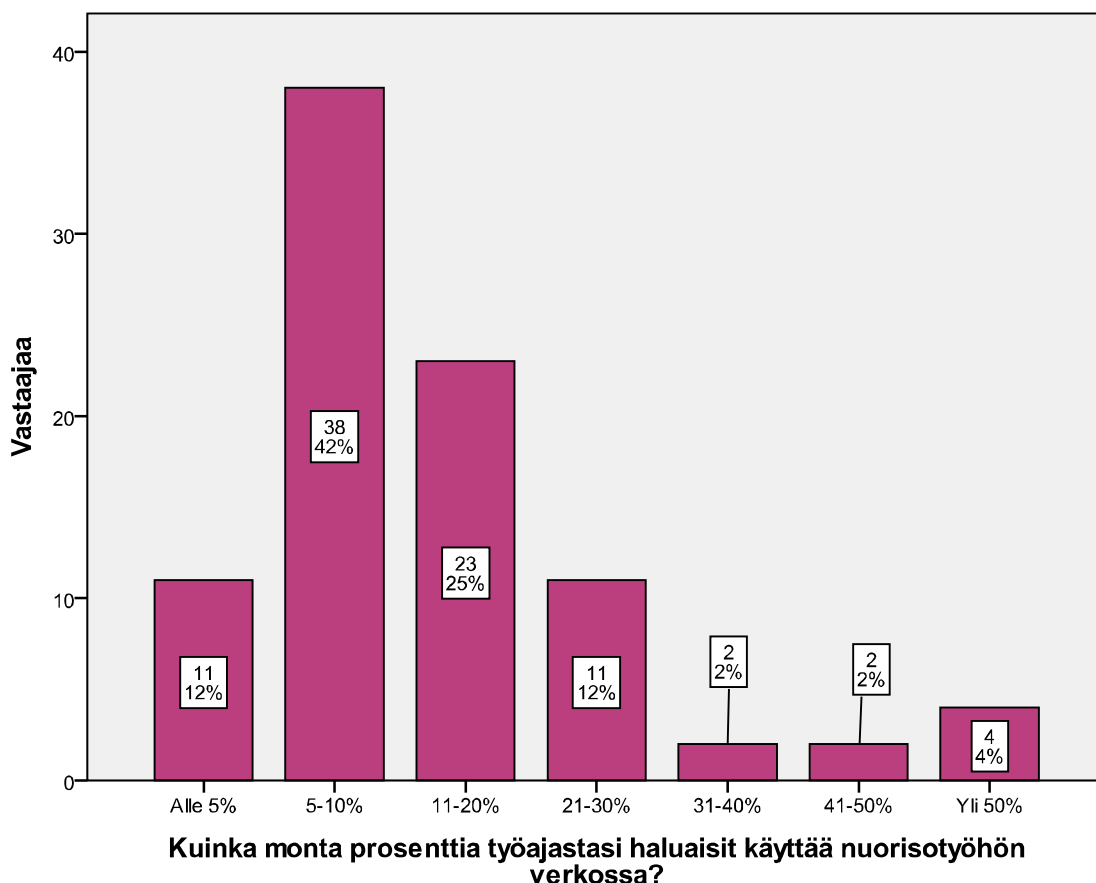
Yli 30 prosenttia työajastaan käytti verkossa vain kaksi vastaajaa. Heidän suuri verkossa työskentelyn määrä saattaa selittyä Hengellinen elämä verkossa – hankkeen kautta. Hankkeen puitteissa on palkattu useampia kirkon työntekijöitä verkkokeskustelijoiksi 50 prosenttisella työajalla. Heitä työskentelee myös Helsingin ja Espoon hiippakuntien alueella. Kyseessä voi toki olla myös yksittäisen seurakunnan tai yhtymän vahva panostus verkkotyöhön. Tätä ei kuitenkaan nyt kerätyn aineiston perusteella pystytä selvittämään. Molemmissa mahdollisissa tapauksissa on kuitenkin selvää, että runsaalle verkossa tehtävälle työlle täytyy olla työnantajan hyväksyntä ja verkkotoiminnan olla osa toimintasuunnitelmaa.

Alle 5 prosentin tai jopa 5-10 prosentin työpanos verkkotyössä ei vielä välttämättä ole työntekijän työnkuviissa tai seurakunnan toimintasuunnitelmissa näkyvissä. Tämä siksi, että toimenkuvat ovat perinteisesti melko väljiä ja työntekijän on mahdollisuus toteuttaa työtään itse parhaaksi katsomillaan menetelmillä. Näin siis myös verkossa. Verkkotyön suunnitelmallisuus lienee monessa seura-

kunnassa vielä tulevaisuutta, mutta toivottavasti Hengellinen elämä verkossa – hankkeen myötä kuitenkin lähitulevaisuutta.

Verkkonuorisotyöhön käytettävä työaika oli odotetusti yhteydessä tietokoneen käyttötaitoon ($p < .05$). Yhteys löytyi verrattaessa vastaajien ilmoittamaa verkkotyöhön käyttämäänsä työaika tietokoneen käyttötaidoista laskettuun summamuuttuun. Työajan käyttö verkkonuorisotyöhön kasvoi lineaarisesti tietokoneen käyttötaidojen kasvaessa. Samanlainen yhteys oli löydettävissä myös summamuuttujan internetin vapaa-ajan käyttö ja verkkotyöhön käytetyn työajan väliltä. Mitä aktiivisemmin internetiä käytettiin vapaa-ajalla sen aktiivisempaa oli myös sen työkäyttö.

Vastaajilta kysyttiin myös kuinka paljon he haluaisivat tietotaitotasostaan riippumatta käyttää työaikaansa verkkonuorisotyöhön. Vastausten jakauma näkyy oheisesta diagrammista (Kuvio 9). Diagrammissa on kuvattu myös tämänhetkinen työajan käyttö suhteessa toiveeseen ajan käytöstä. Yli 40 prosenttia vastaajista halusi käyttää työajastaan 5-10 prosenttia verkkonuorisotyöhön. Kaikki heistä tekivät kyselyhetkellä, joko saman verran tai vähemmän verkkonuorisotyötä eli kuuluivat luokkiin *en lainkaan*, *alle 5%* tai *5-10%*.

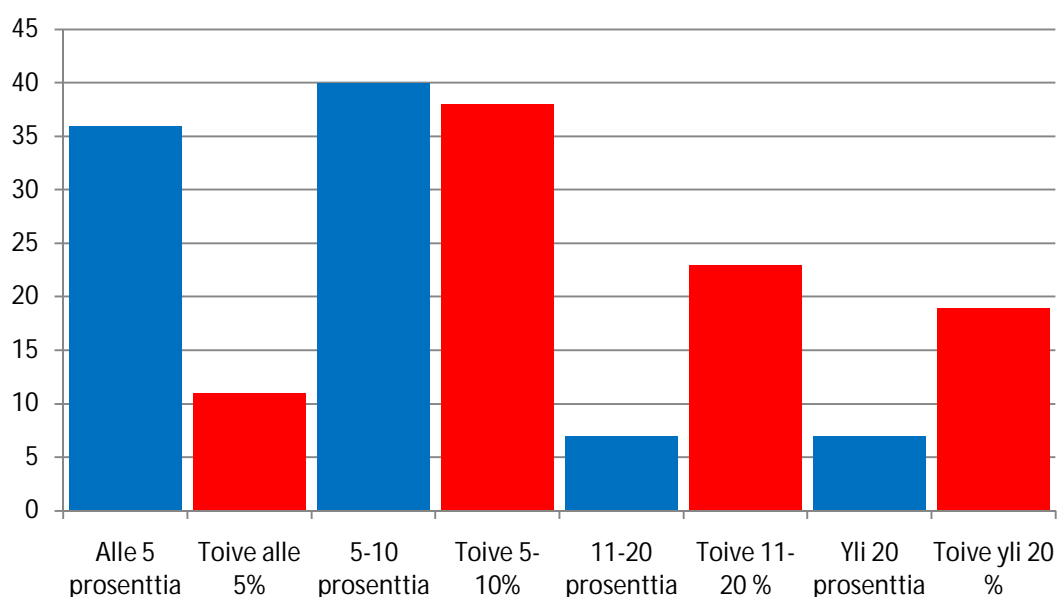

KUVIO 9. Kuinka monta prosenttia työajastasi haluaisit käyttää verkkonuurisotyöhön? Vastaajien määrä kaikista vastanneista. N=90.

Pääsääntöisesti myös kaikissa muissa luokissa haluttiin tehdä nykyistä enemmän verkkonuurisotyötä. Ainoastaan yksittäinen vastaaja, yli 50 prosenttia työajastaan verkkonuurisotyötä tehnyt nuorisotyönohjaaja halusi vähentää työmääräänsä 41-50 prosenttiin. Yksikään vastaaja ei halunnut kokonaan lopettaa verkkonuurisotyön tekemistä ja ne, jotka eivät sitä vielä tehneet halusivat sen aloittaa. Tämäkin näköala tukee jo aiemmin todettua vastaajien erittäin myönteistä suhtautumista kirkon verkkonuurisotyöhön.

Nykyään käytettävää työaikaa ja toivetta käytettävissä olevasta työajasta on mielekästä tarkastella myös muiden muuttujien kanssa yhdessä. Koska osassa vastausluokista oli vain yksittäisiä vastauksia, oli tarkoituksenmukaista yhdistää luokkia toimivamman vertailun mahdollistamiseksi. Vastaukset yhdistettiin kummassakin kysymyksessä samoihin neljään luokkaan, jotka ovat alle 5%, 5-

10%, 11-20% ja yli 20% (Kuvio 10). Pienin luokka sisältää myös vastaukset ”en lainkaan”.

KUVIO 10. Verkkotyöhön käytettävä työ aika ja toive käytettävissä olevasta ajasta luokiteltuna neljään luokkaan. Sinisellä värillä nykytilanne ja punaisella toive käytettävissä olevasta ajasta. N=90.

Taustatiedoista, kuten hiippakunnasta, työalasta, koulutuksesta, iästä ja sukupuolesta ei löytynyt merkittävää yhteyttä vastausten jakautumaan. Niiden sijaan jälleen odotetusti summamuuttujalla ”tietokoneen käyttötaito” oli merkityksellinen ($p < .05$) yhteys nykyiseen verkkotyöhön käytettävään työaikaan siten että mitä taitavammaksi tietokoneen käyttäjäksi vastaaja itsensä määritteli, sitä enemmän hän myös käytti työaikaansa verkkotyöhön.

Verkkonuorisotyöhön käytettävän työajan määrä tuli esille myös positiivisessa ja negatiivisessa visiossa kirkon verkkonuorisotyöstä, jotka luotiin hyödyntämällä vastauksia avokysymyksistä ”Millaista kirkon verkkonuorisotyön pitäisi mielestäsi olla?” ja ” Millaista kirkon verkkonuorisotyön ei pitäisi missään tapauksessa olla?” Visiot on esitelty myöhemmin tässä raportissa.

5.5 Kirkon verkkonuorisotyön luonne

Kirkolla ei vielä ole koottua tai yleisesti hyväksyttyä luonnehdintaa siitä, mitä on kirkon verkkonuorisotyö. Kuitenkin verkon palvelut ja mahdollisuudet ovat tulleet seurakuntien työntekijöiden käyttöön siinä missä kunnallisellekin puolelle ja eri seurakunnissa on vaihtelevalla tavalla otettu käyttöön esimerkiksi sosiaalista mediaa. Koska mahdollisesti mielikuvia yhtenäistävä Hengellinen työ verkossa koulutus on vasta alkuvaiheessa, voidaan käsityksen verkkonuorisotyöstä nähdä perustuvan enemmän seurakuntakohtaisiin ja työntekijäkohtaisiin näkemyksiin ja kokemuksiin kuin kokonaiskirkolliseen linjaukseen. Tällä tutkimuksella on nimenomaisesti lähdetty hakemaan työntekijätason käsityksiä, ajatuksia kirkon verkkonuorisotyön nykytilan ja tulevaisuuden suhteen. Kyselyssä vastaajia pyydettiin ottamaan kantaa oheisen taulukon mukaisiin väittämiin koskien kirkon verkkonuorisotyötä (Taulukko 5).

TAULUKKO 5 Vastaajien kanta kirkon verkkonuorisotyöstä esitettyihin väittämiin. N =91.

	Täysin samaa mieltä %	Osittain samaa mieltä %	Osittain eri mieltä %	Täysin eri mieltä %	En osaa sanoa %
Netissä nuoren kynnys ottaa kontaktia ja puhua vaikeista asioista on matalampi.	42	53	3	1	1
Netin kautta mahdollistuu kontakti nuoriin, jotka muuten jäisivät työssä kohtaamatta.	30	59	9	1	1
On mentävä kehityksen mukana ja oltava siellä missä nuoretkin ovat.	50	46	4	0	0
Verkossa työntekijä voi ohjata nuoret pois Internetistä.	2	17	37	34	10
Verkossa työntekijä voi seurata mitä nuoret siellä tekevät ja neuvoa turvallisessa toiminnassa.	11	64	21	1	3
Verkossa työntekijä voi informoida toiminnasta nuorten tiloissa tms.	78	21	1	0	0
Verkossa ei voi käydä sielunhoidollista keskustelua.	1	11	39	46	3
Kirkon toiminta myös verkossa on tärkeää.	85	15	0	0	0

Vastauksista voidaan tulkita kaikkien kyselyyn vastanneiden pitäneen kirkon toimintaa myös verkossa vähintään osittain tärkeänä. Tämä herättää kysymyksen siitä ovatko kyselyyn vastanneet vain verkkotoiminnalle myönteinen osa nuorisotyönohjaajista vai onko ammattikunta Espoon ja Helsingin hiippakunnissa kokonaisuudessaan erittäin myönteistä kirkon verkossa tapahtuvan toiminnan suhteen. Tätä vinoutuman mahdollisuutta on pohdittu edellä luvussa 4.7. Verkkotoiminnan perinteisin toimintamalli eli toiminnasta informointi saavutti niin ikään suuren yksimielisyyden. Vain yksi vastaaja oli osittain eri mieltä tätä aihepiiriä koskevan väittämän suhteen.

Eniten hajaannusta aiheutti väittämään: Verkossa työntekijä voi ohjata nuoret pois internetistä. Täysin eri mieltä tämän väitteen kanssa oli 31 (34,1%) ja osittain eri mieltä 34 (37,4%) nuorisotyönohjaajaa. Vastaavasti täysin samaa mieltä oli 2 (2,2%) ja osittain samaa mieltä 15 (16,5%) vastaajista. 9 kyselyyn vastannutta ei osannut sanoa kantaansa väittämään.

Kyselyssä pyydettiin vastaajia paitsi ottamaan kantaa esitettyihin väitteisiin, myös esittämään oma väitteensä. Väitteet jakoutuivat kielteisistä myönteisiin ja olivat osittain päällekkäisiä myös jo edellä esiteltyjen valmiiden väitteiden kanssa. Omia väitteitä ei ole kuitenkaan luokiteltu valmiiden väitteiden kanssa samoihin kategorioihin, koska on oletettavaa että vastaajalla oli syy esittää samansisältöinen väite erillisenä vapaassa muodossa. Omia väitteitä jätettiin yhteensä kaksikymmentä kappaletta. Väitteissä oli selkeästi näkyvissä mielipideskaalan kummatkin ääripäät.

Suurin osa netissä käytävästä keskustelusta on tyhjää päätystä, jos sen kokee työkseen, joutuu joku muu tekemään nuorten kohtaamisen oikeasti. (83)

Täysin välttämätöntä jos halutaan pysyä hengissä (91)

Tarkastelua varten väitteistä muodostettiin neljä niiden sisällöistä nousevaa kategoriaa: Verkkonuorisotyön puolesta, verkkonuorisotyötä vastaan, nuorisotyön pitää olla siellä missä nuoretkin ovat ja verkkonuorisotyö luo haasteita.

Selkeästi verkkonuorisotyön puolesta esitettiin kahdeksan väitettä, joissa tulee esille verkon tärkeys kirkolle toimintaympäristönä, nuorten helpompi kohtaaminen ja nuorisotyön tavoitettavuus.

Verkossa toimiva työntekijä on lähempänä nuoria. (59)

Verkko on kirkolle toimintaympäristö, jossa tulee olla läsnä. (5)

Selkeästi verkkonuorisotyön vastaisia väitteitä esitettiin kolme. Esiin tuli erityisesti verkossa käytetyn ajan olevan poissa muusta työstä.

Jos työaika on rajallisesti ja täytyy valita IRL kohtaamisten ja verkko kohtaamisten välillä tulisi valintojen painottua IRL kohtaamisiin. Verkossa olevat ihmiset ovat myös oikeasti olemassa. (8)

Osa oman väittämän esittäjistä ei ottanut kantaa ovatko puolesta vai vatsaan, vaan keskittyivät väitteessään verkkonuorisotyön mukanaan tuomiin haasteisiin. (5 vastausta 20:stä). Haasteita nähtiin paitsi yleisellä tasolla, myös erityisesti työajan ja yksityisyyden rajaamisessa.

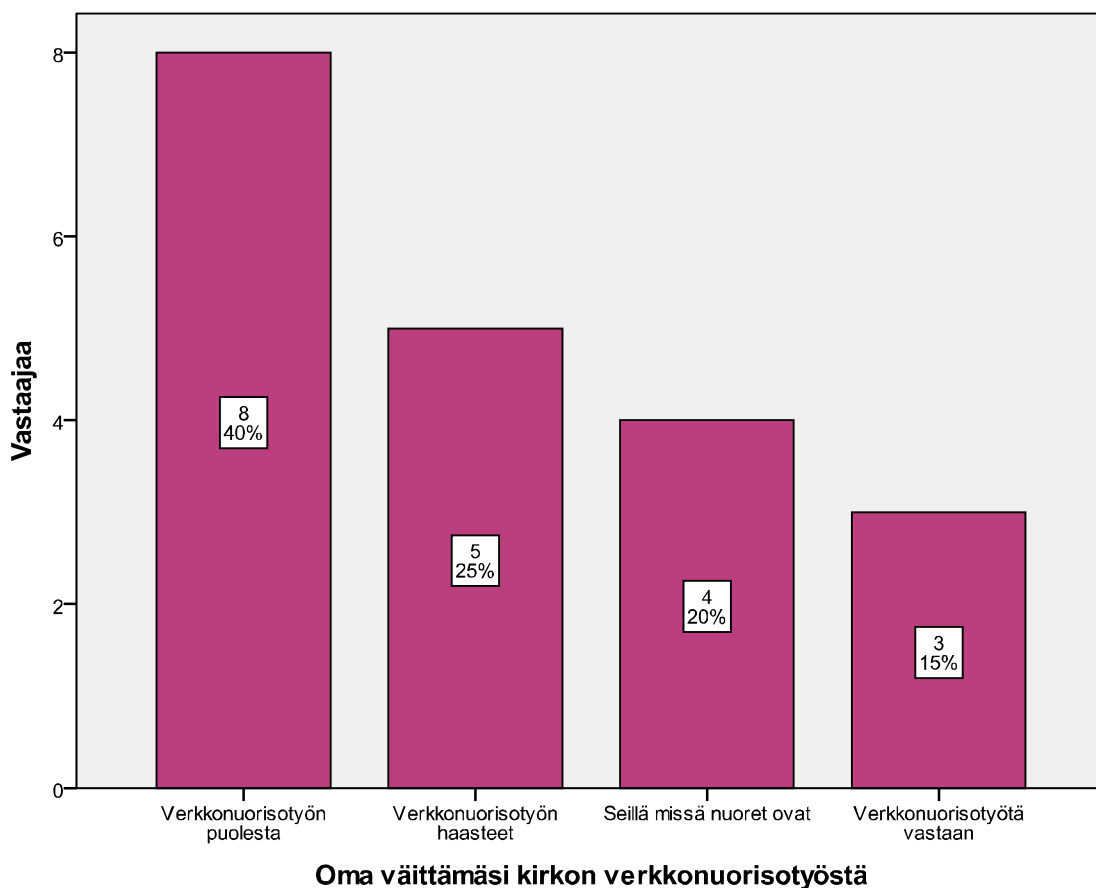
nettityö tuo rajattomuutta sekä tavoitettavuuteen, työ ja vapaa-aikaan ja yksityisyyteen, ellei sen kanssa olla tarkkana. (25)

Neljässä omassa väitteessä tuli esille että nuorisotyön on tärkeää olla siellä missä nuoretkin ovat. Tässä verkko tulee ottaa huomioon yhtenä tilana, mutta muistutettiin myös, ettei verkko ole ainoa nuorison kohtaamispaikka.

Valtaosa nuorista on internetissä joka tapauksessa. Ei pidä unohtaa muuta, kasvokkain kohtaamisen mahdollistavaa työtä, mutta on turha myöskään vähätellä netissä tapahtuvan työn arvoa. Netti on loistava tiedotuskanava (esimerkiksi Facebook). Netti myös voi mahdollistaa nuoren yhteydenoton työntekijään silloin, kun esimerkiksi puhelimesta on saldo loppu. (37)

On mentävä kehityksen mukana ja oltava siellä missä nuoretkin ovat...mutta se paikka ei aina ole netti. (40)

Määrällisesti omat väitteet jakoutuivat selkeästi verkkonuorisotyötä puoltavasti (Kuvio 11). Suoraan puolesta voitiin katsoa olevan 40 prosenttia esitetyistä väitteistä, kun suoraan vastaan oli ainoastaan 15 väitteistä. Kaksi muuta kategorialla eivät suoranaisesti ottaneet kantaa puolesta tai vastaan, mutta niissäkin verkkonuorisotyö nähtiin olemassa olevana vaihtoehtona, jonka lisäarvoa nuorten kohtaamiselle ja haasteita väitteissä pohdittiin.

Kuvio 11. Vastaajien omien väittämien jakautuminen niistä itsestään nouseviin luokkiin. N=20

Väittämät antoivat vastaajille avoimen mahdollisuuden esittää ajatuksensa kirkon verkkonuorisotyöstä. Vain 15 prosenttia eli, mikä tärkeää huomata, määrällisesti kolme vastaajaa oli kirkon verkkonuorisotyötä vastaan. Näin tämäkin kysymys vahvistaa vastauksista kautta linjan syntyvää käsitystä, siitä että Helsingin ja Espoon hiippakuntien nuorisotyönjohtajat suhtautuvat verkkonuorisotyöhön myönteisesti. Huomioitava tosin on että tähän kysymykseen vastanneiden määrä on 20 kun kokonaisuudessaan kyselyyn vastasi 91 henkilöä. Selviämättä

jää miksi vain niin harva vastasi tähän kysymykseen, kun muut avoimet kysymykset saivat osakseen jopa kolminkertaisen määrän vastauksia.

5.6 Visio kirkon verkkonuorisotyöstä

Väittämien lisäksi vastaajia pyydettiin vastaamaan avoimeen kysymykseen ”Millaista kirkon verkkonuorisotyön pitäisi mielestäsi olla?” ja ”Millaista kirkon verkkonuorisotyön ei pitäisi missään tapauksessa olla?” Näistä ensin mainittu keräsi 59 vastausta ja jälkimmäinen 53 yhteensä 91 vastaajasta.

5.6.1 Kirkon verkkonuorisotyön mahdollisuudet

Kysymykseen siitä millaista kirkon verkkonuorisotyön pitäisi olla, vastauksilla oli suuri hajonta. Monessa vastauksessa yhdistyi useampi näkökulma ja luonnehdinta siitä mitä kirkon verkkonuorisotyön tulisi olla tai millaisia kriteereitä sen pitäisi täyttää.

Sosiaaliseen mediaan ja erilaisiin verkostoihin heittäytymistä. Ihmisten tasavertaista kohtaamista eri foorumeilla. Työntekijä- ja seurakuntakohtaisesti keskittyvää, ei maailmaa syleilevää, ei pintarapaisua. Etsivää ja kyselevää. Vastauksia pohtivaa. Keskustelevaa. Ei provosoivaa eikä provosoituvaa. Ei joka paikassa kantaa ottavaa tai äänessä olevaa: myös taustalla seurailevaa. Tiedottavaa. Osallistavaa. Mahdollisimman montaa aistia hyödyntävää... (2)

Verkkotyön pitäisi mennä sinne, missä nuoret jo ovat, ei niinkään rakentaa omia palveluja. Avoimesti kristillistä, mutta välillä myös ihan vain läsnäoloa nuorten parissa. Näen verkkotyön mahdollisuudet erityisesti tiedotuksessa ja yhteydenpidossa. (37)

Vastausten luokittelu oli haastavaa, koska kysymys oli täysin avoin. Täysi avoimuus oli kuitenkin tarkoituksenmukaista, koska vastaajan näkemykselle haluttiin antaa mahdollisimman paljon tilaa. Myös analysointivaiheessa on haluttu säilyttää mahdollisimman hyvin näkyvillä vastaajien visiot. Saadut vastaukset on luokiteltu kuuteen vastauksista itsestään nousevaan luokkaan. Esimerkkejä avo-

vastauksista on sijoitettu tähän raporttiin useita. Vastaukset jakoutuivat kategorioihin oheisen diagrammin mukaisesti (Kuvio 12).

KUVIO 12. Vastausten jakautuminen aihepiireittäin kysymykseen: ”Millaista kirkon verkkonuorisotyön tulisi mielestäsi olla?” N=59

Selkeästi eniten (18 vastausta 59:stä) verkkonuorisotyön katsottiin pitävän olla matalan kynnyksen toimintaa ja etsivää toimintaa siellä missä nuoret jo valmiiksi ovat. Tämä painotus on odotetun kaltainen, sillä juuri tavoitavuus on varmasti suurin kannustin verkossa tehtävään työhön. Verkon kautta voidaan tavoittaa moninkertainen määrä ihmisiä verrattuna tapahtuman tai tilaisuuden järjestämiseen. Myös jotain tapahtumaa varten tuotettu materiaali, esimerkiksi hartaus teksti voidaan jakaa varsinaisen tapahtuman jälkeen verkossa laajentaen sen tavoitavuutta. Ennen kaikkea tavoitavuus kuitenkin paranee siinä että verkon kautta on mahdollista tavoittaa niitä nuoria, joita kirkon nuorisotyö ei muuten tavoitaisi – niitä joille kynnyks tapahtumiin osallistumiselle on liian suuri tai sellaiset eivät yksinkertaisesti kiinnosta.

Tavoitavaa ja nuorten lähtökohdista toteutettua. On turha toteuttaa nettiin materiaalia, joka ei ketään kiinnosta. Esim. blogien lukijamäärät olisi kiva tietää. Eikä niin, että muut työntekijät käyvät joka päivä lukemassa saman blogin. (59)

Matalan kynnyksen toimintaa. Kirkko verkossa on niin uusi juttu, että kannattaa lähteä rauhassa liikkeelle, olla provosoitumatta, mutta olla silti aikuisena läsnä...ihan niinkuin normaalissa nuortentoiminnassa, niin myös verkossa. (73)

Sellaista, joka toimii sekä seurakuntien omissa verkkoyhteisöissä sekä myös jo valmiissa ympäristöissä (Galleria, facebook jne.). Sekä anonyymisti (esim nettipappi vastaukset yms) sekä reilusti omalla nimellä ja naamalla seurakunnan työntekijän identiteettiä esilläpitäen (sosiaaliset mediat). Tilaa ja rauhaa antava, itse suosin sellaisia muotoja, joissa nuori saa itse valita, onko minuun yhteydessä vai ei, itse en keskustelua yleensä aloita. (30)

helposti lähestyttävää, helposti löytyvää. (85)

Vastauksissa tärkeäksi nähtiin myös kirkon verkkonuurisotyön rakentuminen tasavertaiseksi osaksi kirkon nuorisotyötä ja se että resursointi tukisi myös verkkonuurisotyötä. Vastauksissa voidaan nähdä tyytymättömyyttä nykytilanteeseen. Tällä hetkellä kirkon verkkonuuriso on vasta organisoitumassa ja varmasti monissa työyhteisöissä on haastavaa saada riittävää aikaresurssia verkossa tehtävään työhön.

Luontevaa ja mahdollista tehdä työpaikalla, eikä vain kotoa käsin. (18)

Järjestäytyneempää ja väki koulutettu siihen (...)(10)

(...) ja että työvälit olisivat toimivia ja helppokäyttöisiä (päivitysovellukset jne.) (52)

Kunhan ensin sallittaisiin jo olemassa olevien yhteisöjen käyttö ja mietittäisiin sitten mitä vielä ja miten. (75)

Sen pitäisi olla luonteva osa työtä. Nuorille verkko on lähes tasavertainen toimintaympäristö muiden rinnalla, joten sen pitäisi olla sitä myös työntekijöille. (36)

Vaikka internetissä tehtävään työhön kaivattiin resursseja ja toivottiin sen jäsenyvän osaksi työn kokonaisuutta, oli yksi esiin tulleista määritteistä myös ajan käytön maltillisuus.

Järkevissä mittasuhteissa. Netti ei kuitenkaan ole nuoren koko maailma. Ihan naamatustenkin pitää muistaa tavata, ettei vaan facebookissa. (4)

Vähän aikaa vievää (55)

Vastauksissa voidaan nähdä tyytymättömyyttä nykytilanteeseen. Tällä hetkellä kirkon verkkonuorisio on vasta organisoitumassa ja varmasti monissa työyhteisössä on haastavaa saada riittävää aikaresurssia verkossa tehtävään työhön. Toisaalta myös hieman pelätään verkkotyön vievän liikaa aikaa. Myös esimerkiksi tietoturvakysymykset ja periaatepäätökset, siitä mitä tietokoneella saa tehdä tai mitä nettipalveluita käyttää voivat rajata tai jopa kokonaan estää verkossa työskentelyä. Kaikissa näissä haasteissa Hengellinen elämä verkossa –hanke tekee siinä mielessä hyvää työtä, että verkkotyö tulee näkyväksi koko kirkollisella kentällä, sen hyötyjä pidetään esillä ja eri alustojen käyttömahdollisuuksia lisätään. Hankkeen puitteissa järjestettävä, tässä työssä aiemmin esitelty, Hengellinen työ verkossa –koulutus tarjoaa hyvän tiivistetyn peruskoulutuksen sosiaaliseen mediaan. Kehitys verkkosovelluksissa on kuitenkin niin nopeaa että tarvitaan jatkuvaa henkilöstön koulutusta, että vastauksissa esiin nousut toivomus koulutetusta työvoimasta ja toimivista alustoista toteutuisi. Tämä on erityisen olennaista kiinnostavuuden kannalta, sillä verkossa on niin suuri määrä tarjontaa, että heikot toteutukset eivät menesty vaikka itse asian ydin olisi laadukasta.

Yksi vastauksista nouseva kategoria onkin juuri laadukkuus ja ammattitaitoinen jälki. Kirkon verkkonuorisotyö ei saa ulkoisilta ominaisuuksiltaan jäädä kaupallisten palveluiden jalkoihin, vaan hyödyntää kulloinkin pinnalla olevia sosiaalisen median palveluita ja muutenkin olla ajan hermolla.

Ulkonäöltään samanlaista, kuin kaupallisilla yrityksillä. Eli todella nykyaikaista. (20)

Ajanhermolla olevaa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa olisi vähintään hyvä tiedostaa, millaisia sosiaalisen median yhteisöjä nuoret käyttävät. Nuorten ehdoilla toteutuvaa niin, että nuorille suunnattu tieto ja palvelut verkossa olisivat helposti saatavissa, eikä esimerkiksi yhteydenottoon työntekijään tarvittaisi erikoisjärjestelyitä

ajallisesti tai pitkäaikaista etsimistä tarvittujen asioiden löytämiseksi. (23)

Sujuvaa ja toimivaa, mutta tekijänsä näköistä. Eli ei kökköä, väkisin väännettyä sisältöä vain koska muutkin sitä tuottavat. Jos ei ole osaamista, ei kannata tehdä huonoa. Ammatillaiset apuun, jos on tarvis. (44)

Ajan hermolla oleminen ja käytettävien palveluiden tiedostaminen tarkoittaa väistämättä myös jatkuvaa muutosta. Eri palveluiden suosio vaihtelee vuosittain ja vain tietyn alustan varaan rakennettu laadukaskin toiminta saattaa yllättäen hiipua vain, koska alusta ei enää ole niin suosittu. Toimivin malli saattaakin olla eri alustojen yhdistely ja myös keskenään yhdistäminen. Esimerkiksi Facebookiin tuotettu sisältö on mahdollista saada näkyviin seurakunnan omilla kotisivuilla ja vastaavasti esimerkiksi kotisivujen uutiset voidaan linkittää päivittymään myös Facebook-sivulle. Hyvä esimerkki joustavuudesta alustojen suhteen on myös verkkonuorisotalo netari.fi, joka samalla toimintamallilla toimii sekä Habbossa, että IRC-Galleriassa.

Viime vuosina on kirkon ja koulujen yhteistyö saattanut monin paikoin muuttua hankalaksi, kun uskonvapauteen perustuen kirkon toimintaa kouluilla on rajoitettu. Tämänkaltainen keskustelu saattaa muodostua ongelmalliseksi myös verkossa, sillä muilla kuin omilla alustoilla toimiessa on olemassa riski että uskonnollinen toiminta kyseisellä alustalla kielletään. Usein alustoja ylläpitävillä tahoilla on täydet oikeudet rajoittaa käyttöä täysin haluamallaan tavalla. Tässäkin asiayhteydessä Hengellinen elämä verkossa –hankkeen työskentely on tärkeää, sillä hankkeen puitteissa sovitaan yhteistyömahdollisuuksista sekä myös maksetaan palveluiden käytöstä. Näin taataan käyttöön myös ajanmukaisimmat mahdollisuudet. Kirkon verkkonuorisotyön tuleekin vastaajien mielestä olla myös luovaa, rohkeaa ja uutta.

Innovatiivista, rohkeaa, osallistuvaa. (82)

Avointa ja luovaa. Tarvitsimme portaalin joka on auki kaikille ja selkeän tagiston valtakunnallisesti jotta ihmiset löytäisivät meidät myös verkosta (91)

Vuorovaikutteisuus on tyypillistä kirkon nuorisotyölle ja tuntuu vieraalta ajatuksesta, että siirryttäessä verkkoon tuo ominaisuus, jotenkin kadotettaisiin. Internet mahdollistaa vuorovaikutteisuuden miltei ajasta ja paikasta riippumatta. Vastajat näkivätkin että kirkon verkkonuorisotyön tulisi olla vuorovaikutuksellista, keskustelevaa ja osallistavaa sekä yhteisöllistä.

Vuorovaikutuksellista, (...) Ns. oma yhteisö, joka jatkuu livenä nuortenilloissa. Yhdysside muualla maailmassa oleviin nuoriimme ja seurakuntalaisiin. (46)

Ainakin luottamuksellinen keskustelu voisi olla hyvä toimintamalli... (43)

Vaikka vastauksissa nähdään verkon mahdollisuudet vuorovaikutuksellisenä toimintaympäristönä, myös perinteinen tiedottava linja koettiin tarpeelliseksi. Informointia kaivattiin palvelemaan elävää kohtaamista, mikä kautta linjan koettiin vastauksissa tärkeäksi työskentelytavaksi.

Ennen kaikkea informoivaa ja tavoittavaa. Sellaista, että se tukee elävää kohtaamista. (24)

1. jakaa informaatiota. tiedon pitää olla helposti esillä. väitän että 80% helsingin työntekijöistä ei tiedä kotiseurakuntansa osoitetta 2. Olla siellä missä seurakuntalaiset ovat fb, irc-galleria etc (45)

Informatiivisuus on olennaista, koska tavaroita ja palveluita koskeva tiedonetsintä on edelleen suomalaisten kolmanneksi yleisin (88 %) verkon hyödyntämisen tapa heti sähköpostin ja pankkiasioiden hoitamisen jälkeen. Jos seurakunta mielletään enemmän viranomaistahoksi kuin palveluiden tuottajaksi, niin 55 prosenttia internetin käyttäjistä etsii tietoa viranomaisten verkkosivuilta. Tämä on kaikista käyttötarkoituksista seitsemänneksi eniten. (Tilastokeskus 2009b.)

Onpa suomalaisten internetin käyttäjien näkemys kirkosta kyselyihin vastatessa millainen tahansa, on kirkon nuorisotyö perusluonteeltaan hengellistä työtä, kristillistä kasvatusta. Myös verkkoon siirrettynä sen katsottiin tarpeelliseksi olla hengellistä ja kirkon sanomaa selkeästi ylläpitävää työtä.

Hengellistä, ihmissläheistä (49)

päivystämistä netissä ja keskustelupalstoilla. Hengellisen sisällön tuottamista, keskustelun avauksia. (25)

En osaa sanoa, mutta ajanmukaista ja ennenkaikkea sitä pitäisi olla. Myös selkeästi kirkon sanoman mukaista:) (42)

Hengellisyyden tuominen verkkoon on kirkolle haaste, sillä siitä ei ole valmiita malleja. Hengellisyyttä, hengellistä toimintaa tai kristittyjen yhteyttä ei voi verratka kaupallisiin palveluihin tai vaikka verkossa pitkään kokoontuneisiin harrasteryhmiin. Kuitenkin kirkonkin verkkopalveluita koskettavat pitkälti samat ulkoiset vaatimukset ja tekniset rajoitukset sekä mahdollisuudet kuin kaupallisiakin palveluita. Kaupallisuus on ollut verkossa ensin ja päässyt näin muodostamaan verkon ”standardeja”.

Kuten jo yllä on aiemminkin todettu, ei pelkkä sanoma riitä, vaan kirkon verkkonuorisotyön tulee pärjätä vertailussa myös ulkoisilla arvoilla, käytettävyydellä ja näyttävyydellä. Samalla kirkon työn hengellinen luonne luo myös mahdollisuuden, sillä hengellisyyttä ei vielä verkossa kovin paljoa ole. Ainakaan verrattuna muihin sisältöihin. Näin kirkolla on tarjolla jotain uutta ja uusi usein herättää kiinnostusta. Erityisesti jos se tarjoillaan oikein.

Hengellinen elämä verkossa -hanke linjaa kirkon verkkotyötä, myös siis nuorisotyötä verkossa, samantapaiseksi työksi kuin muutenkin tehdään. Ainoastaan ympäristö on eri. Aihepiiristä puhuttaessa on vakiintunut käyttöön käsite IRL eli In Real Life, erottamaan niin sanottua tosielämää verkkoelämästä. Vastauksissa nähtiin että kirkon verkkonuorisotyön tulisi olla samanlaista kuin IRL.

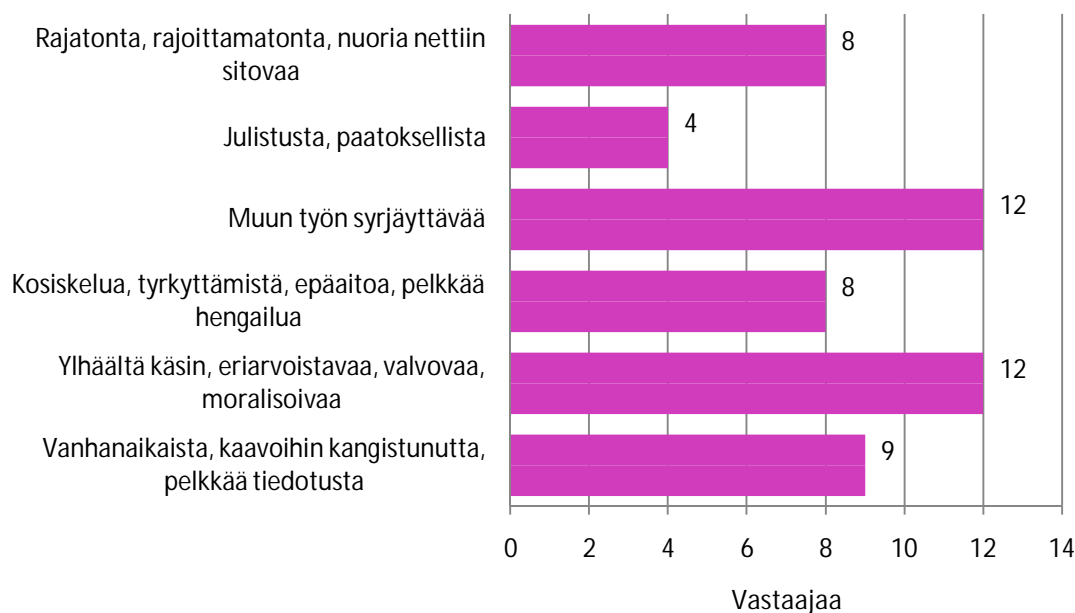
Tavoittavaa ja nuorten maailmassa mukana olevaa, niin kuin liivenäkin (16)

Kirkon työ on mm. kohtaamista, vuorovaikuttamista ja rinnalla kulkemista. Näiden elementtien soisi säilyvän, kun työ hakee uusia muotoja ja väyliä. (86)

Esiteltyjen kategorioiden lisäksi vastaajat katsoivat että kirkon verkkonuorisotyön tulisi olla selkeällä arvopohjalla, turvallista, elävää, monipuolista, vapaaehtoista, nuorten ääntä käyttävää, kohdennettua ja vastuullista. Sen tulisi pitää sisällään kerhoja varhaisnuorille, toimintaideoita, asiallista asiaa, huumoria, keskustelua, vähän ohjaamista ja kasvatusta. Sitä pitäisi toteuttaa yhteistyössä kunnallisen verkkonuorisotyön kanssa ja pyrkiä saamaan verkkopappi, verkkonuorisotyönohjaaja tms. mukaan Netariin ja vastaavaan toimintaan.

5.6.2 Kirkon verkkonuorisotyön uhkakuvat

Nuorisotyönohjaajilta kysyttiin paitsi sitä mitä kirkon verkkonuorisotyön pitäisi olla, myös sitä mitä sen ei missään tapauksessa pitäisi olla. Edellä esiteltyjen mahdollisuuksien tapaan myös uhkakuvat on luokiteltu niistä itsestään nouseviin kategorioihin. Vastaukset jakoutuivat oheisen diagrammin mukaisesti kuuteen luokkaan (Kuvio 13).

KUVIO 13. Vastausten jakautuminen aihepiireittäin kysymykseen: ”Millaista kirkon verkkonuorisotyön ei pitäisi missään tapauksessa olla?” N=53.

Mahdollisuuksien tapaan myös uhkakuvat kirkon verkkonuorisotyöhön liittyen tulevat parhaiten esiin vastaajien omissa kirjoitusasuissa, joten vastausten lai-

nauksille on annettu raportissa tilaa. Selkeästi suurin huoli vastaajilla oli siitä, ettei verkkonuurisotyö saa syrjäyttää perinteistä nuorisotyötä, kohtaamista kasvoista kasvoihin tai olla nuorille tarjolla ainoana vaihtoehtona.

Se ei saa syrjäyttää "vanhanaikaista" työtä: kohtaamisia arjessa, naamasta naamaan keskusteluja, läsnäolemista ja läheisyyttä. Verkossa kuulemme sanat ja olemme niissä jopa avoimempia toisinaan, mutta ruumiinkieli jää olemattomaksi ja ymmärrys pienemmäksi. Toisen ihmisen lämpö ja kosketus eivät saa jäädä kehityksen alle. (40)

Missään nimessä ei pidä siirtyä nuorisotyön tekemiseen pelkästään verkossa. Seurakunnan tulee vaalia myös perinteitä ja sitä että ihmiset voivat ja niiden tulee kohdata myös kasvotusten. (41)

Sen ei pitäisi tulla tärkeämmäksi kuin aidot, oikeat kohtaamiset! (67)

Kirkon verkkonuurisotyön ei haluta myöskään olevan valvovaa moralisoivaa tai tunkeilevaa. Tällöin on pelkona, etteivät nuoret uskalla toimia verkossa millään lailla, jos kokevat olevansa työntekijän tiukan valvonnan alla.

Hyökkäävää tai nuoria ahdistelevaa. olemme siellä jos meitä tarvitaan - ei tunkeilla. (18)

Big Brother-maista urkintaa, pakonomaista (28)

Tässäkin aihepiirissä on hyvä palata toimintaympäristöajatteluun. Kun nuorisotyönohjaaja menee vierailemaan kouluun, hänen tulee ottaa huomioon myös koulun tavat, säännöt ja toimintakulttuuri. Kärjistettynä esimerkkinä nuorisotyönohjaaja ei voi vaatia nuoria olemaan koulussa käyttämättä kenkiä vain siksi että nuorisotilalla ulkokengät jätetään eteiseen, jos koulussa kenkien pito jalassa sisällä on sallittua. Samalla lailla verkossa liikutaan eri ympäristöissä ja niillä on omat sääntönsä ja tapansa. Facebook ei ole kirkon nuorisotila, joten sinne ei voi soveltaa samoja sääntöjä kuin omaan toimitilaan. Toisaalta seurakunnan omilla nettisivuilla olevalla nuorten keskustelupalstalla voi sitä ylläpitävä nuorisotyönohjaaja määritellä hyvinkin tarkkaan millaisin pelisäännöin siellä toimitaan.

Verkossa toimiminen ei saisi myöskään olla ylhäältäpäin tulevaa ja holhoavaa, eikä sen tulisi olla luonteeltaan sulkeutunutta tai eriarvoistavaa. Myös liika julistuksellisuus tai paatoksellisuus nähtiin piirteinä, jonka ei tulisi kuulua verkkonuorisotyöhön.

virastomaista ja ylhäältäpäin tulevaa (91)

Paatoksellista sanan julistusta! (65)

Ei kuitenkaan liian raamatulla päähän lyövää. (79)

Vastaajat vieroksuivat myös pelkkää hengailua verkossa ilman toiminnan tavoitteellisuutta. Verkossa ei tule olla vain siksi että se on tapana tai aika sitä jotenkin edellyttää, vaan siksi että siellä olemisella on tarkoitus.

Pelkkää hengailua verkossa, millä ei ole minkäänlaisia tavoitteita. Tarkoitus on olla läsnä, ei pelkästään "pyöriä" verkossa (5)

Keskustelua, minkä väriset kengät pitäisi tänään laittaa. Ajan- työajan tappamista netissä. (83)

Samaan luokkaan osuu myös nuorten kosiskelu ja tyrkyttävä linja verkkotyössä. Vastaajien mielestä kirkon verkkotyön ei tulisi olla seuraavanlaista.

Kosiskelevaa, persoonatonta (49)

Vanhanaikainen tai kaavoihin kangistunut toimintamalli olivat vastauksissa ei-toivottujen listalla. Myös pelkkää tiedottamista, joka usein liitetään myös vanhanaikaiseen verkossa toimimiseen, ei vastauksissa kirkon verkkonuorisotyön haluttu olevan.

Jumittamista vanhoissa medioissa ja saiteilla. (26)

hidasta tiedonantoa/vastailua, ajastaan jälkeen jäänyttä (58)

Pelkästään tiedottavaa. Tai vielä huonompi vaihtoehto olisi että olisi pelkästään tiedottavat sivut vanhoilla tiedoilla. (70)

Kirkon verkkonuorisotyön ei vastaajien mukaan tule myöskään olla rajatonta tai rajoittamatonta eli työntekijän ei tule olla läsnä liian henkilökohtaisesti ja omaa

yksityisyyttään ja työaikaansa. Avovastauksissa ilmaistiin myös huoli siitä, että verkkotyössä unohtuisi kaikkien suuntaan avoimuus ja kaikkien nuorten samanarvoisuus.

Vaikka pitää olla siellä missä nuoret ovat, en silti kannata sitä, että seurakunnan työntekijä kotonaan esim. öiseen aikaan käy keskusteluja nuorten kanssa verkossa. Tietyt rajat pitää säilyä työajattomuudesta huolimatta. (32)

... Ei myöskään niin, että oma elämä on sama kuin työ, eli esim. Facebookissa tai vastaavassa on tavoitettavissa niin työpäivinä kuin lomallakin, tai että jakaa kaiken yksityisenkin nuorten kanssa. (44)

Työntekijä ei saa verkossakaan unohtaa olevansa työntekijä ja esim. facebookissa hänen on joko hyväksyttävä kaikki nuoret kaverikseen tai ei ketään. (87)

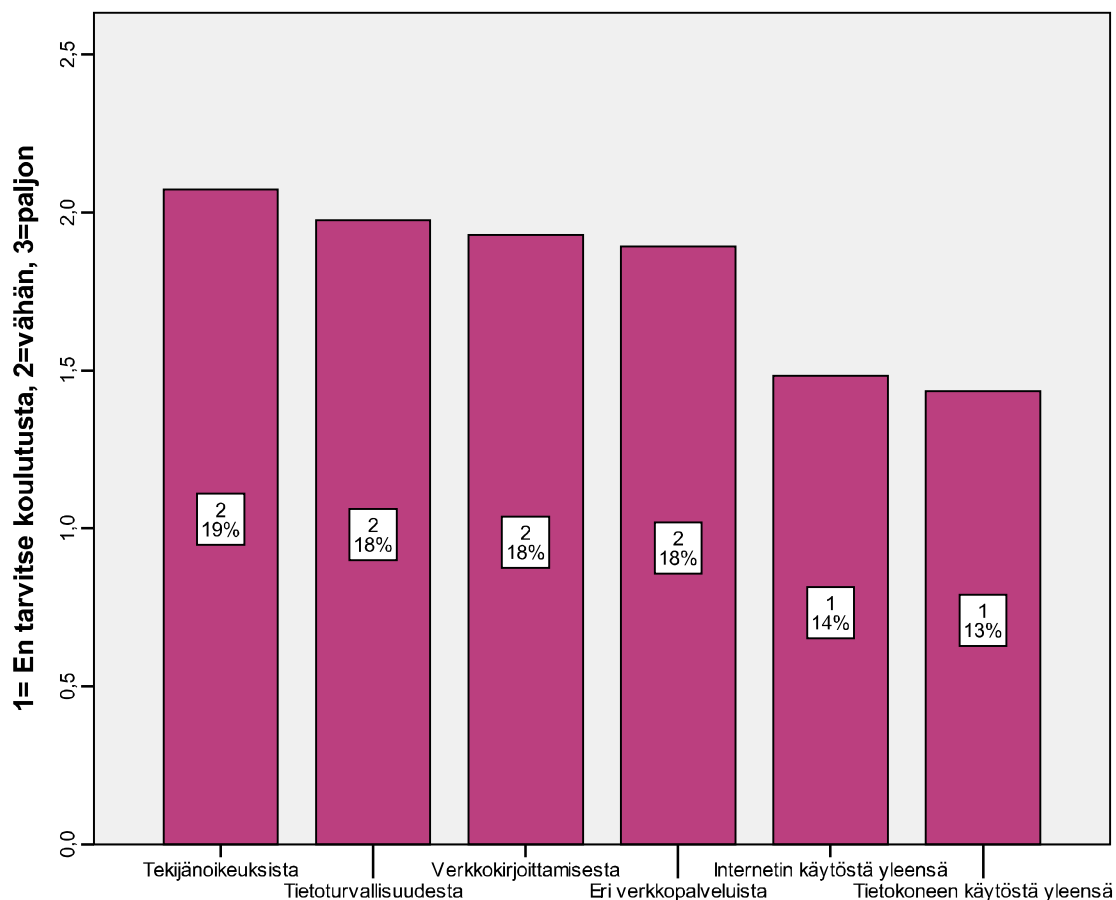
Työn rajaamisen kysymykset liittyvät myös luvussa 6.3. esiteltyyn sosiaalisen median käyttöön tai käyttämättä jättämiseen. Mikäli työntekijä haluaa käyttää sosiaalista mediaa omassa yksityisessä elämässään ja vapaa-ajallaan joutuu hän valintojen eteen. Valintaa joutuu tekemään vapaa-ajan rajaamisen ja tietynlaisen kaksoiselämän välillä. Kaksoiselämä tarkoittaa tässä tapauksessa erillistä työprofiilia sosiaalisen median palveluihin. Esimerkiksi Facebookista löytyy useampia käyttäjäprofiileja mallilla ”etunimi Nuorisotyönohjaaja sukunimi”. Tällaisella ratkaisulla voidaan rajata pois se että vapaa-ajalla palveluun kirjautuessa eteen tulee myös kaikki nuorten viestit, kuulumiset, avunpyynnöt ja ongelmat. myöskin omien kuulumisten eli status-päivitysten rajoittaminen on helpompaa. Kuitenkaan tällainen työminän ja vapaa-ajan minän erottaminen ei ole ongelmallista varsinkaan työssä, jota tehdään vahvasti omalla persoonalla. Tällöin kahden eri profiilin ylläpito voi tuntua teennäiseltä ja toki nuoret oivaltavat myös sen, ettei työntekijä halua jakaa elämäänsä samalla tavalla heille kuin heidän odotetaan toimivan työntekijän suuntaan. Yhtään nuorisotyönohjaajan kanssa yhteydenpitoa varten perustettua ”etunimi Nuori sukunimi” –tyylistä Facebook-profiilia ei ole tiedossa.

Rajallisuus nähtiin tärkeäksi myös nuorten osalta, sillä vastanneiden mielestä verkkonuorisotyön ei myöskään tulisi lisätä nuorten verkossa viettämää aikaa.

Sellaista joka saa nuoret istumaan entistä enemmän koneen ääressä (17)

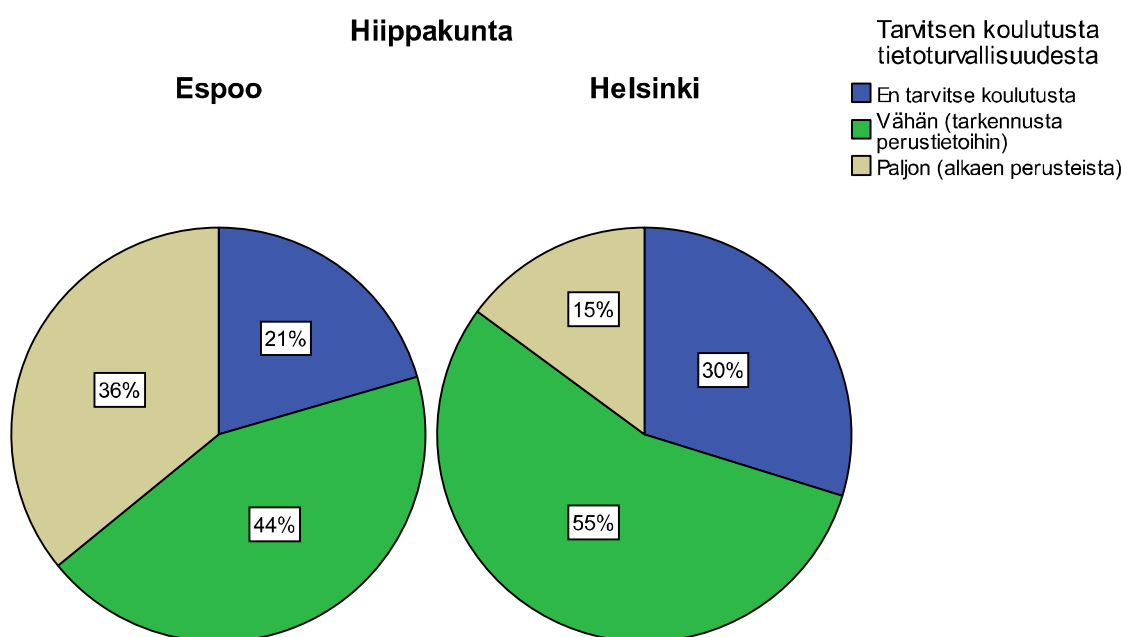
5.7 Koulutuksen tarve

Vastaajilta kysyttiin millaista koulutusta he tarvitsisivat voidakseen tehdä nuorisotyötä verkossa. Kysymys oli jaettu kuuteen kategoriaan ja kunkin osa-alueen koulutustarvetta arvioitiin asteikolla yhdestä kolmeen. Koulutustarpeen paremmaksi kuvaamiseksi, on vastaukset käännetty alkuperäisestä päinvastaiseksi, eli suurempi luku kuvaa suurempaa koulutustarvetta. Vastaukset jakautuivat seuraavasti (Kuvio 14).

KUVIO 14. Millaista koulutusta tarvitsisit voidaksesi tehdä nuorisotyötä verkossa?

Koulutustarpeesta oli havaittavissa hiippakuntien välistä eroavuutta ainoastaan tietoturvallisuuskysymyksissä, joissa Espoon hiippakunnan nuorisotyönohjaajat katsoivat tarvitsevansa helsinkiläisiä enemmän koulutusta. Vaikka Helsingin vastauksissa on suurempi osuus, niitä jotka katsovat tarvitsevansa vain vähän koulutusta tietoturvakysymyksissä, on heissä myös enemmän vastaajia jotka katsovat etteivät tarvitse koulutusta lainkaan. Toisaalta paljon tietoturvakoulutusta tarvitsevia on Espoon hiippakunnassa yli 20 prosenttiyksikköä enemmän (Kuvio 15).

KUVIO 15. Hiippakunnalliset erot tietoturvallisuuskoulutuksen tarpeesta. N=86

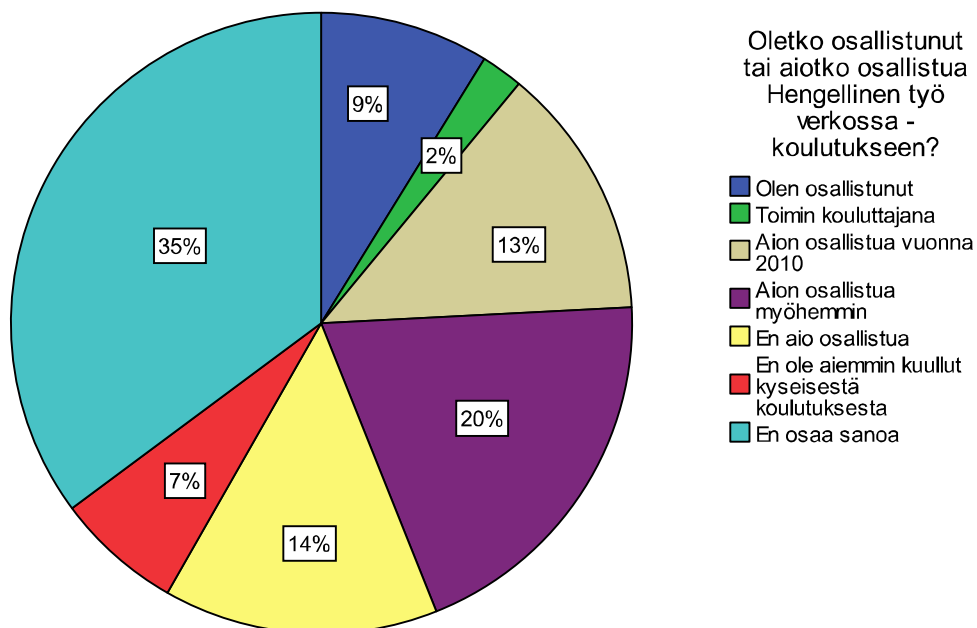
Koulutustarpeisiin vaikutti myös vastaajan ikä. Merkityksellinen ero on yli 45-vuotiaiden koulutuksen tarpeessa suhteessa kahteen nuorempaan ikäryhmään eli alle 30-vuotiaisiin ja 30-44-vuotiaisiin kategorioissa tietokoneen käyttö yleensä, internetin käyttö yleensä ja eri verkkopalvelut.

Tietokoneen käytössä yleensä 72,7 prosenttia alle 30-vuotiaiden ikäluokasta ei katso tarvitsevansa koulutusta, kun taas yli 45-vuotiailla tämä lukema on 25 prosenttia. **Internetin käytössä yleensä** 73,5 prosenttia alle 30-vuotiaiden ikä-

luokasta ei katso tarvitsevansa koulutusta, kun taas yli 45-vuotiailla tämä luku on vain 5 prosenttia. **Eri verkkopalveluiden** suhteen yli 45-vuotiaista vain 4,8 prosenttia ei katso tarvitsevansa koulutusta, kun vastaava luku alle 30-vuotiailla oli 45,7 prosenttia ja keskimmaisella ikäryhmälläkin 39,4 prosenttia.

Alle 30-vuotiaat puolestaan ottivat eroa kahteen vanhempaan ikäryhmään **verkkokirjoittamisessa**. Tästä nuorimmasta ikäryhmästä vain 2,9 prosenttia katsoo tarvitsevansa paljon koulutusta verkkokirjoittamisessa. Ero on selkeä verrattuna 30-44-vuotiaiden 21,2 prosenttiin ja yli 45-vuotiaiden 38,1 prosenttiin. Eroa nuorimpien (alle 30v.) ja vanhimpien (yli 45v.) välillä, mutta ei suhteessa keskimmaiseen ikäryhmään, oli koulutuksen aihepiireissä **tietoturva** sekä **tekijänoikeudet**. Tässäkin tapauksessa koulutustarpeiden ero noudatteli samaa linjaa, kuin muilla osa-alueilla eli vanhemmat kokevat tarvitsevansa koulutusta enemmän kuin nuoremmat.

Koulutukseen liittyen vastaajilta kysyttiin myös heidän suhdettaan kirkkohallituksen Hengellinen työ verkossa koulutukseen (Kuvio 16).

KUVIO 16. Vastaajien suhde Hengellinen työ verkossa –koulutukseen.

Yksittäisestä koulutuksesta tiedustelu oli perusteltua, koska kyseessä on aihepiiriin liittyvä erittäin laajalle joukolle tarjolla oleva koulutus, joka koskettaa monia tutkimuksessa mukana olleiden kahden hiippakunnan työntekijää. Vastauksella suhteesta Hengellinen työ verkossa koulutukseen ei ollut vaikutusta ilmoitettuihin koulutustarpeisiin joita on avattu edellä.

6 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän tutkimuksen tulokset eivät olleet yllättäviä. Verkkonuorisotyötä aktiivisimmin tekivät ne, joilla myös vapaa-ajan aktiivisuus verkossa toimimiseen on suurta. Vastaajan ikä vaikutti selkeästi tieto- ja taitotasoon siten että nuoremmat kokivat itsensä taitavammiksi tietokoneen ja internetin käyttäjiksi. Ja taitotaso vastaavasti näkyi käytön aktiivisuudessa niin vapaalla kuin työssäkin sekä suhtautumisessa verkkonuorisotyöhön. Tosin suhtautuminen kautta linjan oli vastaajilla erittäin myönteistä.

6.1 Myönteinen suhtautuminen verkkonuorisotyöhön

Edellä esiteltyjen tutkimustulosten valossa on todettava, että Helsingin ja Espoon hiippakuntien nuorisotyönohjaajat ovat erittäin myönteisiä verkkonuorisotyölle. Verkkotyö nähdään jo olemassa olevana työmuotona, eikä mahdollisesti vasta tulossa olevana työskentelymallina. Näin verkkonuorisotyö on kuitenkin verrattain lyhyessä ajassa saavuttanut jalansijaa yhtenä toimintamallina kirkon nuorisotyön kentässä. Noin 50 prosentin vastaajamäärä kohdejoukosta herättää toki kysymyksen vastaajien joukon vinoutumisesta eli siitä ovatko verkossa tehtyyn kyselyyn kirkon verkkonuorisotyöstä vastanneet vain asiaan myönteisesti suhtautuvat nuorisotyönohjaajat. Hiippakunnallista tietoa nuorisotyönohjaajien joukon muodostumisesta ei ole ollut käytössä, joten joukon mahdollista vinoutumista on voitu tarkastella vain vertailemalla vastauksia valtakunnallisiin vastauksiin niillä osa-alueilla, joilla niitä on ollut käytettävissä.

Huomiota herättää myös myönteisyys omien, itse tuotettujen sisältöjen julkaisemiseen internetissä. Monessa esimerkiksi henkilöstökoulutukseen liittyvässä yhteydessä on todettu että oman materiaalin tai muun vastaavan jakamiseen on korkea kynnys.

Positiivinen suhtautuminen kirkon verkkonuorisotyöhön on nähtävä siksikin tärkeänä, että syksyn 2010 piispainkokouksessa käsittelyssä ollut kirkon nuoriso-

työnohjaajan ydinosoamiskuvaus määrittelee verkko-osaamisen osaksi ydinosaamista eli sellaista osaamista joka jokaisella nuorisotyönohjaajalla tulee olla. Tämä on merkittävä linjaus, jolla nostetaan verkossa tehtävä työ monen muun työtavan tai toimintamallin yläpuolelle. Esitän johdannossa kysymyksen voiko kirkon nuorisotyötä siirtää metsäretkeltä tietoverkon viidakkoon? Kysymys on kuitenkin sinänsä epätasapainossa, että retkeilyosaamista ei ole koskaan määriteltä kirkon nuorisotyönohjaajan ydinosoamiseksi. Koska verkkotyön osaaminen kuitenkin on, täytyy sillä olla erilainen tai laajempi rooli. Tässä toteutuu Hengellinen Elämä Verkossa –hankkeen asettelu siitä, että verkko pitäisi nähdä enemmän toimintaympäristönä kuin informaatiokanavana. Näin voidaan ainakin hypoteettisesti ajatella että metsäretketkin yhtenä toiminnan muotona voitaisiin vain siirtää uuteen toimintaympäristöön eli verkkoon. Tämä ajatus jäänee periaatteelliselle tasolle ja nämä rajoitukset ymmärrettiin myös Helsingin ja Espoon hiippakuntien nuorisotyönohjaajien vastauksissa kyselyyn. Kuitenkin mahdollisuuksien mukaan oltiin valmiita siirtämään toimintaa myös verkkoon.

Vastauksissa oli nähtävissä Hengellinen Elämä Verkossa –hankkeen (HEV) kanssa yhteneviä painotuksia siinä, miten verkko on paitsi informaatiokanava, myös toimintaympäristö. Kuitenkin vain pieni osa oli käynyt HEV-hankkeeseen liittyvän Hengellinen Työ Verkossa –koulutuksen, joten tämän kautta mielipiteiden muokkausta ei vielä paljoa ole voinut tapahtua. Tämä kertonee HEV -hankkeen realistisista lähtökohdista, jotka nousevat verkkomaailmasta ja kirkon toimintakulttuurista ja ovat näin verkkotyöstä edes jonkin verran kiinnostuneen kirkon työntekijän omaksuttavissa.

Verkkomaailmaa tarkasteltaessa voidaan todeta että on korkea aika tehostaa ja jäsentää myös kirkon nuorisotyötä verkossa. Elämän siirtyminen elettäväksi osittain myös verkkoympäristöissä pakottaa myös kasvatukseen verkossa, eikä siihen saa jäädä tyhjää aukkoa kristillisenkään kasvatuksen osalta. Aukko täytyy nopeasti jollain muulla ja muualla kuin verkossa tehtävä kasvatustyö ei ehkä tavoita heitä, jotka muuten saavat kaikki vaikuttimensa verkkomaailmasta.

Vapaa-ajattelijoiden Eroa kirkosta.fi – sivusto on mahdollistanut kirkosta eroamisen jo vuodesta 2003, mutta kirkon vastine Liity kirkkoon.fi avattiin vasta vuonna 2009. Tämä vain yhtenä esimerkkinä siitä, miten kirkkoa nopeampiliikkeiset organisaatiot ovat saaneet verkossa etumatkaa. Kaupallisilla Intresseillä verkkoa hyödyntävät tahot lienevät liikkeissään vieläkin nopeampia.

Kirkossa on alettu tehdä verkkonuorisotyötä monella taholla ja yhteistä jaettavaakin olisi paljon. Hengellinen Elämä Verkossa –hanke on tehnyt hyvää työtä kirkon toiminnan mahdollistamiseksi eri olemassa olevilla –foorumeilla ja sosiaalisen median palveluissa. Vähitellen kirkon verkkotyö ja näin myös verkkonuorisotyö alkaa olla tunnettua muutenkin kuin paikallisilla tasoilla. Nykytilan hajanaisuudesta kertoo jotain kommentti.fi:ssä julkaistun kirjoituksen jonkinlainen ingressiteksti. Varsinainen juttu oli otsikoitu ”Etsivää nuorisotyötä verkossa” ja se kertoi siitä, miten palveluoperaatio Saapas aloittaa työskentelyn verkossa keväällä 2011. Ilmeisesti toimituksen lisäämä ingressityyppinen teksti kertoo että kirkon nuorisotyö on menossa verkkoon ensi keväänä. Ovatkohan vaikka viisi vuotta seurakunnassaan verkkonuorisotyötä tehneet työntekijät mielissään tästä uutisoinnista?

6.2 Kirkon ääni

Yksittäisen työntekijän ja seurakuntalaisen saadessa äänensä kuuluville jopa maailmanlaajuisesti voidaan puhua kirkon äänen pirstaloitumisesta. Helsingin ja Espoon hiippakuntien nuorisotyönohjaajat ovat paitsi verkkomyönteisiä myös aktiivisia sosiaalisen median käyttäjiä ja näin osana kirkon äänen käytössä. Kun ääntä ei enää käytä vain esimerkiksi piispakunta on mielipiteiden jakautuminenkin väistämätöntä. Toisaalta tällöin pystytään tuomaan myös kirkon moniäänisyyttä paremmin esille kun kirkon työntekijöiden äänikin tulee eri näkökulmista ja eri sävyisenä. 21.10.2010 avatulla Kirkko kuuntelee –palstalla suomi24.fi – palvelussa arkkipiispa Kari Mäkinen oli avauspäivänä keskustelemassa nimimerkillä arkkikari. On ymmärrettävää, ettei yksi ihminen ehdi vastaila kaikkiin

kysymyksiin tai olla linjoilla koko ajan, joten arkkipiispaa enemmän mielipidevai-kuttajina hyvässä ja pahassa toimivat palstalla muut kirkon työntekijät.

Moniäänisyydestä huolimatta olisi tärkeää, että seurakuntalainen voi myös tunnistaa kirkon virallisen linjan monien äänien yhdistelmästä. Ongelma kirkon linjan tunnistamisessa on ollut voimakkaasti esillä keskustelussa homoseksuaalien avio-oikeudesta, muista oikeuksista ja suhtautumisesta heihin. Yhtäällä kansanedustajan Raamattuun perustuvat kommentit on osittain tulkittu kirkon viralliseksi kannaksi ja toisaalla kirkkoa on kritisoitu linjauksista joista vastaa lainsäätäjä.

Verkko on palvelija hyvässä ja pahassa. Koulutragediat Jokelassa ja Kauhajoel-la olisivat voineet jäädä tapahtumatta, jos tekijät eivät olisi saaneet tuhoisille ajatuksilleen tukea maailmanlaajuisen tietoverkon kautta. Toisaalta näiden murhenäytelmien jälkihoidossa on verkolla tavoittamisvälineenä ollut oma arvonsa ja Naantalissa viiden nuoren kuolemaan johtaneen tulipalon jälkeen kirkon verkkokeskustelija oli huomannut olevansa ainut aikuinen verkossa surua, tuskaa ja ahdistusta purkaneiden nuorten kesellä. Tässäkin tapauksessa verkko oli tehokas kanava tarjota apua paikallisille toimijoille ja täydentää kasvotusten tehtävää työtä. Kun Naantalissa paikalliset työntekijät olivat kiinni kasvokkain tapahtuvassa kohtaamisessa, voitiin muualta Suomesta antaa tukea verkossa.

6.3 Jatkotutkimuksen aiheet

Tämä tutkimus oli suunnattu kaikille Helsingin ja Espoon hiippakuntien nuorisotyönohjaajille ja tästä syystä seurakuntakohtainen tarkastelu on mahdotonta. Tätä tutkimusta täydentäisi seurakuntakohtaisesti toteutettu kysely liittyen sisältötuotantoon ja miten sen jakautuu eri työntekijäryhmille. Näin saataisiin tietoa muodossa ”x määrässä Helsingin ja Espoon hiippakuntien seurakuntia tuotettiin sisältöä internetiin tavalla y”, jota ei tämän tutkimuksen puitteissa saatu.

Hengellinen Elämä Verkossa on yleisesti kiinnostava tutkimuksen aihe. Hengellinen työ verkossa koulutuksen vaikuttavuutta asennoitumiseen verkkotyöhön on hyvä tutkia kun koulutuksia on jonkin aikaa pidetty. Myös esimerkiksi tämän tutkimuksen toistaminen kun Hengellinen työ verkossa –peruskoulutukset on molemmissa hiippakunnissa pidetty voisi tuoda mielenkiintoista vertailutietoa.

Hengellinen Elämä Verkossa –hanke on palkannut useita osa-aikaisia verkkokeskustelijoita. Tämä työntekijäryhmä on uusi ja myös uudenlaisten haasteiden äärellä kirkon äänen käyttäjinä. Heidän jaksamistaan ja kokemuksiaan olisi mielenkiintoista tarkastella myös tutkimuksellisesti. Myös eri verkkokeskustelujen teologian tarkastelu toisi mielenkiintoista tietoa keskusteluun kirkon linjasta ja kirkon äänen jakautumisesta.

Verkkotyön mahdollistamista voisi olla myös mielenkiintoista tutkia. Kirkossa on käynnissä IT -alueiden muodostaminen, joka tarkoittaa sitä, että tietyn alueen informaatioteknologinen hallinto keskitetään. Koska hankkeen on tarkoitus mahdollistaa uuden väestötietojärjestelmän käyttöönotto, ovat tietoturva vaatimukset erittäin korkeat. Keskustelua on käyty esimerkiksi siitä voiko Facebookia käyttää kirkon verkossa olevalla koneella. Tutkimusta voisi tehdä siitä mikä mahdollistaa ja mikä estää verkkotyötä tai minkä hankkeen tai instanssin määrittelemänä tehdään tai jätetään tekemättä?

Aluerajauksen ja aikaisempien tutkimusten yhteydessä esitelty Virtahepo-hanke antoi suuntaa myös tämän tutkimuksen kiinnostuksen kohteille ja vastaajille esitettyihin kysymyksiin. Valitettavasti mahdollisuus tulosten vertailuun jäi ohueksi kun hankkeen varsinaista loppuraporttia tai numeraalista dataa ei yhteydenottoyrityksistä huolimatta ollut saatavilla. Raportissa Virtahepo – hankkeen tulokset tiivistetyksi on esitelty alueen nuorisotyötä tekevien suhtautumista virtuaaliseen nuorisotyöhön vain kuvaajilla, ilman tarkkaa numeraalista dataa. Kirkon verkkonuorisotyön ja muun verkkonuorisotyön yhtäläisyyksiä ja eroja olisi myös mielenkiintoista päästä tutkimaan.

LÄHTEET

- Aalberg, Veikko & Siimes, Martti A. 1999. Lapsesta aikuiseksi. Nuoren kypsyminen naiseksi tai mieheksi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Nemo.
- Aalto, Tuija & Uusisaari, Marylka Yoe 2009. Nettiä elämää – Sosiaalisen median maailmat. Jyväskylä: BJT Kustannus
- Aaltonen, Marjo & Ojanen, Tuija & Vihunen, Riitta & Vilén, Marika 2003. Nuoren aika. Helsinki: WSOY.
- Aula, Pekka; Matikainen, Janne; Villi, Mikko 2006. Verkkoviestintäkirja. Helsinki: Yliopistopaino
- Caven-Pöysä, Kangas ja Sihvonen 2007. Virtahepo-hankkeen tulokset tiivistetysti. Viitattu 18.10.2009, saatavilla www-muodossa: http://virtual.vtt.fi/virtual/virtahepo/show/virtahepo_loppuraportti.pdf
- Caven-Pöysä, Outi; Sihvonen, Ella & Söderholm, Timo 2007. Virtuaaliset vuorovaikutuspalvelut – esitutkimus työn muutoksesta nuorten palveluissa. Esitutkimusraportti / Työsuojelurahasto. Lappeenrannan teknillinen yliopisto. Viitattu 18.10.2009, saatavilla www-muodossa: <http://www.tsr.fi/files/TietokantaTutkittu/2006/106339Esitutkimusraportti.pdf>
- Facebook, viitattu 5.10.2010, saatavilla www-muodossa: <http://www.facebook.com>
- Finlex. Nuorisolaki 27.1.2006/72 viitattu 5.10.2010, saatavilla www-muodossa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060072>
- Habbo, viitattu 5.10.2009, saatavilla www-muodossa: <http://www.habbo.fi>

Haikarainen, Raine 2006. Media ja kirkon kasvatustyö. Teoksessa Heinonen, Leena; Jokela, Eero & Porkka, Jouko (toim.) 2006. Artikkelikokoelma Jumalan silmissä kaunis, tytöt ja pojat. Kirkon kasvatuksen painopiste 2006-2008. Helsinki: Kirkkohallitus

Hengellinen elämä verkossa 2007. Hengellinen elämä verkossa – hankkeen esiselvitystyöryhmän loppuraportti. Kirkkohallitus.

Internetopas, viitattu 5.10.2009, saatavilla www-muodossa:
www.internetopas.com/historia

IRC-Galleria, viitattu 5.10.2009, saatavilla www-muodossa: <http://irc-galleria.net>

Joensuu, Mika 2006. Nuorten internet-yhteisöt ja niiden merkitys nuorisotyön kannalta. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Lohjan koulutusyksikkö. Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Jussila, Jarmo; Oinonen, Mikko; Unkuri, Juhana; Vatanen, Osmo (toim.) 2004. Aamenesta öylättiin. Kirkon ja uskon sanakirja. Helsinki: Kirjapaja OY

Järvinen, Petteri 2002. Tietoturva & yksityisyys. Porvoo: Docendo Finland Oy

Kirkkohallitus 2009. Kirkon tilastollinen vuosikirja 2008. Helsinki: Kirkkohallitus

Kirkon henkilöstötilastot 2008, viitattu 5.10.2009, saatavilla www-muodossa:
<http://www.evl.fi/tilastot>

Kirkon nuorisotyönohjaajan ydinosaamiskuvaus, viitattu 5.10.2009, saatavilla www-muodossa: <http://evl.fi/kkh/to/kkn/ntydinosaaminen.pdf>

Kirkon nuorisotyönohjaajan ydinosaminen. 2010. viitattu 21.10.2010, saatavilla
www-muodossa:
[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/F69989152F5F3B0AC2257744002
BF5ED/\\$FILE/nuorisott_yo.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/F69989152F5F3B0AC2257744002BF5ED/$FILE/nuorisott_yo.pdf)

Kirkon toimintatilastot 2009. Web-lähde, viitattu 11.9.2010, saatavilla www-
muodossa:
[http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/50EEB568A3805066C22576F200
2F2570?OpenDocument&lang=FI](http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/50EEB568A3805066C22576F2002F2570?OpenDocument&lang=FI)

Kirkon toimintatilastot 2009 hiippakunnittain. Web-lähde, viitattu 11.9.2010, saa-
tavilla www-muodossa:
[http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/50EEB568A3805066C22576F200
3F2570?OpenDocument&lang=FI](http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/50EEB568A3805066C22576F2003F2570?OpenDocument&lang=FI)

Kirkon virka- ja työehtosopimus 2010-2012. 2010. viitattu 16.11.2010, saatavilla
www-muodossa:
[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/FF52061D86100522C2257712002
5A4F1/\\$FILE/KirVESTES20102012Nettilopullinen.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/FF52061D86100522C22577120025A4F1/$FILE/KirVESTES20102012Nettilopullinen.pdf)

Kirkon väkiluvut seurakunnittain 2009. Web-lähde, viitattu 11.9.2010, saatavilla
www-muodossa: 2009.
<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content3D45B8>

Komfo 2010. viitattu 22.10.2010, saatavilla www-muodossa:
[http://komfo.com/newsfeed/danes-are-the-oldest-facebook-users-
in-the-north](http://komfo.com/newsfeed/danes-are-the-oldest-facebook-users-in-the-north)

Kosonen, Miia 2003. Virtuaaliset yhteisöt ja areenat: Virtuaaliyhteisön
kehittämispöessi. Case: Vaikuttamo. Lappeenrannan teknillinen
yliopisto. Kauppatieteiden osasto. Tietojohtaminen. Pro-gradu tut-
kielma.

- Launonen, Pekka 2004. Nuorisonohjaajasta nuorisotyönohjaajaksi: Suomen evankelis-luterilaisen kirkon nuorisotyönohjaajien koulutus ja ammattitaidon muuttuvat tulkinnat 1949-1996 Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja . A, tutkimuksia, 8.
- Launonen, Pekka 2007. Kirkon nuorisotyö – hengellisen, pedagogisen ja sosiaalisen kolmiyhteys. Teoksessa Hoikkala, Tommi & Sell, Anna (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusseura: Nuorisotutkimusverkosto. 78-89
- Launonen, Pekka & Pesonen, Marja 2005. Koulutuksen haasteet – katekeetas-ta kasvatuksen ammattilaiseksi. Teoksessa Paananen, Terhi & Tuominen, Hans (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja
- Lehikoski, Arja 2010. Etsivää nuorisotyötä verkossa. viitattu 19.10.2010, saatavilla www-muodossa:
http://www.kommentti.fi/sivu.php?artikkeli_id=369#elosyys3
- Luodeslampi, Juha ja Karjalainen, Jukka-Mikko 2005. Nuorisotyö kouluissa ja oppilaitoksissa. Teoksessa Paananen, Terhi & Tuominen, Hans (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja
- Majava, Jere 2006. Kohti Sosiaalista verkkoa. Teoksessa Aula, Pekka; Matikainen, Janne; Villi, Mikko. 2006. Verkkoviestintäkirja. Helsinki: Yliopistopaino, 87-99
- Maukonen, Jarkko 2005. Musiikki nuorisotyössä. Teoksessa Paananen, Terhi & Tuominen, Hans (toim.) Nuorisotyön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja
- Mäkinen, Olli 2006. Internet ja etiikka. Helsinki: BTJ kirjastopalvelut OY.

Nieminen, Juha 2008 Vastavoiman hahmo – Nuorisotyön yleiset tehtävät, oppimisympäristöt ja eetos. Teoksessa Hoikkala, Tommi & Sell, Anna (toim.) Nuorisotyötä on tehtävä. Menetelmien perustat, rajat ja mahdollisuudet. Nuorisotutkimusseura: Nuorisotutkimusverkosto. 21-43

Nuorisolaki 27.1.2006/72.

Nurmiranta, Hanna; Leppämäki, Päivi; Horppu, Sari 2009. Kehityspsykologiaa lapsuudesta vanhuuteen. Helsinki: Kirjapaja

Pasanen, Hannes 2008. Verkkonuorisotyötä on tehtävä. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Lohjan koulutusyksikkö. Kansalaistoiminnan ja nuorisotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Pelastakaa lapset. 2008. Lapsen ääni kysely 2008. Viitattu 8.11.2010, saatavilla [www-muodossa: http://pelastakaalapsset-fi-bin.directo.fi/@Bin/abb63e1081a3b7eb04c23a93416495ed/1290074874/application/pdf/91427/lapsenäänikysely_2008_VALMIS_22.8_2008.pdf](http://www.muodossa: http://pelastakaalapsset-fi-bin.directo.fi/@Bin/abb63e1081a3b7eb04c23a93416495ed/1290074874/application/pdf/91427/lapsenäänikysely_2008_VALMIS_22.8_2008.pdf)

Saarikoski, Petri; Suominen, Jaakko; Turtiainen, Riikka ja Östman, Sari 2009. Funetista Facebookiin – Internetin kulttuurihistoria. Helsinki: Gaudemus

Tilastokeskus 2006. Aikuiskoulutustutkimus 2006. Viitattu 8.11.2010, saatavilla [www-muodossa: http://www.stat.fi/til/aku/2006/03/aku_2006_03_2008-06-03_fi.pdf](http://www.muodossa: http://www.stat.fi/til/aku/2006/03/aku_2006_03_2008-06-03_fi.pdf)

Tilastokeskus 2009a. Viitattu 16.10.2010, saatavilla [www-muodossa: http://tilastokeskus.fi/til/sutivi/2009/sutivi_2009_2009-09-08_tie_001.html](http://www.muodossa: http://tilastokeskus.fi/til/sutivi/2009/sutivi_2009_2009-09-08_tie_001.html)

Tilastokeskus 2009b. Internetin käyttötarkoitukset 2009. Viitattu 16.10.2010,
saatavilla www-muodossa:
http://tilastokeskus.fi/til/sutivi/2009/sutivi_2009_2009-09-08_tau_001.html

Tilastokeskus 2010. Tieto- ja viestintätekniiikan käyttö 2010. Viitattu 16.10.2010,
saatavilla www-muodossa:
http://www.stat.fi/til/sutivi/2010/sutivi_2010_2010-10-26_fi.pdf

Vilkkä, Hanna 2005. Tutki ja kehitä. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi

Webropol, viitattu 5.10.2009, saatavilla www-muodossa:
<http://w3.webropol.com/finland>

LIITE 1 KYSELYLOMAKE

Webropol

Sivu 1/5

Voiko kirkon nuorisotyötä tehdä verkossa?**Osio A: Taustatiedot****Seurakunnan taustatiedot****1) Hiippakunta** Espoo Helsinki**2) Seurakunnan jäsenten määrä** Alle 5000
 5000-10000
 10001-20000
 20001-30000
 Yli 30000**3) Kuuluuko seurakuntanne seurakuntayhtymään?** Kyllä
 Ei**Vastaajan taustatiedot****4) Ikä** Alle 20 20-24 25-29 30-34 35-39
 40-44 45-49 50-54 55-60 Yli 60**5) Sukupuoli** Nainen
 Mies**6) Työala:** Rippikoulun jälkeinen nuorisotyö
 Varhaisnuorisotyö
 Erityisnuorisotyö
 Nuorten aikuisten työ
 Jokin muu, mikä? **7) Peruskoulutus** Kansakoulu
 Keski- tai peruskoulu
 Ylioppilastutkinto**8) Muu koulutus (Valitse viimeinen koulutustaso, josta sinulla on tutkinto)**

- Toisen asteen ammatillinen tutkinto
 Opistoasteen tutkinto
 Ammattikorkeakoulututkinto
 Ylempi ammattikorkeakoulututkinto
 Yliopistotutkinto
 Joku muu, mikä?

9) Asema työyhteisössä

- Työntekijä
 Työntekijä jolla myös esimiestyötä
 Vain esimiestyö
 Joku muu, mikä?

Osio B: Internetin käyttö kotona vapaa-ajan tarkoituksiin

10) Kuinka usein käytät internetiä vapaa-ajallasi?

- Monta kertaa päivässä
 Päivittäin
 4-6 kertaa viikossa
 1-3 kertaa viikossa
 Harvemmin kuin kerran viikossa

11) Arvioi asteikolla 1-5 miten paljon käytät internetiä kotona seuraaviin tarkoituksiin

	1 = En koskaan	2	3	4	5 = Usein
Sähköpostin lähettäminen ja lukeminen	☐	☐	☐	☐	☐
Tiedonhaku (esimerkiksi aikataulut ja aukioloajat)	☐	☐	☐	☐	☐
Yhteydenpitoon Facebookissa	☐	☐	☐	☐	☐
Yhteydenpitoon Irc-galleriassa	☐	☐	☐	☐	☐
Yhteydenpitoon Messengerillä	☐	☐	☐	☐	☐
Pelaamiseen yksin	☐	☐	☐	☐	☐
Verkkopelaamiseen muiden kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Videopuheluiden puhumiseen	☐	☐	☐	☐	☐
Ostosten tekoon	☐	☐	☐	☐	☐
Omien kotisivujen ylläpitoon	☐	☐	☐	☐	☐
Blogikirjoittamiseen	☐	☐	☐	☐	☐

12) Voit merkitä tähän, jos käytät internetiä johonkin muuhun kuin edellämainittuun tarkoitukseen.

13) Määrittele itsesi tietokoneen käyttäjänä

	Erittäin hyvät tiedot ja taidot	Riittävät tiedot ja taidot	Välttävät tiedot ja taidot	Huonot tiedot ja taidot	En osaa sanoa
Tekstinkäsittely	☐	☐	☐	☐	☐
Taulukkolaskenta	☐	☐	☐	☐	☐
Sähköposti	☐	☐	☐	☐	☐
Kuvankäsittely	☐	☐	☐	☐	☐
Internet	☐	☐	☐	☐	☐

Osio C: Internetin käyttö työssä työtarkoituksiin

14) Arvioi asteikolla 1-5 miten paljon käytät internetiä työssäsi seuraaviin tarkoituksiin

	1 = En koskaan	2	3	4	5 = Usein
Sähköpostin lähettämiseen ja lukemiseen	☐	☐	☐	☐	☐
Tiedonhakuun (esimerkiksi aikataulut ja aukioloajat)	☐	☐	☐	☐	☐
Yhteydenpitoon Facebookissa	☐	☐	☐	☐	☐
Yhteydenpitoon Irc-galleriassa	☐	☐	☐	☐	☐
Yhteydenpitoon Messengerillä	☐	☐	☐	☐	☐
Verkkopelaamiseen muiden kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Videopuheluiden puhumiseen	☐	☐	☐	☐	☐
Ostosten tekoon	☐	☐	☐	☐	☐
Omien kotisivujen ylläpitoon	☐	☐	☐	☐	☐
Blogikirjoittamiseen	☐	☐	☐	☐	☐

15) Voit merkitä tähän, jos käytät internetiä johonkin muuhun kuin edellämainittuun tarkoitukseen.

--

16) Millaista sisältöä seurakuntanne tuottaa internetiin?

	On, paljon	On, riittävästi	On, Niukasti	Ei ole lainkaan	En osaa sanoa
Tiedotusta toiminnasta	☐	☐	☐	☐	☐
Tapahtumiin, leireille ja retkille ilmoittautumista	☐	☐	☐	☐	☐
Keskustelupalsta	☐	☐	☐	☐	☐
Valokuvagallerioita	☐	☐	☐	☐	☐
Hartauksia	☐	☐	☐	☐	☐
Blogi	☐	☐	☐	☐	☐
Raamattupiiri	☐	☐	☐	☐	☐
Materiaalia (esim. isoskoulutuksen monisteita tms)	☐	☐	☐	☐	☐
Jumalanpalveluksia	☐	☐	☐	☐	☐

17) Mistä edellisessä kysymyksessä eriteltyt sisällöt ovat löydettävissä?

- Seurakunnan omilta nettisivuilta
- Seurakunnan nuorten omilta nettisivuilta
- Seurakuntayhtymän nettisivuilta
- Seurakuntayhtymän nuorten omilta nettisivuilta
- Feim.fi -portaalista
- Irc-Galleriasta
- Habbosta
- Facebookista
- Muualta, mistä?

18) Miten vastuu internetissä olevan sisällön tuotannosta jakautuu seurakunnassanne?

	Vastuussa yksin	Vastaa suurelta osin	Toimii yhtenä sisällöntuottajana tasavertaisesti muiden kanssa	Tuottaa sisältöä (esim. mainos), mutta joku muu vie sen verkkoon	Ei osallistu sisällöntuotantoon	En osaa sanoa
Vastaaja itse	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Joku muu nuorisotyönohjaaja, kuin vastaaja itse	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Nuorisopappi	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Seurakunnan tiedottaja	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Yhtymän nuorisosihteeri tai vastaava	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Yhtymän tiedottaja tai vastaava	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Vapaaehtoinen seurakuntalainen / seurakuntalaiset	☐	☐	☐	☐	☐	☐

19) Ota kantaa seuraaviin väittämiin koskien kirkon verkkonuorisotyötä

	Täysin samaa mieltä	Osittain samaa mieltä	Osittain eri mieltä	Täysin eri mieltä	En osaa sanoa
Netissä nuoren kynnys ottaa kontakteja ja puhua vaikeista asioista on matalampi	☐	☐	☐	☐	☐
Netin kautta mahdollistuu kontakti nuoriin, jotka muuten jäisivät työssä kohtaamatta	☐	☐	☐	☐	☐
On mentävä kehityksen mukana ja oltava siellä missä nuoretkin ovat	☐	☐	☐	☐	☐
Verkossa työntekijä voi ohjata nuoret pois internetistä	☐	☐	☐	☐	☐
Verkossa työntekijä voi seurata mitä nuoret siellä tekevät ja neuvoa turvallisessa toiminnassa	☐	☐	☐	☐	☐
Verkossa työntekijä voi informoida toiminnasta nuorten tiloissa tms	☐	☐	☐	☐	☐
Verkossa ei voi käydä sielunhoidollista keskustelua	☐	☐	☐	☐	☐
Kirkon toiminta myös verkossa on tärkeää	☐	☐	☐	☐	☐

20) Oma väittäjäsi:

21) Kuinka monta prosenttia työajastasi käytät nuorisotyöhön verkossa (tiedotus, keskustelu, blogikirjoittelu, hartaudet yms)?

- En lainkaan
 Alle 5%
 5-10%
 11-20%
 21-30%
 31-40%
 41-50%
 Yli 50%

Osio D: Visiosi verkkonuorisotyön suhteen tulevaisuudessa

22) Riippumatta tietotaitostasostasi, kuinka monta prosenttia työajastasi haluaisit käyttää nuorisotyöhön verkossa (tiedotus, keskustelu, blogikirjoittelu, hartaudet yms)?

- En lainkaan
 Alle 5%
 5-10%
 11-20%
 21-30%
 31-40%
 41-50%
 Yli 50%

23) Millaista koulutusta tarvitsisit voidaksesi tehdä nuorisotyötä verkossa?

	Paljon (alkaen perusteista)	Vähän (tarkennusta perustietoihin)	En tarvitse koulutusta	En osaa sanoa
Tietokoneen käytöstä yleensä	☐	☐	☐	☐
Internetin käytöstä yleensä	☐	☐	☐	☐
Verkkokirjoittamisesta	☐	☐	☐	☐
Eri verkkopalveluista (Messenger, Facebook, Habbo, Irc-galleria...)	☐	☐	☐	☐
Tekijänoikeuksista	☐	☐	☐	☐
Tietoturvasuudesta	☐	☐	☐	☐

24) Mitä seuraavista voisit julkaista internetissä?

	En julkaisisi	Tekstiedostona	Äänitiedostona	Videona	Missä tahansa muodossa	En osaa sanoa
Saarnan	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Koulun päivänavauksen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Isokoulutuksen opetuksen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Raamattuopetuksen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Leirillä vetämäsi leikin tms	☐	☐	☐	☐	☐	☐

25) Millaista kirkon verkkonuorisotyön pitäisi mielestäsi olla?

26) Millaista kirkon verkkonuorisotyön ei pitäisi missään tapauksessa olla?

27) Oletko osallistunut tai aiotko osallistua Hengellinen työ verkossa -koulutukseen?

- Olen osallistunut
- Toimin kouluttajana
- Aion osallistua vuonna 2010
- Aion osallistua myöhemmin
- En aio osallistua
- En ole aiemmin kuullut kyseisestä koulutuksesta
- En osaa sanoa

KIITOS VAIVANNÖÖSTÄSI!!!

Lähetä

